Genealogia Jezusa [Mt 1, 1-27]

1. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 2. Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3. Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φάρες καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ, Φάρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4. Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5. Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βόες ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βόες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6. Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7. Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, 8. Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν, 9. Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ, Ἰωαθὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχάζ, Ἀχὰζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν,	1. Księga pochodzenia Jezusa Chrystusa, syna Dawida, syna Abrahama. 2. Abraham spłodził Izaaka, Izaak zaś spłodził Jakuba, Jakub zaś spłodził Judę i jego braci. 3. Juda zaś wespół z Tamar zrodził Faresa i Zarę, Fares zaś spłodził Esroma, Esrom zaś spłodził Arama. 4. Aram zaś spłodził Aminadaba, Aminadab zaś spłodził Naassona, Naasson zaś spłodził Salmona. 5. Salmon zaś wespół z Rachab zrodził Boesa, Boes zaś wespół z Ruth zrodził Jobeda, Jobed zaś spłodził Jessego. 6. Jesse zaś spłodził króla Dawida, Dawid zaś wespół z żoną Uriasza zrodził Salomona. 7. Salomon zaś spłodził Roboama, Roboam zaś spłodził Abijjama, Abijjam zaś spłodził Asafa. 8. Asaf zaś spłodził Jozafata, Jozafat zaś spłodził Jorama, Joram zaś spłodził Ozjasza. 9. Ozjasz zaś spłodził Joathama, Joatham zaś spłodził Achaza, Achaz zaś spłodził Ezechiasza.	<u>Daty w zarysie:</u> Abraham (1800-1750) Izaak (ok. 1750) Jakub (ok. 1700) Juda (ok. 1650) Fares Esrom Aram Aminadab Naasson Salmon Boes Jobed Jesse Dawid (1010-970) Salomon (970-931) Roboam (931-914) Abijjam [Abiasz] (914-911) Asaf [Asa] (911-870) Jozafat (870-848) Joram (848-841) Ozjasz [Ochozjasz] (841) Joatham [Jotam] (739-732) Achaz (732-715)

10. Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, 11. Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ, 13. Ζοροβαβὲλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14. Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ, Ἀχὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, 15. Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.	10. Ezechiasz zaś spłodził Manassesa, Manasses zaś spłodził Amosa, Amos zaś spłodził Jozjasza. 11. Jozjasz zaś spłodził Jechoniasza i jego braci w czasie przesiedlenia do Babilonu. 12. Po okresie zaś przesiedlenia do Babilonu Jechoniasz spłodził Salathiela, Salathiel zaś spłodził Zorobabela. 13. Zorobabel zaś spłodził Abiuda, Abiud zaś spłodził Eliakima, Eliakim zaś spłodził Azora. 14. Azor zaś spłodził Sadoka, Sadok zaś spłodził Achima, Achim zaś spłodził Eliuda. 15. Eliud zaś spłodził Eleazara, Eleazar zaś spłodził Mathaja, Mathaj zaś spłodził Jakuba. 16. Jakub zaś spłodził Józefa, męża Maryi, z której narodził się Jezus, zwany Chrystusem. 17. Wszystkich więc pokoleń od Abrahama aż do Dawida było pokoleń czternaście, także od Dawida aż do przesiedlenia do Babilonu było pokoleń czternaście, i od przesiedlenia do Babilonu aż do Chrystusa było pokoleń czternaście.	Ezechiasz (715-687) Manasses (687-643) Amos [Amon] (643-641) Jozjasz (641-609) Jechoniasz [Joachaz] (609) Salathiel Zorobabel Abiud Eliakim Azor Sadok Achim Eliud Eleazar Mathaj Jakub Józef Jezus

Józef prawnym ojcem Jezusa [Mt 1, 18-25]

18. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.
19. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν.
20. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου·
21. τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
22. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,
23. Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεός.
24. ἐγερθεὶς δὲ [ὁ] Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·
25. καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

18. Tak zaś było z narodzeniem Jezusa Chrystusa: Matka Jego, Maria, zaręczyła się z Józefem, ale zanim połączyli się ze sobą, znalazła się w ciąży za sprawą Ducha Świętego.
19. Józef zaś, jej [zaręczony] mężczyzna, będąc człowiekiem prawym, a nie chciał jej stawiać w sytuacji wytykania, postanowił opuścić ją bez rozgłosu.
20. Gdy to w sobie rozważał, oto anioł Pański ukazał mu się we śnie, mówiąc: "Józefie, synu Dawida, nie lękaj się przyjąć Maryi, twojej [zaręczonej] kobiety, to bowiem, co się w niej pojawiło, jest sprawą Ducha Świętego."
21. Urodzi zaś syna i dasz mu na imię Jezus, On bowiem zbawi swój lud od ich grzechu.
22. To wszystko się stało, by wypełniło się słowo Pana mówiącego przez proroka:
23. "Oto Dziewica pocznie i porodzi Syna i dadzą mu na imię 'Emmanuel', które się tłumaczy jako 'Bóg z nami'."
24. Zbudziwszy się zaś Józef ze snu, uczynił, co mu nakazał Anioł Pański i przyjął do siebie swoją żonę;
25. i nie współżył z nią, póki nie urodziła Syna; i dał mu na imię Jezus.

Magowie ze wschodu, Egipt na poł-zachodzie, Galilea na północy [Mt 2, 1-23]

1. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἰεροσόλυμα
2. λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
3. ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἰεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ,
4. καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.
5. οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·
6. Καὶ σύ, Βηθλέεμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.
7. Τότε Ἡρῴδης λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,
8. καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ εἶπεν, Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

1. Kiedy zaś Jezus narodził się w Betlejem Judzkim w dniach króla Heroda, oto magowie ze Wschodu przybyli do Jerozolimy
2. mówiąc: "Gdzie znajduje się narodzony król żydowski? Ujrzeliśmy bowiem jego gwiazdę na wschodzie i przybyliśmy oddać mu pokłon.
3. Usłyszawszy to król Herod, zaniepokoił się on sam i cała Jerozolima z nim;
4. i zgromadziwszy wszystkich arcykapłanów i nauczycieli ludu, zapytał ich, gdzież to narodzi się Chrystus.
5. Oni mu rzekli: "W Betlejem Judzkim; tak bowiem napisane jest przez proroka:
6. > I ty, Betlejem, ziemio Judy, nie jesteś bynajmniej najmniejsze we włościach Judy, z ciebie bowiem wyjdzie zarządca, który będzie kierował ludem moim Izraelem. <"
7. Wtedy Herod po kryjomu przywołał magów i wypytał ich o czas pojawienia się gwiazdy
8. i posławszy ich do Betlejem, powiedział: "Wyruszajcie i dokładnie wypytujcie się o dziecko, kiedy zaś je znajdziecie,

Herod Wielki
lata życia:
73 - 4 r. p.n.e.
lata panowania:
37 – 4 r. p.n.e.

9. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12. καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. 13. Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15. καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. 16. Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν	powiadomcie mnie, bym i ja, przybywszy, oddał mu pokłon." 9. Oni zaś po słowach króla wyruszyli i oto gwiazda, którą zobaczyli na wschodzie, wyprzedzała ich i stanęła powyżej miejsca, gdzie znajdowało się Dziecię. 10. Zobaczywszy gwiazdę, ucieszyli się radością wielką 11. i wstąpiwszy do domu zobaczyli Dziecię z Maryją, matką Jego, i padłszy na kolana oddali mu hołd, po czym otworzyli swoje skarbce i dali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę. 12. Pouczeni zaś przez senną wyrocznię, by nie wracać do Heroda, inną drogą powrócili do swojej krainy. 13. Gdy ci odeszli, oto anioł Pański ukazał się Józefowi we śnie, który rzekł: "Powstawszy, weźmij Dziecię i Jego Matkę, i uciekaj do Egiptu, i pozostań tam do czasu, aż ci powiem, Herod bowiem planuje znaleźć Dziecię i zabić Je." 14. Obudziwszy się, zabrał nocą Dziecię i Jego matkę, i udał się do Egiptu. 15. Pozostawał tam aż do śmierci Heroda; i tak wypełniło się słowo Pana powiedziane przez proroka: "Z Egiptu przywołałem Syna mojego."	

μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων.
17. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος,
18. Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.
19. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ
20. λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ, τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
21. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ.
22. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρῴδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας,
23. καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

16. Tymczasem Herod, widząc, że został zwiedziony przez magów, wpadł we wściekłość i posłał oprawców do Betlejem i w jej wszystkie okolice, by zabili wszystkich dwulatków i młodszych, stosownie do wieku, o którym się dowiedział od magów.
17. Wtedy to wypełniło się słowo wypowiedziane przez proroka Jeremiasza:
18. "Krzyk usłyszano w Rama: Płacz i szloch wielki; Rachel opłakuje dzieci swoje i nie chce pocieszenia, ponieważ ich już nie ma."
19. Po śmierci zaś Heroda oto anioł Pański ukazuje się w Egipcie we śnie Józefowi,
20. i mówi do niego: "Powstawszy, weźmij Dziecię i matkę Jego i wyruszaj do ziemi Izraelskiej, pomarli bowiem czyhający na życie Dziecka.
21. On zaś powstawszy, wziął Dziecię i matkę Jego, i udał się do ziemi Izraelskiej.
22. Gdy zaś usłyszał, że w Judei panuje po swoim ojcu, Herodzie, Archelaos, przestraszył się tam wejść; pouczony zaś we śnie, przeszedł na tereny Galilei.
23. Tam przybywszy, zamieszkał w mieście zwanym Nazaret: i tak wypełniło się słowo proroków, że "Będzie nazywany Nazarejczykiem".

Archelaos
lata życia:
27 p.n.e. – 6 n.e.
lata panowania:
4 r. p.n.e. – 6 r. n.e.

Działalność Jana Chrzciciela; Chrzest Jezusa [Mt 3, 1-17]

1. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας
2. [καὶ] λέγων, Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
3. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
4. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
5. τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου,
6. καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
7. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
8. ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας·
9. καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ

1. W owych zaś dniach pojawił się Jan Chrzciciel, nauczając na pustyni judzkiej
2. i mówiąc: "Przemieńcie wasze umysły, zbliżyło się bowiem Królestwo Niebios.
3. Tenże jest bowiem przepowiedziany przez proroka Izajasza, głoszącego: "Głos wołającego na pustyni. Budujcie drogę Pana, wyrównujcie jego ścieżkę."
4. Sam zaś Jan miał odzienie z włosia wielbłądziego oraz skórzany pas wokół swoich bioder, jego zaś pokarmem była szarańcza i dziki miód.
5. Wtedy wychodziła do niego Jerozolima i cała Judea, i cała okolica przy Jordanie,
6. i chrzcił ich w rzece Jordan, a oni wyznawali swoje grzechy.
7. Gdy zaś zobaczył wielu faryzeuszy i saduceuszy przybywających na jego chrzest, powiedział do niech: "Plemiona żmijowe, któż wam pokaże drogę ucieczki od nadchodzącego gniewu?
8. Czyńcie więc owoc godny przemiany umysłu
9. i nie wmawiajcie sobie samym, że > Ojca mamy Abrahama <, powiadam wam bowiem, że Bóg ma moc z tych kamieni wzbudzić dzieci Abrahama.

τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10. ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11. ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 12. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην [αὐτοῦ], τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. 13. Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ. 14. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; 15. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι, οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16. βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθησαν [αὐτῷ] οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν [τὸ] πνεῦμα [τοῦ] θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν [καὶ] ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτόν· 17. καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.	10. Oto siekiera już jest przyłożona do korzenia drzewa: każde więc drzewo, które nie rodzi właściwego owocu, zostanie wykopane i wrzucone w ogień. 11. Ja was chrzczę w wodzie, by przemienić wasze umysły, za mną zaś idzie mocniejszy ode mnie, któremu nie jestem godzien nawet nosić sandałów. Ten was będzie chrzcił Duchem Świętym i ogniem; 12. Ma w swoim ręku szuflę, którą oczyści swoje klepisko i zgromadzi swoje zboże w spichlerzu, plewy zaś spali do cna w ogniu niegasnącym. 13. W owym czasie przybył z Galilei Jezus nad Jordan do Jana, by dać się ochrzcić przez niego. 14. Jan zaś wzbraniał się, mówiąc: "Mnie powinieneś ochrzcić, a ty przychodzisz do mnie?" 15. Odpowiadając zaś Jezus, rzekł do niego: "Zgódź się na to, w ten bowiem sposób godzi się nam zupełnie wypełnić sprawiedliwość." Wtedy na to się zgodził. 16. Ochrzczony zaś Jezus natychmiast wyszedł z wody i oto otworzyły się [przed Nim] niebiosa, i zobaczył Ducha Bożego zstępującego na Niego jakoby gołębica. 17. I oto dał się słyszeć głos z nieba: "Tenże jest Synem moim ukochanym, w którym mam upodobanie."	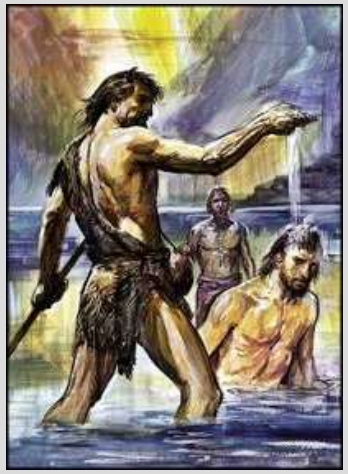

Kuszenie Jezusa [Mt 4, 1-11]

1. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
2. καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπείνασεν.
3. Καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.
4. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Γέγραπται, Οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.
5. Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
6. καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
7. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
8. Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν,

1. Następnie Jezus został przeniesiony przez ducha na pustynię, by być tam kuszonym przez diabła.
2. A ponieważ pościł tam przez czterdzieści dni i nocy, dlatego w końcu odczuł głód.
3. Wtedy przybliżył się do Niego kusiciel, mówiąc: "Jeżeli jesteś Synem Bożym, rzeknij słowo, by te kamienie stały się chlebami."
4. On zaś odpowiadając, rzekł: "Napisane jest: > Człowiek żyje nie jedynie dzięki chlebowi, ale dzięki wszelkiemu słowu, które wychodzi z ust Boga <".
5. Wtedy przeniósł go diabeł do miasta świętego i postawił go na szczycie świątyni,
6. mówiąc do Niego: "Jeżeli jesteś Synem Bożym, rzuć się w dół. Napisane jest bowiem: > Przykazana jest jego aniołom piecza o ciebie i na rękach cię będą nosić, byś nogą nie kopnął w kamień <".
7. Odpowiedział mu Jezus: "I znów zostało napisane: > Nie będziesz kusił Pana, Boga swego <".
8. Następnie przeniósł go diabeł na bardzo wysoką górę i ukazując mu wszystkie królestwa świata oraz ich chwałę,
9. rzekł do Niego: "To wszystko dam Tobie, jeśli padłszy na twarz, oddasz mi hołd."

9. καὶ λέγει αὐτῷ, Ταῦτά σοι πάντα δώσω ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
10. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ, Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
11. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

10. Na to powiedział mu Jezus: "Precz, szatanie, napisane jest bowiem: > Jedynie przed Bogiem, Panem twoim, będziesz padał na twarz i tylko Jemu będziesz oddawał cześć <".
11. Wtedy odstąpił od Niego diabeł i oto aniołowie zbliżyli się, i usługiwali Mu.

Początek działalności Jezusa [Mt 4, 12-17]

12. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
13. καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλίμ·
14. ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος,
15. Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλίμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
16. ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
17. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

12. Usłyszawszy zaś, że Jan został uwięziony, oddalił się do Galilei.
13. Opuścił jednak Nazaret i wyruszywszy, zamieszkał w przymorskim Kafarnaum, w regionie Zabulona i Neftalima.
14. I tak wypełniło się słowo wypowiedziane przez proroka Izajasza:
15. "Ziemia Zabulona i ziemia Neftalima, droga przymorska i Zajordanie, Galilea pogan,
16. lud siedzący w ciemności ujrzał światło wielkie, a przebywającym w mrocznej krainie śmierci ukazała się światłość."
17. Od tego czasu rozpoczął Jezus nauczać i głosić: "Przemieniajcie wasze umysły [na lepsze], zbliżyło się bowiem Królestwo Niebios."

Powołanie pierwszych uczniów [Mt 4, 18-22]

18. Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
19. καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
21. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
22. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

18. Wędrując zaś wzdłuż Morza Galilejskiego dostrzegł dwóch braci, Szymona, zwanego Piotrem, i jego brata Andrzeja, zarzucających sieć w morze; byli bowiem rybakami.
19. Zwrócił się do nich: "Pójdźcie za mną, a uczynię was rybakami ludzi."
20. Oni natychmiast porzucili sieci i poszli za nim.
21. Idąc dalej, spostrzegł przy łodzi dwóch innych braci, Jakuba [syna] Zebedeusza, i Jana, jego brata, naprawiających sieci wraz z ich ojcem Zebedeuszem i przywołał ich.
22. Oni zaś natychmiast pozostawili łódź i swojego ojca, i poszli za Nim.

Dalsza publiczna działalność Jezusa w Galilei [Mt 4, 23-25]

23. Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.
24. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
25. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

23. I przechodził przez całą Galileę, nauczając w ich synagogach, i głosił dobrą nowinę o Królestwie, i leczył każdą chorobę oraz każdą słabość wśród ludu.
24. I rozeszła się wieść o Nim na całą Syrię. Przynosili do Niego wszystkich schorowanych na wszelakie dolegliwości i cierpienia, opętanych, epileptyków i sparaliżowanych, i wyleczył ich.
25. Szły za Nim liczne tłumy, które schodziły się z Galilei i z Dekapolis, z Jerozolimy i z Judei oraz z terenów Zajordania.

Kazanie na Górze; Osiem Błogosławieństw [Mt 5, 1-10]

1. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
2. καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων,
3. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
4. μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
5. μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν.
6. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.
9. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοὶ] υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.
10. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

1. Widząc zaś tłumy, wszedł na górę, a gdy usiadł, przystąpili do Niego Jego uczniowie.
2. Otworzył swe usta i nauczał ich tymi słowami:
3. Szczęśliwymi są ubodzy w duchu, ponieważ ich jest Królestwo Niebios;
4. Szczęśliwymi są płaczący w żalu, ponieważ oni będą pocieszeni;
5. Szczęśliwymi są łagodni, ponieważ oni odziedziczą Ziemię;
6. Szczęśliwymi ci, którzy łakną i są spragnieni sprawiedliwości, ponieważ oni będą nasyceni;
7. Szczęśliwymi są miłosierni, ponieważ oni dostąpią miłosierdzia;
8. Szczęśliwymi są czystego serca, ponieważ oni Boga będą oglądać;
9. Szczęśliwymi są pokój czyniący, ponieważ oni będą nazwani dziećmi Bożymi;
10. Szczęśliwymi są prześladowani z powodu sprawiedliwości, ponieważ ich jest Królestwo Niebios.

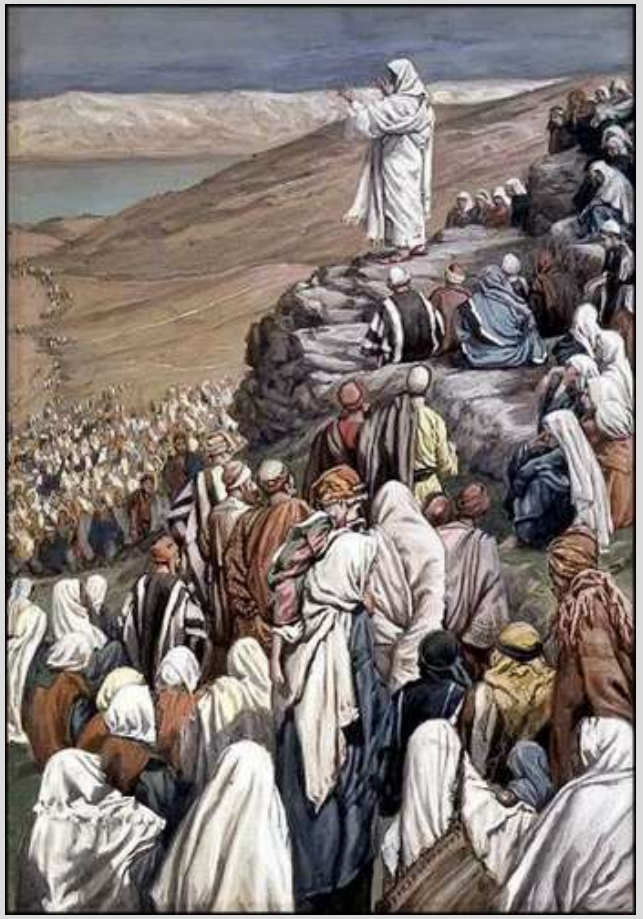

Mt 5, 11 Μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ᾽ ὑμῶν [ψευδόμενοι] ἕνεκεν ἐμοῦ·
Mt 5, 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

"Szczęśliwymi jesteście, kiedy ubliżać wam będą, i prześladować, i [kłamiąc] oskarżać was będą z mojego powodu o wszelkie zło;
cieszcie się i radujcie, ponieważ zapłata wasza ogromna jest w Niebiesiech;
podobnie też bowiem prześladowali proroków przed wami."

Zadania uczniów [Mt 5, 13-16]

13. Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.
14. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·
15. οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
16. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

1. Wy jesteście solą ziemi. Jeżeli zaś sól zwietrzeje, to czym się solić będzie? Na nic się już nie przyda, jak tylko na wyrzucenie na zewnątrz, by ją podeptali ludzie.
14. Wy jesteście światłem dla świata. Nie można ukryć miasta, które położone jest na górze,
15. ani też nie zapala się lampy i nie wstawia się jej pod kosz, ale na świecznik i wtedy daje światło wszystkim mieszkańcom domu.
16. Tak niechaj świeci światłość wasza wobec ludzi, by widzieli wasze dobre czyny i oddawali chwałę Ojcu waszemu, który jest w Niebiosach.

Wypełnienie Prawa w Jezusie [Mt 5, 17-20]

17. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.
18. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται.
19. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
20. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

17. Nie mniemajcie, że przyszedłem unieważnić Prawo czy Proroków; nie przyszedłem unieważnić, ale wypełnić.
18. Zapewniam was bowiem, że póki nie przeminie niebo i ziemia, to ani jedna jota, ani jedna kreska w Prawie nie będzie nieważna, aż wszystko się wypełni.
19. Jeśliby zaś ktoś unieważnił choćby jedno z najmniej ważnych z wszystkich przykazań i tak nauczał ludzi, to też będzie uznany za najmniej ważnego w Królestwie Niebios. Kto zaś będzie je przestrzegał i tak nauczał, to ten będzie uznany wielkim w Królestwie Niebios.
20. Powiadam wam bowiem, że jeśli wasza zgodność z Prawem nie będzie większa niż uczonych w piśmie i faryzeuszy, to nie wejdziecie do Królestwa Niebios.

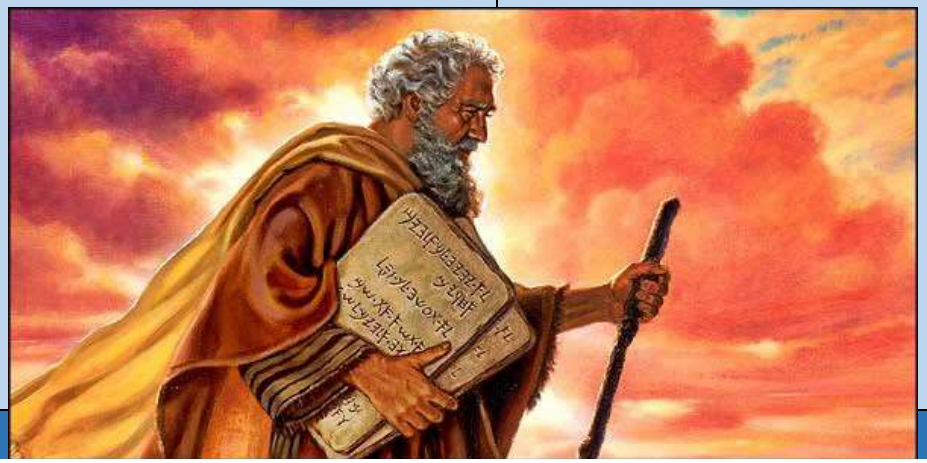

Gniew i pojednanie [Mt 5, 21-26]

21. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.
22. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
23. ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ,
24. ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.
25. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ·
26. ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

21. Słyszeliście, że powiedziano starożytnym: "Nie zabijaj, każdy zaś kto by zabił, będzie winien sądu."
22. Ja zaś wam powiadam, że każdy, kto się złości na brata swego, będzie winien sądu; Kto by powiedział swojemu bratu: "Ty Tępaku!", będzie odpowiadał przed Wysoką Radą; Kto zaś by powiedział: "Ty Debilu!", będzie winien niegasnącego ognia.
23. Jeśli więc niesiesz swój dar, by złożyć go na ofiarę i wspomnisz w tym momencie, że brat ma coś przeciwko tobie,
24. natychmiast pozostaw dar swój przed ołtarzem ofiarnym i najpierw zawróć, pojednaj się z twoim bratem i dopiero wtedy wróciwszy, złóż swoją ofiarę.
25. Pojednaj się z twoim przeciwnikiem szybko, póki z nim jesteś w drodze, by cię przeciwnik nie przekazał sędziemu, sędzia zaś strażnikowi i do więzienia.
26. Zapewniam cię, że nie wyjdziesz stamtąd, póki nie oddasz ostatniego grosza.

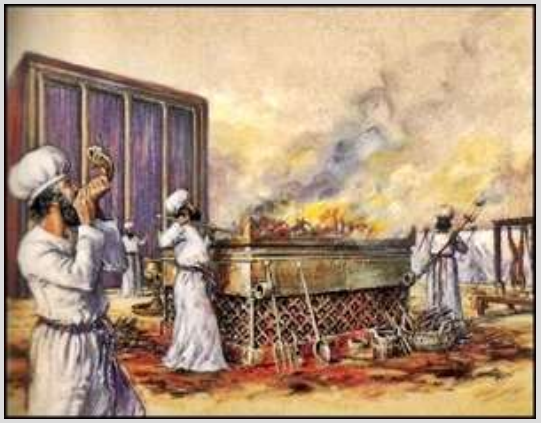

Cudzołóstwo i rozwód [Mt 5, 27-32]

27. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Οὐ μοιχεύσεις.
28. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
29. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.
30. καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.
31. Ἐρρέθη δέ, Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.
32. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

27. Słyszeliście, że powiedziano: "Nie będziesz cudzołożył."
28. Ja zaś wam powiadam, że każdy, kto patrzy na kobietę w sposób pożądliwy, już z nią scudzołożył w sercu swoim.
29. Jeżeli więc twoje prawe oko prowadzi cię do grzechu, to wyłup je i odrzuć od siebie; lepiej jest bowiem dla ciebie, by zginął jeden z twoich członków, niż by całe twe ciało zostało wrzucone w ogień niegasnący.
30. Jeżeli zaś twoja prawa ręka prowadzi cię do grzechu, to odrąb ją i odrzuć od siebie; lepiej jest bowiem dla ciebie, by zginął jeden z twoich członków, niż by całe ciało zginęło w ogniu niegasnącym.
31. Powiedziane zostało: "Kto by chciał pozostawić swoją żonę, niech jej da 'akt oddalenia'.
32. Ja zaś wam powiadam, że każdy porzucający swoją żonę, za wyjątkiem [jej] rozpusty, naraża ją na cudzołóstwo; a jeśliby pojął za żonę kobietę porzuconą, sam cudzołoży.

Przysięganie [Mt 5, 33-37]

33. Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.
34. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ·
35. μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἰεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·
36. μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν.
37. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

33. Słyszeliście, że niegdyś powiedziano starożytnym: "Nie będziesz fałszywie przysięgał, a przysięgi twoje niech opierają się na Panu."
34. Ja zaś wam powiadam, by wcale nie przysięgać, ani na niebo, ponieważ jest tronem Boga,
35. ani na ziemię, ponieważ jest podnóżkiem pod nogi Jego, ani na Jerozolimę, ponieważ jest miastem wielkiego króla,
36. ani też nie przysięgaj na głowę twoją, ponieważ nie posiadasz mocy, by chociaż jeden włos uczynić białym czy czarnym.
37. Mowa wasza niech będzie: "TAK, TAK; NIE, NIE". To, co wykracza poza to, pochodzi od złego.

Zemsta i miłość nieprzyjaciół [Mt 5, 38-48]

38. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
39. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα [σου], στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·
40. καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο.
42. τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇς.
43. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.
44. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς,
45. ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.
46. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε;

38. Słyszeliście, że powiedziano: "Oko za oko; ząb za ząb."
39. A ja wam powiadam, by nie rewanżować się za zło, ale jeśli ktoś cię uderzy w prawy policzek, to nastaw mu i drugi;
40. a jeśli by ktoś chciał się z tobą procesować o twoją koszulę, to oddaj mu również i płaszcz;
41. a gdy cię ktoś przymusza, byś szedł z nim tysiąc kroków, to idź z nim i dwa tysiące kroków.
42. Daj temu, kto cię prosi i nie odwracaj się o tego, kto chce o ciebie pożyczyć.
43. Słyszeliśmy, że powiedziano: "Będziesz miłował twojego bliźniego, a nienawidził swojego wroga".
44. A ja wam powiadam: Kochajcie waszych wrogów i módlcie się za swoich prześladowców,
45. byście stali się dziećmi Ojca waszego, który jest w Niebiosach. Słońce bowiem Jego wschodzi nad złymi i dobrymi, a deszcz pada na sprawiedliwych i na nieprawych.
46. Jeżeli bowiem kochać będziecie tylko tych, którzy was kochają, to

οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;
47. καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;
48. Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

jakiejż zapłaty oczekujecie? Czyż i celnicy nie postępują podobnie?
47. A jeżeli pozdrawiacie tylko swoich braci, to cóż wielkiego robicie? Czyż i poganie nie postępują podobnie?
48. Bądźcie więc i wy doskonali, jak i Ojciec wasz niebieski jest doskonały.

Jałmużna i modlitwa w skrytości [Mt 6, 1-6]

1. Προσέχετε [δὲ] τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
3. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου,
4. ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ [αὐτὸς] ἀποδώσει σοι.
5. Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
6. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

1. Z waszą szlachetnością nie obnoście się przed ludźmi, by się im pokazać, bo jeśli by tak było, to nie macie zapłaty u Ojca waszego, który jest w Niebiosach.
2. Kiedy więc dajesz jałmużnę, nie trąb przed sobą, tak jak czynią to obłudnicy w synagogach i na ulicach, oczekując na pochwały ludzi. Zapewniam was, że otrzymali już swoją zapłatę.
3. Ty zaś, gdy dajesz jałmużnę, to niechaj nie wie twoja lewica, co czyni prawica,
4. by twoja jałmużna dokonywana była w skrytości, a wtedy Ojciec twój, który widzi w skrytości, wynagrodzi cię.
5. Kiedy zaś się modlicie, nie bądźcie jak obłudnicy, którzy z lubością modlą się na pokaz w synagogach i w miejscach publicznych, by ich ludzie widzieli. Zapewniam was, że już otrzymali swoją zapłatę.
6. Ty zaś, kiedy się modlisz, wejdź do swego pokoiku i zamknąwszy za sobą drzwi, módl się do swojego Ojca w skrytości, a Ojciec twój, który widzi w skrytości, wynagrodzi cię.

Ojcze nasz [Mt 6, 7-15]

7. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί, δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.
8. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς, οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.
9. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·
Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου,
10. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου,
γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
11. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον
δὸς ἡμῖν σήμερον·
12. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
13. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
14. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·
15. ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

7. Modląc się, nie paplajcie jak poganie, sądzą bowiem, że poprzez swoje wielomówstwo zostaną wysłuchani.
8. Wy się do nich nie upodobniajcie, wie bowiem Ojciec wasz, co wam potrzeba, zanim Go o to prosicie.
9. Wy zaś módlcie się w ten sposób:
Ojcze nasz, któryś jest w niebie,
święć się imię Twoje,
10. przyjdź Królestwo Twoje,
bądź wola Twoja,
jako w niebie tak i na ziemi.
11. Chleba naszego powszedniego
daj nam dzisiaj
12. i odpuść nam nasze winy
jako i my odpuszczamy
naszym winowajcom,
13. i nie wódź nas na pokuszenie,
ale nas zbaw ode złego.
14. Jeżeli bowiem wybaczycie ludziom ich przewinienia, to i Ojciec wasz niebieski wybaczy wam.
15. Jeżeli zaś nie wybaczycie ludziom, to i Ojciec wasz nie wybaczy wam waszych przewin.

Post [Mt 6, 16-18]

16. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί, ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
17. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
18. ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

16. Kiedy zaś pościcie, nie bądźcie jak posępni obłudnicy, którzy poszcząc, marzą swoje oblicza, by się takimi pokazać ludziom. Zapewniam was. Otrzymali już swoją zapłatę.
17. Ty zaś, gdy pościsz, namaść swą głowę i wymyj swoje oblicze,
18. byś nie pokazywał ludziom swego postu, ale twojemu Ojcu w ukryciu, a Ojciec twój, który widzi w ukryciu, obdaruje cię.

Prawdziwy i fałszywy skarb [Mt 6, 19-21]

19. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·
20. θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν·
21. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.

19. Nie gromadźcie waszych skarbów na ziemi, gdzie mole i rdza je niszczą, i gdzie złodzieje się włamują i je wykradają.
20. Gromadźcie wasze skarby w niebie, gdzie ani mole, ani rdza ich nie zniszczy, ani się tam złodzieje nie włamią i ich nie wykradną.
21. Gdzie bowiem jest skarb wasz, tam będzie i serce wasze.

Światło wewnętrzne [Mt 6, 22-23]

22. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·
23. ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον.

22. Lampą ciała jest oko. Jeżeli zaś twoje oko jest szczero-czyste, wtedy całe twoje ciało jest świetliste.
23. Jeżeli zaś twoje oko jest złe, wtedy całe twe ciało jest mroczne. Jeśli więc światło w tobie jest mroczne, to jakiż to mrok!

Dwóch panów: Bóg albo mamona [Mt 6, 24]

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

24. Nikt nie może służyć dwóm panom, bowiem albo jednego będzie nienawidził, a drugiego miłował czy też o jednego będzie miał pieczę, a drugim będzie pogardzał. Nie możecie służyć Bogu i mamonie.

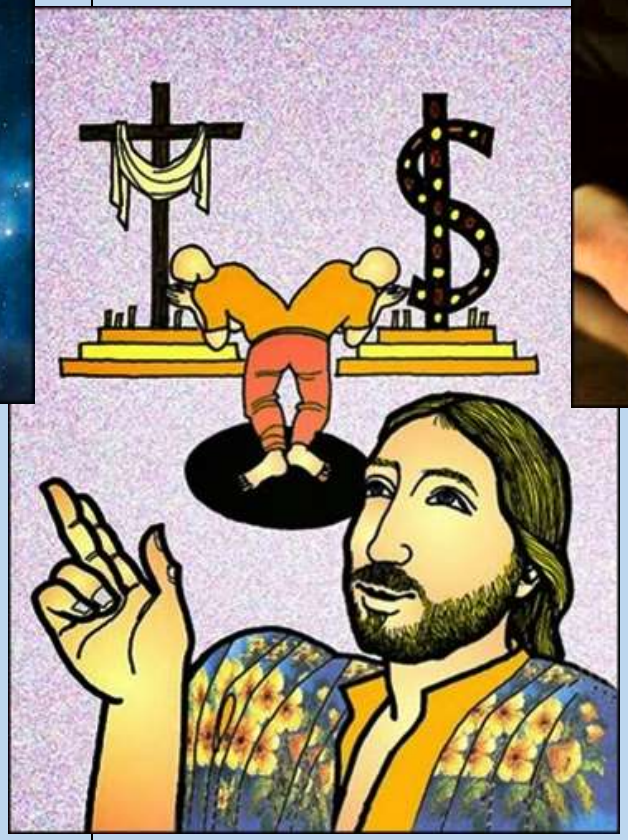

Zaufać Bogu [Mt 6, 25-34]

25. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε [ἢ τί πίητε], μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;
26. ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;
27. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
28. καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν·
29. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.
30. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;
31. μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, Τί φάγωμεν; ἤ, Τί πίωμεν; ἤ, Τί περιβαλώμεθα;

25. Dlatego powiadam wam: Nie bądźcie zbytnio zabiegani o to, co macie jeść czy pić, ani o ciało wasze, w co się macie ubrać. Czyż życie nie jest czymś ważniejszym od jedzenia, a ciało od ubioru?
26. Przypatrzcie się ptakom niebieskim, że nie sieją, nie zbierają plonów, ani nie gromadzą ich w spichlerzach, a Ojciec wasz niebieski żywi je. A czyż wy nie jesteście ważniejsi niż one?
27. A któż z was, zbytnio zabiegany, potrafi dołożyć do swojego wieku choćby chwilę?
28. A o odzienie dlaczegóż się zamartwiacie? Przypatrzcie się kwiatom polnym, jak rosną, choć nie trudzą się, ani nie przędą.
29. Powiadam wam, że nawet Salomon w całej swej chwale nie był tak ubrany jak każdy z nich.
30. Jeśli więc Bóg tak przyodziewa polne rośliny, które dziś są, a jutro je w piec wrzucamy, to czyż nie o wiele pewniej was, małej wiary?
31. Nie zamartwiajcie się więc, mówiąc: "Czyż będziemy mieli jedzenie? Czy będziemy mieli co pić? Czy będziemy mieli w co się ubrać?

32. πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων.
33. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.
34. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει αὑτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

32. O to wszystko zamartwiają się poganie. Wie bowiem Ojciec wasz niebieski, że potrzebujecie tego wszystkiego.
33. Szukajcie najpierw Królestwa i jego sprawiedliwości, a to wszystko będzie wam do, dane.
34. Nie zamartwiajcie się o jutro, bo dzień jutrzejszy sam zatroszczy się o siebie, a dość ma dzień swoich kłopotów.

Powściągliwość w sądzeniu; perły przed wieprze [Mt 7, 1-6]

1. Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε·
2. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.
3. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;
4. ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ;
5. ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
6. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

1. Nie osądzajcie, byście nie byli osądzeni; 2. jakim bowiem osądem oceniacie, takim będziecie osądzeni; i jaką miarą mierzycie, taką wam będzie odmierzone.
3. Dostrzegasz źdźbło w oku twojego brata, a belki w oku swoim nie widzisz?
4. Jakże możesz mówić do swojego brata: "Pozwól, bym wydobył źdźbło z twojego oka ", podczas gdy belka jest w oku twoim?
5. Obłudniku! Wydobądź najpierw belkę z twojego oka, a wtedy dopiero dostrzeżesz, jak wyciągnąć źdźbło z oka twojego brata.
6. Nie dawajcie psom tego, co święte, ani nie rzucajcie pereł waszych przed wieprze, by ich nie podeptały swoimi nogami, a zwróciwszy się w waszą stronę, nie rozszarpały was.

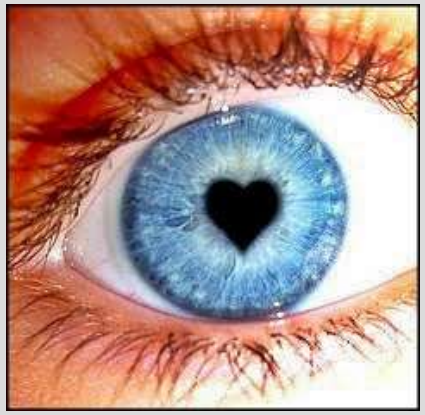

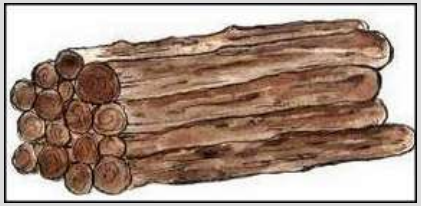

Wytrwałość w modlitwie [Mt 7, 7-11]

7. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
9. ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον - μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;
10. ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει - μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
11. εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

7. Proście, a otrzymacie; szukajcie, a znajdziecie; pukajcie, a otworzą wam.
8. Każdy bowiem kto prosi, otrzymuje, kto szuka, znajduje, a pukającemu otworzą.
9. Któż z was ludzi, kogo syn jego poprosi o chleb, czy dałby mu kamień?
10. A gdy poprosi o rybę, czy dałby mu węża?
11. Jeśli więc wy, chociaż jesteście źli, potraficie dawać dobre rzeczy swoim dzieciom, to o ileż bardziej Ojciec wasz niebieski da rzeczy dobre tym, którzy Go o to proszą.

Mt 7, 12 Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς·
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

"Wszystko więc, co chcielibyście,
by wam ludzie czynili,
to podobnie i wy im czyńcie.
Tak uczy Prawo i Prorocy"

Ta ZŁOTA ZASADA Prawa i Proroków
jest uniwersalnym prawem
zapisanym przez Boga
w sercach ludzkich,
dlatego nie dziwi,
że podobne myśli
przekazywali
w starożytności
również filozofowie
i myśliciele religijni.
W tej zasadzie zawarty jest nakaz:
KOCHAJ BLIŹNIEGO SWEGO
JAK SIEBIE SAMEGO.

Ciasna brama [Mt 7, 13-14]

13. Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι᾽ αὐτῆς·
14. τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

13. Wchodźcie przez ciasną bramę, ponieważ szeroka brama i przestronna droga prowadzą na zagładę, i wielu jest takich, którzy nią idą.
14. Ciasna brama i uciążliwa droga prowadzi do życia, i niewielu jest takich, którzy ją znajdują.

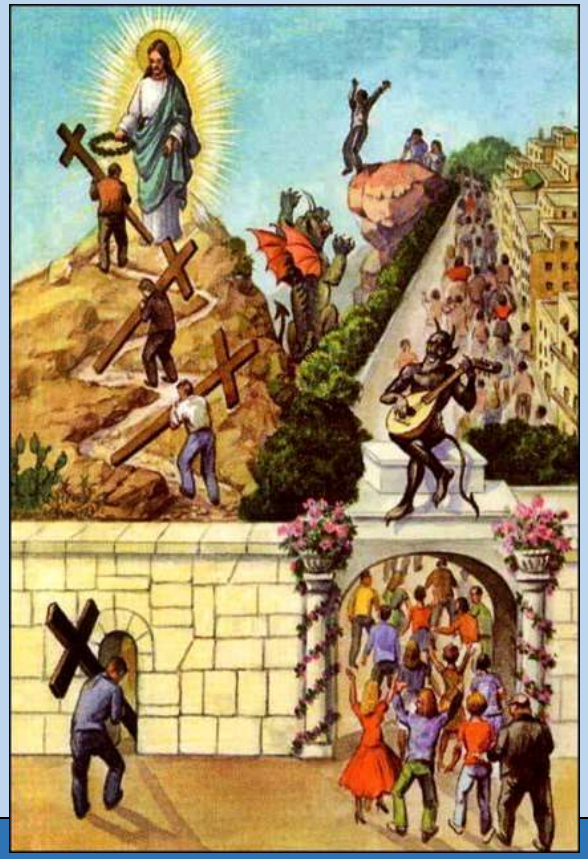

Dobre i złe owoce [Mt 7, 15-20]

15. Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες.
16. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17. οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ·
18. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.
19. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
20. ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

15. Strzeżcie się fałszywych proroków, którzy przychodzą do was w owczych skórach, a wewnątrz są drapieżnymi wilkami.
16. Rozpoznawajcie ich po ich owocach. Czy zbiera się bowiem winogrona z cierni albo figi z ostu?
17. I dlatego dobre drzewo rodzi dobre owoce, a drzewo złe rodzi owoce złe.
18. Nie może dobre drzewo rodzić złych owoców, ani drzewo złe rodzić owoców dobrych.
19. Każde drzewo, które nie wydaje dobrego owocu, zostaje wykopane i wrzucone w ogień.
20. Dlatego po ich owocach rozpoznawajcie ich.

Prawdziwi uczniowie [Mt 7, 21-23]

21. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
22. πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;
23. καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

21. Nie każdy, który mówi: "Panie, Panie!" wejdzie do Królestwa Niebieskiego, ale ten, kto wypełnia wolę Ojca mojego, który jest w Niebiosach.
22. Wielu w owym dniu będzie mówiło: "Panie, Panie, czyż w Twoim imieniu nie prorokowaliśmy, i czyż w twoim imieniu nie wykonywaliśmy wiele przedziwnych czynów?"
23. A wtedy ja im odpowiem: "Nigdy was nie znałem. Odejdźcie ode mnie czyniący nieprawość."

Budowanie na skale [Mt 7, 24-29]

24. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν.
25. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
26. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον.
27. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.
28. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
29. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

24. "Każdego więc, kto słucha tych moich słów i je wypełnia, można porównać do rozsądnego człowieka, który zbudował swój dom na skale.
25. I spadła ulewa, wystąpiły rzeki, powiała wichura i uderzyły na ów dom, ale on nie upadł, miał bowiem fundamenty na skale.
26. Każdego zaś, kto słucha tych słów, ale ich nie wypełnia, można porównać do człowieka głupiego, który zbudował swój dom na piasku.
27. I spadła ulewa, wystąpiły rzeki, powiała wichura i uderzyły na ów dom, i runął, a upadek jego był straszny."
28. Gdy zaś Jezus zakończył przemawiać, tłumy wpadły w zdumienie nad jego nauką.
29. Nauczał ich bowiem jako mający moc, której nie posiadali ich uczeni w Piśmie.

Uzdrowienie trędowatego [Mt 8, 1-4]

1. Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.
2. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι.
3. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων, Θέλω, καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
4. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

1. Gdy zaś Jezus zszedł z góry, podążył za Nim wielki tłum.
2. I oto trędowaty zbliżył się do Niego, padł na twarz i powiedział: "Panie, jeśli chcesz, to możesz mnie oczyścić z trądu."
3. A On wyciągnąwszy rękę, dotknął go i powiedział: "Chcę, bądź oczyszczony" i natychmiast został oczyszczony z trądu.
4. Wtedy powiedział mu Jezus: "Nikomu o tym nie mów, ale idź i pokaż się kapłanowi, i zanieś dar, jaki przepisał Mojżesz, by był to dowód dla tłumu [twojego uzdrowienia]."

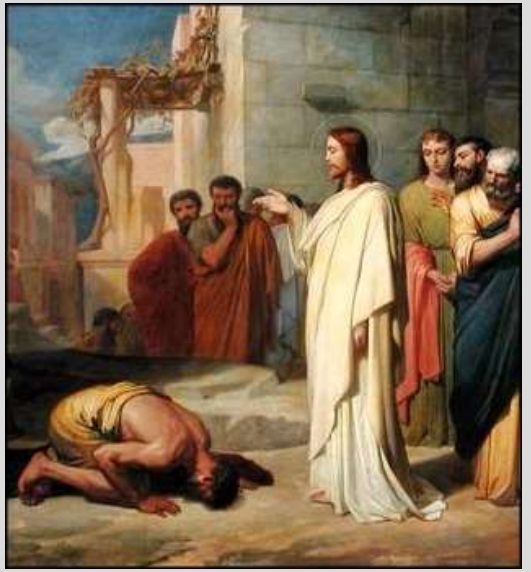

Wiara setnika [Mt 8, 5-13]

5. Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν
6. καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.
7. καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
10. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ᾽ οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὗρον.
11. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται

5. Gdy zaś wszedł do Kafarnaum, zbliżył się do Niego setnik i poprosił
6. tym słowami: "Panie, mój sługa leży w domu sparaliżowany i bardzo cierpi.
7. Powiedział mu Jezus: "Przyjdę i uzdrowię go."
8. Setnik odpowiedział: "Panie, nie jestem godzien, byś wszedł pod mój dach, ale wydaj tylko polecenie, a zostanie uzdrowiony mój sługa,
9. ponieważ również ja wiem, co znaczy być na rozkaz i mam pod sobą żołnierzy, i mówię jednemu: >Wyruszaj<, a on idzie, drugiemu: >Przyjdź<, to przychodzi, a mojemu niewolnikowi: >Uczyń to< i czyni."
10. Usłyszawszy to Jezus, zdziwił się i powiedział do idących za Nim: "Zapewniam was, że u nikogo w Izraelu nie znalazłem tak wielkiej wiary.
11. Powiadam wam, że wielu przyjdzie ze wschodu i zachodu, i zasiądą z Abrahamem, Izaakiem i

μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·
12. οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ, Ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς [αὐτοῦ] ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Jakubem w Królestwie Niebieskim,
12. natomiast synowie Królestwa zostaną odrzuceni w ciemność zewnętrzną. Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów."
13. Do setnika zaś Jezus rzekł: "Idź, niechaj ci się stanie tak, jak uwierzyłeś". I w owej chwili został uzdrowiony jego sługa.

Uzdrowienia w domu Piotra w Kafarnaum [Mt 8, 14-17]

14. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν·
15. καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτῷ.
16. Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν·
17. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

14. Wszedł potem Jezus do domu Piotra i zobaczył w łóżku jego gorączkującą teściową.
15. Dotknął jej ręki i ustąpiła z niej gorączka; wstała z łóżka i usługiwała Mu.
16. Gdy nadszedł wieczór, zaczęto przyprowadzać do Niego wielu opętanych, a On słowem wyrzucał złe duchy i uzdrowił również wszystkich, którzy się źle czuli.
17. I tak wypełniło się słowo wypowiedziane przez proroka Izajasza: "On sam wziął na siebie nasze słabości i choroby."

Potrzeba wyrzeczeń [Mt 8, 18-22]

18. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄχλον περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.
19. καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.
20. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
21. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν [αὐτοῦ] εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.
22. ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

18. Gdy zaś Jezus zobaczył tłum wokół Niego, polecił oddalić się na drugą stronę [Jeziora Galilejskiego].
19. Zbliżył się wtedy pewien uczony w Piśmie i powiedział do Niego: "Nauczycielu, pójdę za Tobą, dokądkolwiek się udasz."
20. Odpowiedział mu Jezus: "Lisy mają nory, a ptaki niebieskie zakładają gniazda, Syn zaś Człowieczy nie ma miejsca, gdzieby położył głowę."
21. Drugi zaś z jego uczniów zwrócił się do Niego: "Panie, najpierw powrócę i pogrzebię mojego ojca."
22. Jezus zaś mu powiedział: "Chodź ze mną, a pozostaw zmarłym grzebanie swoich zmarłych."

Uciszenie burzy [Mt 8, 23-27]

23. Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς [τὸ] πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
24. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.
25. καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα.
26. καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
27. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες, Ποταπός ἐστιν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

23. Jezus wszedł do łodzi, a za Nim wstąpili Jego uczniowie.
24. I oto ruch powstał olbrzymi na morzu, tak że fale zaczęły napełniać łódź – Jezus zaś spał.
25. Uczniowie zbudzili Go w pośpiechu wołając: "Panie, ocal nas, bo giniemy."
26. A on do nich: "Dlaczegóż się boicie, mało ufni? Następnie wstał, wydał rozkaz chmurom i morzu, i stała się cisza wielka.
27. Ludzie zaś zdumiewali się i mówili: "Kimże on jest, że chmury i morze są mu posłuszni."

Uzdrowienie dwóch opętanych [Mt 8, 28-34]

28. Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
29. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;
30. ἦν δὲ μακρὰν ἀπ᾽ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.
31. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
32. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.
33. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.
34. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

28. Gdy Jezus przybył na przeciwległy brzeg do kraju Gadarejczyków, wyszło mu naprzeciw dwóch opętanych, którzy przebywali w grobowcach, o tak strasznym wyglądzie, że nikt nie miał odwagi przechodzić tamtą drogą.
29. [Demony] zawołały do Jezusa: "Jaką masz wspólną sprawę z nami, Synu Boży? Przybyłeś przed czasem dręczyć nas?
30. W oddali zaś od nich pasło się wielkie stado świń.
31. Demony zaczęły go błagać: "Jeśli chcesz nas wyrzucić [z opętanych], poślij nas w to stado świń."
32. On zaś im polecił: "Idźcie precz!" One zatem wyszły [z opętanych] i weszły w świnie, i oto ruszyło całe stado przez stromiznę w morze i potopiło się w wodzie.
33. Pasterze uciekli i przybyli do miasta, opowiadając o wszystkim, w tym o wydarzeniach z opętanymi.
34. Wtedy całe miasto wyszło naprzeciw Jezusa, a zobaczywszy Go, poprosili, aby odszedł z powrotem z ich krainy.

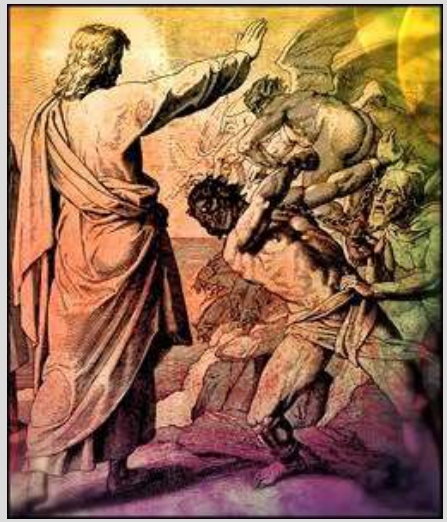

Uzdrowienie człowieka sparaliżowanego [Mt 9, 1-8]

1. Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
2. καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
3. καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ.
4. καὶ εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ἱνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
5. τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειρε καὶ περιπάτει;
6. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας - τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ, Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
7. καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

1. Jezus wszedł do łodzi i przeprawił się na drugi brzeg do swojego miasta [Kafarnaum].
2. Wtedy przynieśli do Niego paralityka leżącego na łóżku, a Jezus, gdy zobaczył ich wiarę, powiedział do paralityka: "Odwagi, synu! Odpuszczone ci są twoje grzechy".
3. Na to niektórzy uczeni w Piśmie mówili do siebie samych: "On bluźni".
4. Gdy Jezus przejrzał ich myśli, rzekł: "Dlaczego złe są wasze myśli w sercach waszych?
5. Cóż bowiem jest łatwiej powiedzieć: >Odpuszczają ci się grzechy twoje<, czy też >Wstań i chodź!<".
6. Wiedzcie zaś, że Syn Człowieczy ma na ziemi [też] moc odpuszczania grzechów." Następnie mówi do paralityka: >Wstań, weź swoje łóżko i idź do twego domu<.
7. On wstał i odszedł do domu swojego.
8. Tłum zaś, gdy to zobaczył, przeraził się i oddali chwałę Bogu, który daje ludziom tak wielką moc.

Powołanie Mateusza [Mt 9, 9-13]

9. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
10. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
11. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;
12. ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ᾽ οἱ κακῶς ἔχοντες.
13. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

9. A gdy Jezus odchodził stamtąd, zobaczył człowieka pobierającego cło. Miał on na imię Mateusz, do którego powiedział: "Pójdź za mną!", a on powstawszy, poszedł za Nim.
10. I zdarzyło się, że gdy [Jezus] siedział w domu przy stole, przyszło wielu celników i grzeszników, i dołączyło do Jezusa i Jego uczniów.
11. Gdy zobaczyli to faryzeusze, powiedzieli do Jego uczniów: "Dlaczegóż to wasz Nauczyciel jada z celnikami i grzesznikami?"
12. On zaś usłyszawszy to, powiedział: "Nie potrzebują lekarza zdrowi, ale schorowani,
13. i idźcie i nauczcie się, co znaczy: >Miłosierdzia chcę, a nie składania ofiary<, nie przyszedłem bowiem wzywać sprawiedliwych, ale grzeszników."

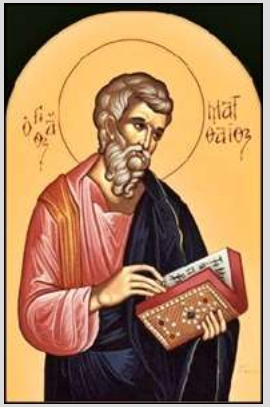

Sprawa postów. Stare i nowe [Mt 9, 14-17]

14. Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν;
15. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ᾽ ὅσον μετ᾽ αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.
16. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
17. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

14. Wtedy przystąpili do Niego uczniowie Jana i powiedzieli: "Dlaczego my i faryzeusze często pościmy, a Twoi uczniowie nie poszczą?"
15. Odpowiedział im Jezus: "Czyż mogą drużbowie weselni smucić się, póki z nimi jest pan młody? Nadejdą jednak dni, kiedy zostanie im zabrany pan młody, a wtedy będą pościć.
16. Nikt nie przyszywa łaty z nowego sukna do starego ubrania, ponieważ taka łata oderwie się od ubrania i powstanie gorsze rozdarcie.
17. Nie wlewa się też nowego wina do starych bukłaków, ponieważ popękają owe worki skórzane; wino się wyleje, a worki ulegną zniszczeniu, a zatem nowe wino należy wlewać do nowych bukłaków, a wtedy zachowa się jedno i drugie.

Jezus czyni nowe cuda [Mt 9, 18-26]

18. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων εἷς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ ζήσεται.
19. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
20. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
21. ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι.
22. ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
23. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον
24. ἔλεγεν, Ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.
25. ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.
26. καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

18. Gdy Jezus im o tym mówił, oto pewien dostojnik skłonił się głęboko przed Nim, mówiąc: "Córka moja dopiero co skonała, ale Ty przyjdź, połóż swą rękę na niej, a ożyje."
19. Powstał Jezus i poszedł za nim wraz ze swymi uczniami.
20. A oto kobieta, która cierpiała na krwotoki od dwunastu lat, przybliżyła się z tyłu i dotknęła skraju Jego szaty,
21. mówiła bowiem sama do siebie: "Jeżeli chociaż dotknę Jego ubrania, zostanę uzdrowiona."
22. A Jezus zwrócił się w jej stronę, zobaczył ją i powiedział: "Odwagi, córko! Wiara twoja cię uzdrowiła" i w tym momencie kobieta odzyskała zdrowie.
23. Gdy przybył Jezus do domu dostojnika i zobaczył żałobnych fletnistów i lamentujący tłum,
24. powiedział: "Usuńcie się, nie umarła bowiem dziewczynka, ale śpi" – oni Go wtedy wyśmiali.
25. Gdy usunięto tłum, wszedł do środka, wziął rękę dziewczynki, a ona powstała.
26. I rozeszła się o tym wieść po całej owej krainie.

Kafarnaum

Uzdrowienie dwóch niewidomych [Mt 9, 27-31]

27. Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν [αὐτῷ] δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυίδ.
28. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, κύριε.
29. τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.
30. καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.
31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

27. Gdy Jezus wychodził stamtąd [z domu dostojnika w Kafarnaum], skierowali się w Jego kierunku dwaj niewidomi z krzykiem: "Zmiłuj się nad nami, Synu Dawida."
28. Gdy wchodził do [swojego] mieszkania, niewidomi zbliżyli się do Niego. Jezus ich spytał: "Czy wierzycie, że mogę to uczynić? Na to Mu odpowiedzieli: "Oczywiście, Panie".
29. Wtedy dotknął ich oczu, mówiąc: "Niechaj się wam stanie według wiary waszej."
30. I otworzyły im się ich oczy. Jezus im przy tym przykazał: "Baczcie, by nikt się o tym nie dowiedział."
31. Oni jednak, gdy tylko odeszli, rozgłaszali o Nim po całej owej krainie.

Uzdrowienie opętanego niemowy [Mt 9, 32-34]

32. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον·
33. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.
34. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

32. Gdy ledwo ci odeszli [uzdrowieni dwaj niewidomi w Kafarnaum], przyprowadzili do Niego opętanego, który był też niemową.
33. Gdy Jezus wyrzucił demona, niemy zaczął mówić. Wtedy tłumy zdumiały się, mówiąc: "Nigdy jeszcze czegoś takiego nie widziano w Izraelu."
34. Faryzeusze zaś mówili: "Wyrzuca demony, ale mocą władcy demonów."

Owce bez pasterza [Mt 9, 35-38]

35. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
36. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
38. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

35. Przechodził też Jezus poprzez wszystkie miasta i wsie, nauczając w ich synagogach, głosząc Dobrą Nowinę o Królestwie oraz uzdrawiając wszelkie choroby i dolegliwości.
36. Widząc zaś tłumy, wzruszył się do głębi nad nimi, ponieważ byli znękani i porzuceni, jakoby owce nie mające pasterza.
37. Wtedy powiedział do swoich uczniów: "Żniwo wprawdzie wielkie, ale robotników mało,
39. dlatego proście Pana żniwa, aby posłał robotników na żniwo swoje."

Wybór Dwunastu [Mt 10, 1-4]

1. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
3. Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖος,
4. Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

1. Przywołał do siebie dwunastu uczniów swoich i dał im władzę wypędzania duchów nieczystych [z opętanych], a także leczyć każdą chorobę i wszelką dolegliwość.
2. A oto imiona Dwunastu Apostołów: pierwszym był Szymon, zwany Piotrem, oraz Andrzej, jego brat, i dalej, Jakub, syn Zebedeusza oraz jego brat, Jan,
3. Filip i Bartłomiej, Tomasz i celnik Mateusz, Jakub, syn Alfeusza i Tadeusz,
4. Szymon Kananejczyk i Judasz Iskariota, ten, który Go później zdradził.

Rozesłanie Dwunastu [Mt 10, 5-15]

5. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε·
6. πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
7. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι Ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
8. ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
9. Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,
10. μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.
11. εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.
12. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν·
13. καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ

5. Tychże Dwunastu rozesłał Jezus, dając im polecenie słowami: "Nie chodźcie do pogan, ani nie wstępujcie do miast Samarytan,
6. ale idźcie raczej do zagubionych owiec domu Izraela.
7. Idąc zaś, ogłaszajcie, że >Przybliżyło się Królestwo Niebieskie.<
8. Uzdrawiajcie chorych, wskrzeszajcie umarłych, oczyszczajcie trędowatych, wypędzajcie demony; otrzymaliście za darmo, za darmo też dawajcie.
9. Nie chowajcie w waszych sakiewkach złota, srebra czy nawet drobnych pieniędzy,
10. nie bierzcie torby podróżnej, ani na zapas dwóch ubrań czy obuwia, ani obronnej laski, godzien jest bowiem robotnik, by go żywiono.
11. Gdy zaś wejdziecie do jakiegoś miasta czy wioski, dowiedźcie się, kto jest tam godny szacunku i u niego się zatrzymajcie do czasu waszego odejścia.
12. Wchodząc zaś do [jakiegoś] domu, pozdrówcie go.
13. Jeżeli będzie to dom godny szacunku, to niechaj wasze życzenie

ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.
14. καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν [ἐκ] τῶν ποδῶν ὑμῶν.
15. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

pokoju spłynie na niego. Jeżeli zaś nie będzie godzien szacunku, to wasze życzenie pokoju niechaj powróci do was.
14. Jeżeli ktoś was nie przyjmie i nie zechce słuchać waszych słów, to wyjdźcie z tego domu czy miasta i strzepnijcie kurz z waszych nóg.
15. Zapewniam was, że lżej będzie w dniu sądu Sodomie i Gomorze niźli temu miastu."

Zapowiedź prześladowań [Mt 10, 16-23]

16. Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
17. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·
18. καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
19. ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε·
20. οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
21. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
22. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.
23. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως [ἂν] ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

16. Oto jak posyłam was jakoby owce w środek wilków, dlatego bądźcie przemyślni niby węże, ale jednocześnie prostoduszni jak gołębice.
17. Strzeżcie się zaś ludzi, ponieważ wydawać was będą sądom i chłostać was będą w ich synagogach.
18. Z mego powodu prowadzić was będą przed namiestników i królów, byście dali świadectwo im i poganom.
19. Kiedy zaś was wydadzą sądom, nie zamartwiajcie się tym, co macie mówić, będzie bowiem wam dane w owej chwili, co powinniście powiedzieć,
20. albowiem nie wy będziecie mówić, ale Duch Ojca waszego będzie się przez was wypowiadał.
21. Wyda zaś na śmierć brat brata, ojciec swe dziecko i dzieci powstaną przeciw rodzicom, i doprowadzą do ich śmierci.
22. I będziecie znienawidzeni przez wszystkich ze względu na moje imię, ale kto wytrwa do końca, ten będzie zbawiony.
23. Kiedy zaś będą was ścigać w jakimś mieście, uciekajcie do drugiego. Zapewniam was, nie zaliczycie [w ucieczce wszystkich] miast Izraela, a Syn Człowieczy nadejdzie.

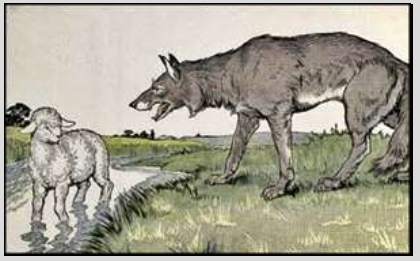

Potrzeba męstwa [Mt 10, 24-33]

24. Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ.
26. Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.
27. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.
28. καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
30. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς

24. Uczeń nie przewyższa nauczyciela, ani sługa nie jest ponad swoim panem.
25. Wystarczy uczniowi, że stanie się jak jego nauczyciel, a słudze – jak jego pan. Jeżeli właściciela domu nazwali Belzebubem, to tym bardziej mieszkańców tego domu.
26. Jednakże nie bójcie się ich. Nie ma niczego zakrytego, co nie zostanie odkryte, ani niczego tajnego, co nie zostanie poznane.
27. Ja do was mówię w ciemności, ale wy przemawiajcie w świetle, a co usłyszycie na ucho, ogłaszajcie po domach.
28. I nie bójcie się tych, którzy zabijają ciało, ale nie mają mocy zabić duszy. Bójcie się raczej tego, który ma moc zabić zarówno ciało, jak i duszę w ogniu niegasnącym.
29. Czyż nie sprzedaje się dwóch wróbli za lichą cenę? A żaden z nich nie spada na ziemię bez woli Ojca waszego.
30. A przecież u was to nawet wszystkie włosy na głowie zostały policzone.

πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν.
31. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.
32. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν [τοῖς] οὐρανοῖς·
33. ὅστις δ᾽ ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν [τοῖς] οὐρανοῖς.

31. Nie bójcie się więc! Wy jesteście znacznie więcej warci niż wiele wróbli.
32. Do każdego więc, kto przyzna się do mnie przed ludźmi, przyznam się i ja do niego przed Ojcem moim, który jest w Niebiosach;
33. Tego zaś, kto się mnie wyprze przed ludźmi, wyprę się i ja przed Ojcem moim, który jest w Niebiosach.

Potrzeba pójścia za Jezusem [Mt 10, 34-39]

34. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν.
35. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς,
36. καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.
37. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος·
38. καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος.
39. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.

34. Nie sądźcie, że przybyłem, by przynieść [błogi] spokój na ziemię; nie przyszedłem przynosić spokoju, ale miecz.
35. Przyszedłem bowiem poróżnić syna z jego ojcem, córkę z jej matką, synową z jej teściową,
36. a nieprzyjaciółmi człowieka staną się jego domownicy.
37. Kto kocha ojca lub matkę bardziej niż mnie, nie jest mnie godzien; kto kocha syna lub córkę bardziej niż mnie, nie jest mnie godzien;
38. i kto nie bierze swojego krzyża i nie idzie za mną, nie jest mnie godzien.
39. Ten, kto "znalazł" swoje życie, straci je, a kto "stracił" życie swoje z mojego powodu, znajdzie je.

Nagroda za pójście za Jezusem [Mt 10, 40-42]

40. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
41. ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.
42. καὶ ὃς ἂν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

40. Ten, kto was przyjmuje, to przyjmuje Mnie, a kto przyjmuje Mnie, to przyjmuje Tego, który Mnie posłał.
41. Kto przyjmuje proroka dlatego, że ma go za proroka, otrzyma zapłatę proroka; kto przyjmuje sprawiedliwego, dlatego że ma go za sprawiedliwego, otrzyma zapłatę sprawiedliwego;
42. Każdy, kto poda kubek zimnej wody, choćby komuś najmniej ważnemu, tylko dlatego, że uważa go za ucznia [Jezusa], to zapewniam was, nie utraci swojej zapłaty.

Poselstwo od Jana Chrzciciela [Mt 11, 1-6]

1. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
3. εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
4. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε·
5. τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·
6. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

1. Kiedy zaś Jezus zakończył dawać rozporządzenia Dwunastu swoim Uczniom, odszedł stamtąd, by głosić swe nauki w ich miastach [w Galilei].
2. Jan zaś, kiedy będąc w więzieniu, usłyszał o dziełach Chrystusa, posłał do Niego swoich uczniów z zapytaniem:
3. "Czy Ty jesteś tym, który ma przyjść, czy też mamy czekać na innego?"
4. Jezus w odpowiedzi powiedział do nich: "Idźcie i opowiedzcie Janowi o tym, co słyszycie i co widzicie:
5. Niewidomi odzyskują wzrok, kulawi chodzą, trędowaci stają się czyści, głuchym powraca słuch, zmarli powstają, a biedakom głoszona jest Dobra Nowina
6. i szczęśliwym jest ten, kto się Mną nie gorszy."

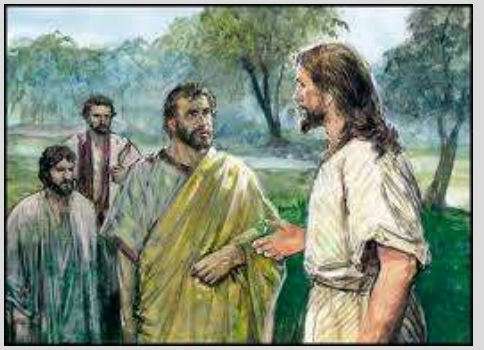

Pochwała Jana Chrzciciela [Mt 11, 7-19]

7. Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
8. ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.
9. ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.
10. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
11. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν.
12. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13. πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν·
14. καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

7. Gdy oni odeszli [uczniowie Jana], Jezus rozpoczął swą mowę do tłumów o Janie: "Co chcieliście oglądać, idąc na pustynię? Czy trzcinę chybocącą się na wietrze?
8. Coście chcieli oglądać? Czy człowieka strojnisia? Strojnisiami zaiste są dworzanie w pałacach królewskich.
9. A zatem co chcieliście oglądać? Proroka? Zaiste, powiadam wam, że to ktoś większy niż prorok.
10. Tenże jest bowiem, o którym zostało napisane: >Oto ja posyłam mojego posłańca, zanim Ty przyjdziesz, który wcześniej przygotuje Ci drogę.<
11. Zapewniam was, że nie narodził się wśród narodzonych z kobiet ktoś większy od Jana Chrzciciela, jednakże najmniejszy w Królestwie Niebieskim jest większy niż on.
12. Od dni zaś Jana Chrzciciela Królestwo Niebieskie zdobywane jest siłą i siłacze [ducha] je zdobywają.
13. Wszyscy bowiem Prorocy i Prawo głosili Bożą naukę aż do czasów Jana,
14. a jeśli chcecie pojąć, to on jest tym Eliaszem, który miał zamiar powrócić.
15. Kto ma uszy, niechaj słucha.

15. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
16. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις
17. λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18. ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν, Δαιμόνιον ἔχει·
19. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

16. Do czego zaś porównam to pokolenie? Podobne jest do dzieci, które przesiadując na placach,
17. zwracają się do innych przesiadujących: >Zagraliśmy wam na fletach, a nie zechcieliście zatańczyć; a gdy lamentowaliśmy, nie okazywaliście żałobnego smutku,<
18. Przyszedł bowiem Jan, który wstrzymywał się od jedzenia i picia, a powiadają, że ma czarta;
19. Przyszedł zaś Syn Człowieczy który je i pije, a się wypowiadają, że jest żarłokiem i opojem, przyjacielem celników i grzeszników. Mądrość zaś znalazła usprawiedliwienie poprzez swoje czyny.

Ostrzeżenie dla zatwardziałych [Mt 11, 20-24]

20. Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·
21. Οὐαί σοι, Χοραζίν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
22. πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.
23. καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβήσῃ. ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
24. πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

20. Wtedy [Jezus] zaczął robić wyrzuty miastom, w których dokonało się bardzo wiele jego cudów, a się nie nawróciły:
21. Biada Tobie, Korozain, biada tobie, Betsaido, ponieważ gdyby w Tyrze i Sydonie dokonały się cuda takie, jak u was, dawno by pokutowały w worze i popiele.
22. Dlatego też powiadam wam, że w dniu sądu lżej będzie Tyrowi i Sydonowi niż wam.
23. A ty, Kafarnaum, czy aby nie wywyższasz się aż do nieba? A zejdziesz aż do piekła, ponieważ gdyby w Sodomie dokonały się cuda, jakie dokonały się w tobie, to istniałaby do dzisiaj.
24. Dlatego też powiadam wam, że w dniu sądu lżej będzie ziemi sodomskiej niż tobie.

Objawienie Ojca i Syna [Mt 11, 25-27]

25. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·
26. ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.
27. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

25. W tym momencie wyznał Jezus: "Wysławiam Cię, Ojcze, Panie Nieba i ziemi, że zakryłeś to wszystko przed biegłymi mędrcami, a objawiłeś prostaczkom.
26. Tak, Ojcze, bo takie było postanowienie Twojej dobrej Woli.
27. Wszystko zostało mi przekazane przez Ojca mojego i nikt nie zna Syna, jak tylko Ojciec, ani nikt nie zna Ojca, jak tylko Syn oraz ten, komu Syn zechciałby to wyjawić."

Wezwanie do utrudzonych [Mt 11, 28-30]

28. Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
29. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν·
30. ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

28. Przyjdźcie do Mnie wszyscy utrudzeni i obciążeni, a Ja was pokrzepię.
29. Weźmijcie Moje jarzmo na siebie i uczcie się ode Mnie, ponieważ jestem o cichym i pokornym sercu, a znajdziecie ukojenie w duszach waszych;
30. Jarzmo bowiem moje jest dopasowane, a ciężar mój jest lekki.

Prawdziwe znaczenie szabatu [Mt 12, 1-8]

1. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν.
2. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ, Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
3. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ;
4. πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις;
5. ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν;
6. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε.

1. Pewnego razu przechodził Jezus w szabat wzdłuż posianych łanów, Jego zaś uczniowie odczuwali głód; zaczęli więc rozcierać kłosy i spożywać ziarna.
2. Faryzeusze zaś, gdy to zobaczyli, zwrócili się do Niego: "Oto twoi uczniowie robią to, czego nie godzi się robić w szabat."
3. On im na to odpowiedział: "A czy nie czytaliście, co uczynił Dawid, kiedy był głodny, a wraz w nim jego ludzie?
4. Jak wszedł do domu Bożego i jadł poświęcone chleby, czego nie powinien robić ani on, ani ci, którzy z nim byli, bo mogli to bowiem robić tylko kapłani?
5. A czy nie czytaliście w Prawie, że w szabat kapłani w świątyni łamią ów szabat, a pozostają bez winy?
6. Powiadam zaś wam, że tutaj jest coś większego niż świątynia.

7. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8. κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.	7. Gdybyście zrozumieli, co znaczy: >Miłosierdzia chcę, a nie obrzędu ofiarnego<, nie potępialibyście niewinnych. 8. Syn Boży jest bowiem [też] Panem szabatu.

Uzdrowienie w szabat [Mt 12, 9-14]

9. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν·
10. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
11. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;
12. πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.
13. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
14. ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

9. I odszedłszy stamtąd (z pola) wstąpił do ich synagogi,
10. a oto był tam człowiek mający uschniętą rękę. Wtedy [faryzeusze] zapytali Jezusa: "Czy godzi się leczyć w szabat?", by mieć powód do oskarżenia Go.
11. On zaś im odpowiedział: "Kto, spośród was, mając jedną owcę, a ta wpadłaby w szabat do dołu, nie chwyci ją i nie wyciągnie?
12. A o ileż ważniejszy jest człowiek od owcy. A zatem jest czymś właściwym czynić w szabat dobrze."
13. Następnie zwrócił się do człowieka: "Wyciągnij swoją rękę!" i on ją wyciągnął, i stała się znów zdrowa jak [jego] druga.
14. Wtedy wyszli faryzeusze [z synagogi] i zebrali się na naradę, by Go oskarżyć i zabić.

Jezus umiłowanym Sługą Pańskim [Mt 12, 15-21]

15. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν
ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας,
16. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ
φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν·
17. ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου λέγοντος,
18. Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα,
ὁ ἀγαπητός μου,
εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου·
θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτόν,
καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
19. οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει,
οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις
τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20. κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει,
ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.
21. καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

15. Gdy Jezus dowiedział się o tym [naradzie faryzeuszy, by Go zabić], odszedł stamtąd [z synagogi], ale wielu ludzi szło za Nim i uleczył ich wszystkich.
16. Nakazał im przy tym, by nie rozgłaszali wiadomości o Nim i
17. dlatego wypełniły się słowa wypowiedziane przez proroka Izajasza:
18. "Oto mój Sługa, którego wybrałem,
mój ukochany,
w którym upodobała sobie dusza moja.
Ześlę Ducha mojego na Niego
i ogłosi narodom właściwe Prawo.
19. Nie będzie się spierał, ani wykrzykiwał,
ani nikt nie usłyszy na placach
głosu Jego.
20. Nie dołamie trzciny nadłamanej,
ani knota tlejącego nie dogasi,
póki nie zwycięży właściwe Prawo,
21. a narody pokładać będą nadzieję
w Jego imieniu."

Królestwo Boże i królestwo Belzebuba [Mt 12, 22-30]

22. Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυίδ;
24. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.
25. εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται.
26. καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
27. καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.
28. εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

22. Wtedy przyprowadzono do Niego [do Jezusa] opętanego, który był nadto niewidomy i niemy; uzdrowił go, tak że zaczął mówić i widzieć.
23. Cały tłum w zdumieniu pytał: "Czyż nie jest On potomkiem Dawida?"
24. Faryzeusze zaś usłyszawszy to, mówili: "On wyrzuca złe duchy w żadne inne imię, jak tylko w imię Belzebuba, księcia demonów."
25. Jezus zaś przeniknął ich myśli i powiedział: "Każde królestwo podzielone wewnętrznie, staje się pustkowiem, a każde miasto albo dom wewnętrznie skłócony nie może się ostać.
26. Jeżeli szatan wypędza szatana, to następuje wewnętrzne rozdarcie. Jakże więc może się ostać jego królestwo?
27. A jeśli ja wypędzam demony mocą Belzebuba, to wasi synowie czyją mocą je wypędzają? Dlatego też właśnie oni będą waszymi sędziami.
28. Jeżeli zaś ja wypędzam demony mocą Ducha Bożego, to zaiste, nadeszło już do was Królestwo Boże.

29. ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
30. ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει.

29. A czy mogłoby się zdarzyć, by ktoś wdarł się do domu mocarza i wydarł mu jego własność, gdyby wcześniej nie skrępował mocarza? I dopiero wtedy może zrabować jego mieszkanie.
30. Kto nie jest ze Mną, jest przeciwko Mnie, a kto nie zbiera ze Mną, ten rozprasza."

Grzechy przeciwko Duchowi Świętemu [Mt 12, 31-32]

31. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται.
32. καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

31. Dlatego powiadam wam, że każdy grzech czy bluźnierstwo zostaną ludziom odpuszczone, ale bluźnierstwo przeciwko Duchowi [Świętemu] odpuszczone nie będzie;
32. I jeżeli ktoś wypowiedział by się przeciwko Synowi Człowieczemu, to zostanie mu to odpuszczone, ale kto by się wypowiedział przeciwko Duchowi Świętemu, to nie będzie mu odpuszczone ani w tym życiu, ani w przyszłym.

Odpowiedzialność za słowa [Mt 12, 33-37]

33. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.
34. γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.
35. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.
36. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως·
37. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

33. Zauważcie, że dobre drzewo rodzi dobry swój owoc, natomiast drzewo zepsute wydaje swój owoc zły, a zatem po owocach poznaje się drzewo.
34. Plemię żmijowe! Jak więc możecie wypowiadać to, co dobre, w sytuacji, gdy sami jesteście zepsuci? Usta bowiem wypowiadają się, czerpiąc z obfitości serca.
35. Człowiek dobry wydobywa dobro ze swojego dobrego skarbca, a człowiek zepsuty ze swojego złego skarbca wydobywa zło.
36. Powiadam zaś wam, że ludzie za każde bezużyteczne słowo w dniu sądu za to słowo będą odpowiadać.
37. Będziesz bowiem za swoje słowa usprawiedliwiony, ale też skazany ze swoich słów.

Znak Jonasza [Mt 12, 38-42]

38. Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
40. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
41. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
42. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε.

38. Wtedy niektórzy uczeni w Piśmie i faryzeusze zagadnęli: "Nauczycielu, chcemy ujrzeć od Ciebie [jakiś] znak."
39. On zaś im odpowiedział: "Plemię złe i zdradliwe szuka znaku! I znak zaiste będzie mu dany, a będzie to znak proroka Jonasza.
40. Jak bowiem był Jonasz we wnętrzu ogromnej ryby przez trzy dni i trzy noce, tak samo Syn Człowieczy przez trzy dni i trzy noce będzie we wnętrzu ziemi.
41. Ludzie z Niniwy powstaną na sąd razem z tym plemieniem i go potępią, ponieważ tamci nawrócili się po nauce Jonasza, a oto tutaj jest Ktoś większy niż Jonasz.
42. Królowa z południa powstanie na sąd razem z tym plemieniem i potępi go, ponieważ ona przybyła z krańców ziemi, by słuchać mądrości Salomona, a tutaj jest Ktoś większy niż Salomon.

Powrót do grzechu [Mt 12, 43-45]

43. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44. τότε λέγει, Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
45. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

43. Kiedy zaś duch nieczysty wyjdzie z człowieka, błąka się po pustyniach i szuka ochłody, ale go nie znajduje.
44. Wtedy mówi: "Powrócę do mojego domu, skąd odszedłem", a gdy powrócił, zastaje go niezamieszkałym, posprzątanym, przyozdobionym.
45. Wtedy rusza, bierze ze sobą siedem innych duchów, gorszych od niego, i razem w nim tam zamieszkują, a wtedy sytuacja owego człowieka staje się w ostateczności gorsza niż wcześniej. Tak będzie również z owym podłym pokoleniem.

Krewni Jezusa [Mt 12, 46-50]

46. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
47. [εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.]
48. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
49. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·
50. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

46. Gdy Jezus jeszcze przemawiał do tłumów, oto Jego Matka i bracia Jego stanęli na uboczu, chcąc porozmawiać z Nim.
47. Ktoś Mu powiedział: "Oto Matka Twoja i Twoi bracia stoją na uboczu i chcą z Tobą porozmawiać."
48. On zaś odpowiedział mówiącemu: "Któż jest Moją matką i kimże są Moi bracia?"
49. I wyciągnąwszy swą rękę w kierunku swoich uczniów, rzekł: "Oto Moja matka i Moi bracia.
50. Ktokolwiek bowiem spełnia wolę Ojca Mojego, który jest w Niebie, ten jest Mi bratem, i siostrą, i matką."

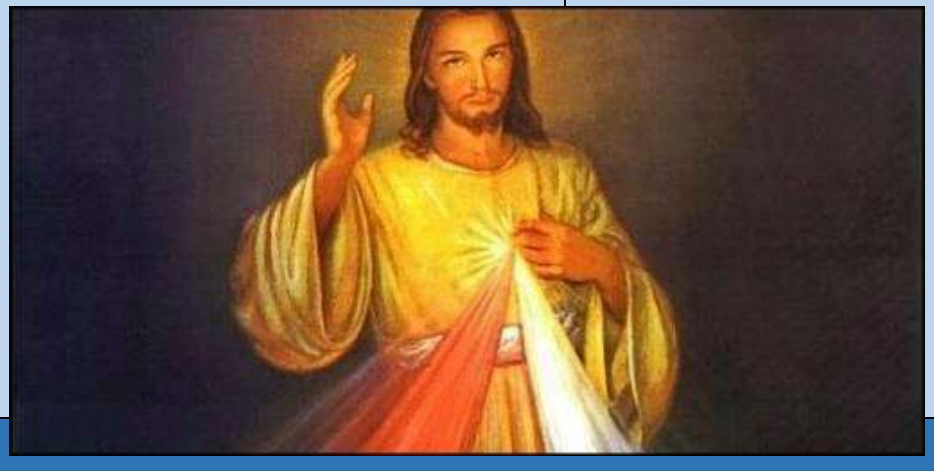

Dlaczego Jezus naucza w przypowieściach [Mt 13, 1-3a; 10-17]

1. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν·
2. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.
3. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων.

1. Pewnego dnia wyszedł Jezus z domu i usiadł nad brzegiem morza.
2. Wtedy zgromadził się przy Nim tłum tak wielki, że musiał wejść do łodzi; usiadł w niej, a cały tłum pozostawał na brzegu.
3. Długo do nich przemawiał w przypowieściach.

10. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
11. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν [αὐτοῖς] ὅτι Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.
12. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
13. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν·

10. Uczniowie zbliżyli się do Niego i zapytali: "Dlaczego nauczasz nas w przypowieściach?"
11. On zaś odpowiedział im: "Wy poznacie [dogłębnie] tajemnice Królestwa Niebieskiego, ale oni nie.
12. Kto bowiem posiada, zostanie mu dodane i obfitować będzie; kto zaś nie posiada [pełni], zostanie mu zabrane też to, co ma.
13. Dlatego też przemawiam do nich w przypowieściach, ponieważ patrzą, a nie widzą; słyszą, ale nie słuchają, ani nie pojmują.

14. καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.	14. I na nich też spełnia się proroctwo Izajasza: "Uchem słuchacie, ale niczego nie pojmujecie; Okiem patrzycie, ale niczego nie widzicie. 15. Zgnuśniało bowiem serce tego ludu i ciężko im słuchać uszami; pozamykali swe oczy, tak że nie spostrzegają oczami, nie słuchają uszami, nie pojmują sercem i nie nawracają się, bym ich uleczył." 16. Wasze zaś oczy są szczęśliwe, ponieważ widzą, i uszy wasze, ponieważ słuchają. 17. Zapewniam was, że wielu proroków i ludzi sprawiedliwych pragnęło zobaczyć to, co wy widzicie, ale nie widziało, jak i usłyszeć to, czego wy słuchacie, ale nie usłyszało.	

Przypowieść o siewcy i jej wyjaśnienie [Mt 13, 3-9; 18-23]

3. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων, Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. 4. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. 5. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. 6. ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.	3. Wiele im potem mówił w przypowieściach. Powiedział: "Oto wyszedł siewca, by siać. 4. A gdy siał, niektóre ziarna padły przy drodze. Przyfrunęły ptaki i wyjadły je. 3. Inne padły na grunt kamienisty, gdzie było mało ziemi. Bardzo szybko wzrosły, bo nie była to gleba głęboka. 6. Gdy zaś słońce wzeszło wysoko, zaczęło prażyć i ziarna wyschły, bo nie miały korzenia. 7. Jeszcze inne padły między ciernie, a ciernie wyrosły i przygłuszyły je. 8. Jeszcze inne padły na ziemię urodzajną i wydały plon: jedno stukrotny, drugie sześćdziesięciokrotny, trzecie trzydziestokrotny. 9. Kto ma uszy, niechaj słucha.	
18. Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. 19. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.	18. Wy zaś posłuchajcie wyjaśnienia przypowieści o siewcy. 19. Do każdego, kto słucha słowa o Królestwie, ale go nie pojmuje, przychodzi Zły i wyrywa ziarno zasiane w jego w sercu. Taki człowiek przypomina ziarno posiane przy drodze.	

20. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·
21. οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται.
22. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος [τούτου] καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
23. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

20. Ziarno zasiane na gruncie kamienistym przypomina człowieka, który słucha słowa, natychmiast je przyjmuje,
21. ale korzenia jeszcze w nim nie ma i jest niestabilny. Gdy zaś pojawia się ucisk czy prześladowanie z powodu słowa, zaraz się załamuje.
22. Ziarno zasiane między cierniami przypomina człowieka, który słucha słowa, ale przesadne troski tego świata oraz powaby bogactwa przygłuszają słowo i plonu brak.
23. Ziarno zasiane na urodzajnej ziemi przypomina człowieka, który słucha słowa i je rozumie, i taki człowiek wzrasta, wydając plon: jeden stokrotny, drugi sześćdziesięciokrotny, trzeci – trzydziestokrotny.

Przypowieść o kąkolu i jej wyjaśnienie [Mt 13, 24-30; 36-43]

24. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
25. ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν.
26. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
27. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια;
28. ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;
29. ὁ δέ φησιν, Οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.
30. ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα ἕως τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

24. Przedstawił im inną przypowieść, mówiąc: "Królestwo Niebieskie podobne jest do człowieka, który zasiał dobre ziarno na swoim polu.
25. Gdy ludzie spali, przyszedł jego nieprzyjaciel, dosiał kąkolu pomiędzy [posianą] pszenicę i odszedł.
26. Kiedy zaś zazieleniło się zboże i pojawiły się kłosy, wtedy wyjawił się też i kąkol.
27. Przyszli wtedy słudzy do swego pana z pytaniem: >Panie, czyż nie posiałeś dobrego ziarna na swoim polu? Skąd więc wziął się tam kąkol?<
28. On im odpowiedział: >Uczynił to podły człowiek.< Słudzy mu rzekli: >Jeżeli więc chcesz, pójdziemy i powyrywamy te chwasty.<
29. On im na to: >Nie czyńcie tego, byście zbierając kąkol, przypadkiem nie powyrywali wraz z nim także pszenicy.
30. Pozwólcie, by razem rosły aż do żniwa, a w czasie żniw powiem żniwiarzom, by najpierw zebrali kąkol i powiązali go w snopy na spalenie, natomiast pszenicę niech zbiorą do mojego spichlerza.<"

36. Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Διασάφησον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
37. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·
38. ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,
39. ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν.
40. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·
41. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
42. καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
43. Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

36. Wtedy pozostawił tłumy i powrócił do domu. Zbliżyli się do Niego Jego uczniowie, prosząc: "Wyjaśnij nam przypowieść o kąkolu na polu."
37. On zaś im odpowiedział: "Siewcą dobrego ziarna jest Syn Człowieczy,
38. polem jest świat, dobrym ziarnem są dzieci Królestwa, a kąkolem są dzieci Złego.
39. Nieprzyjacielem, który dosiał kąkolu jest diabeł, żniwami jest koniec świata, żniwiarzami zaś są aniołowie.
40. I tak jak zbiera się kąkol i wrzuca w ogień na spalenie, podobnie będzie przy końcu świata.
41. Pośle Syn Człowieczy swoich aniołów i usuną z Jego Królestwa wszystkie podstępne pułapki [Złego] oraz tych, którzy postępowali niegodziwie
42. i wrzucą ich w piec ognisty, a tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.
43. A wtedy sprawiedliwi w Królestwie ich Ojca będą jaśnieć jak słońce. Kto ma uszy, niechaj słucha.

Przypowieść o ziarnie gorczycy i o zaczynie [Mt 13, 31-35]

31. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·
32. ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
33. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34. Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς·
35. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,

"Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς [κόσμου]."

31. Opowiedział im inną przypowieść: "Królestwo Niebieskie podobne jest do ziarna gorczycy, które wziął człowiek i posiał na swoim polu.
32. Chociaż ziarno to jest mniejsze od innych ziaren, to jednak gdy urośnie, jest większe od innych roślin i staje się drzewem, tak że i ptaki niebieskie przylatują, i budują gniazda pośród jego gałęzi."
33. Inną opowiedział im przypowieść: "Królestwo Niebieskie podobne jest do zakwasu, który wzięła pewna kobieta i zmieszała z trzema miarami mąki, i wszystko się zakwasiło."
34. O tym wszystkim mówił do tłumów Jezus w przypowieściach, a bez przypowieści niczego im nie przedstawiał.
35. I tak wypełniło się słowo wypowiedziane przez proroka:

"Przemawiał będę w przypowieściach,
Wyjawię rzeczy ukryte od założenia świata"

Gorczyca palestyńska

Przypowieść o skarbie i perle [Mt 13, 44-46]

44. Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
45. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·
46. εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

44. Królestwo Niebieskie podobne jest do skarbu ukrytego na polu, który znalazł pewien człowiek i tam go ukrył. Z wielką radością idzie, sprzedaje wszystko, co ma i kupuje to pole.
45. Podobne jest również Królestwo Niebieskie do człowieka, kupca poszukującego pięknych pereł.
46. Gdy znalazł pewną, wyjątkowo drogocenną perłę, sprzedał wszystko, co miał i kupił właśnie tę.

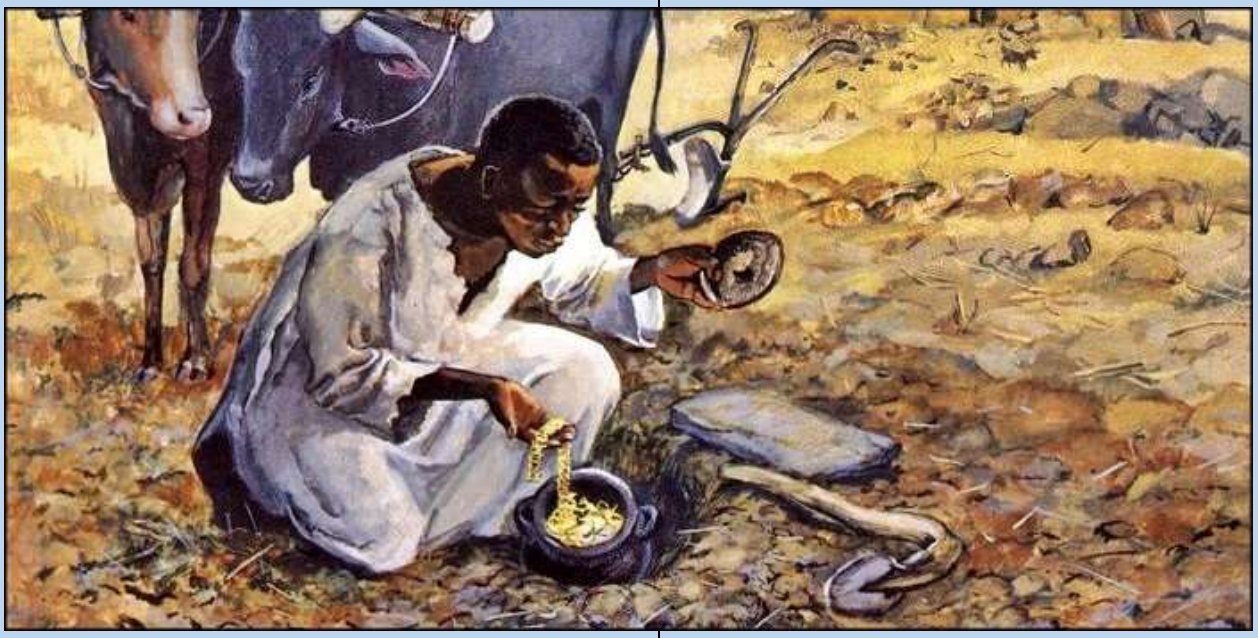

Przypowieść o sieci [Mt 13, 47-53]

47. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·
48. ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
49. οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων
50. καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
51. Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, Ναί.
52. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.
53. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.

47. Królestwo Niebieskie podobne jest także do sieci zarzuconej w morze, która zagarnia ryby wszelkiego rodzaju.
48. Kiedy sieć zostaje napełniona, wyciąga się ją na brzeg, a potem rybacy siadając, wybierają dobre ryby do naczyń, natomiast złe odrzucają.
49. Tak samo będzie przy końcu świata. Wyjdą aniołowie i oddzielą złych od sprawiedliwych
50. i wrzucą ich [złych] do pieca ognistego, a tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.
51. "Czy zrozumieliście to wszystko?" Odpowiedzieli Mu: "Oczywiście."
52. On im wtedy rzekł: "Dlatego każdy uczony w Piśmie, który stał się uczniem w Królestwie Niebieskim podobny jest do gospodarza domu, który wydobywa ze swojego skarbca [mądrości] nowe i stare.
53. Gdy Jezus zakończył nauczać w przypowieściach, odszedł stamtąd.

Jezus w Nazarecie [Mt 13, 54-58]

54. καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;
55. οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
56. καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;
57. καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
58. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

54. Następnie poszedł [Jezus] do swojej ojczyzny i nauczał mieszkańców [Nazaretu] w ich synagodze, a oni zdumiewali się i pytali: "Skąd u Niego taka mądrość i moc czynienia cudów?
55. Czyż nie jest to syn cieśli? Czyż Jego matką nie jest [kobieta] o imieniu Maria, a braćmi jego Jakub i Józef, Szymon i Juda?
56. Czyż Jego wszystkie siostry nie mieszkają u nas? Skąd więc u Niego to wszystko?
57. I nie przekonali się do Niego. Jezus wtedy im powiedział: "Jedynie w swojej ojczyźnie i we własnym domu prorokowi nie okazują szacunku."
58. Dlatego niewiele tam uczynił cudów ze względu na ich niedowiarstwo.

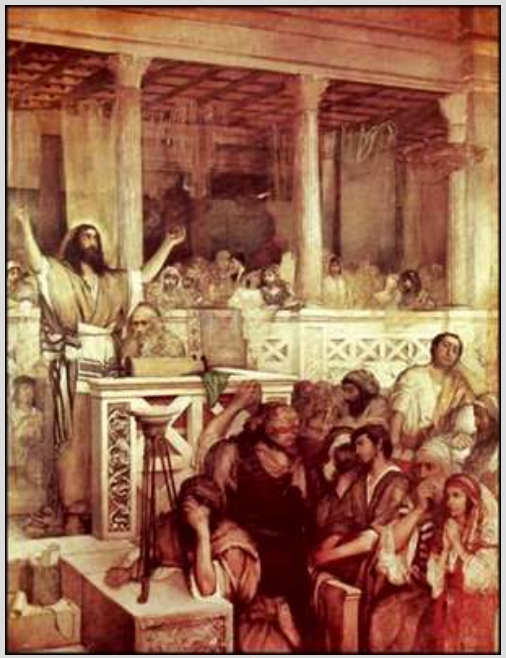

Śmierć Jana Chrzciciela [Mt 14, 1-12]

1. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ,
2. καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.
3. Ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν [αὐτὸν] καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ·
4. ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ, Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν.
5. καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
6. γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ,
7. ὅθεν μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται.
8. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
9. καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους

1. W owym czasie usłyszał tetrarcha Herod [Antypas] wieść o Jezusie
2. i powiedział do swoich sług: "To jest Jan Chrzciciel, który zmartwychwstał i dlatego dzieją się cuda za jego sprawą."
3. Herod bowiem pochwycił Jana i związanego wtrącił do więzienia, a wszystko to przez Herodiadę, żonę jego brata Filipa.
4. Jan bowiem mu wytykał: "Nie wolno ci jej mieć [za żonę]."
5. Herod pragnął go zabić, ale bał się tłumu, ponieważ uważali go za proroka.
6. W dniu zaś urodzin Heroda na przyjęciu tańczyła córka Herodiady i spodobała się Herodowi,
7. dlatego pod przysięgą obiecał jej dać, cokolwiek by sobie zażyczyła.
8. Ona zaś, za namową swojej matki, zwróciła się do króla: "Daj mi tutaj na półmisku głowę Jana Chrzciciela."
9. Zasmucił się król, ale ze względu na przysięgę złożoną wobec urodzinowych gości nakazał spełnić jej życzenie -

ἐκέλευσεν δοθῆναι,
10. καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ·
11. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
12. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

10. posłał do więzienia i odcięli głowę Jana,
11. którą przyniesiono na półmisku i podano dziewczęciu, a ta zaniosła ją swej matce.
12. Uczniowie zaś Jana przybyli, wzięli ciało i pochowali je, a potem zanieśli o tym wieść Jezusowi.

Pierwsze rozmnożenie chleba [Mt 14, 13-21]

13. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14. καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.
15. ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
16. ὁ δὲ [Ἰησοῦς] εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
17. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.
18. ὁ δὲ εἶπεν, Φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.
19. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς

13. Gdy Jezus o tym usłyszał [śmierć Jana Chrzciciela], oddalił się stamtąd na łodzi w miejsce ustronne. Gdy tłumy się o tym dowiedziały, pieszo z miast podążyły do Niego.
14. Jezus spostrzegł nadchodzący wielki tłum i ulitował się nad nim, a tych, którzy byli chorzy, uzdrowił.
15. Gdy nastał wieczór, zbliżyli się do Niego uczniowie, mówiąc: "Miejsce jest bezludne, a godzina już późna, odeślij więc tłumy, by mogły powrócić do wiosek i kupić sobie jakieś jedzenie."
16. Jezus zaś im odpowiedział: "Nie ma potrzeby się rozchodzić. Wy im dajcie jeść."
17. A na to oni: "Nie mamy tutaj jedzenia, poza pięcioma chlebami i dwiema rybami.
18. On na to rzekł: "Przynieście mi więc to jedzenie."
19. Następnie nakazał tłumowi usiąść na trawie, wziął pięć chlebów i dwie ryby, wzniósł oczy do nieba, pomodlił się, połamał chleby i dał je uczniom, uczniowie zaś ludziom z tłumu.

ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
20. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
21. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

20. I jedli wszyscy, i nasycili się, i pozostało jeszcze dwanaście pełnych koszy resztek jedzenia.
21. A ludzi, którzy jedli, było około pięć tysięcy mężczyzn, nie licząc kobiet i dzieci.

Jezus chodzi po wodzie [Mt 14, 22-33]

22. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.
23. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ᾽ ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.
24. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
25. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
26. οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
27. εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν [ὁ Ἰησοῦς] αὐτοῖς λέγων, Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.
28. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα·
29. ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ

22. Następnie nakazał uczniom wejść do łodzi i przeprawić się na drugi brzeg, a On tymczasem miał odprawić tłum.
23. Gdy ludzie już odeszli, wszedł na górę, by na osobności się pomodlić. Nastał wieczór, a On tam pozostawał sam.
24. Łódź tymczasem odpłynęła już daleko od brzegu, Apostołowie zaś zmagali się z falami, ponieważ wiatr był im przeciwny.
25. O czwartej straży nocnej [tuż przed świtem] przyszedł do nich Jezus krocząc po morzu.
26. Uczniowie, gdy zobaczyli Go kroczącego po morzu, przelękli się, uznając, że to jakaś zjawa i aż krzyknęli ze strachu.
27. Natychmiast przemówił do nich Jezus, uspokajając: "To Ja jestem, nie lękajcie się."
28. Piotr zaś odpowiedział Mu: "Panie, jeżeli to Ty jesteś, każ mi przyjść do siebie po wodzie."
29. Jezus rzekł: "Przyjdź!", a Piotr wyszedł z łodzi i pokroczył po wodzie do Jezusa.

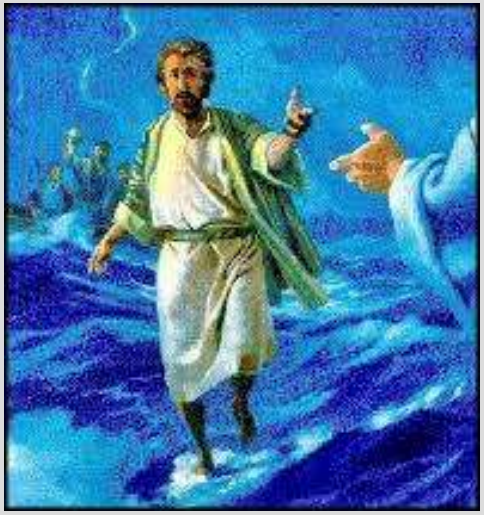

τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
30. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων, Κύριε, σῶσόν με.
31. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;
32. καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.
33. οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

30. W pewnym zaś momencie, gdy wiatr zawiał gwałtowniej, przestraszył się i zaczął się zanurzać, a wtedy zawołał: "Panie, ratuj mnie!."
31. Natychmiast Jezus wyciągnął rękę, pochwycił go i powiedział: "O małej wiary, dlaczego zwątpiłeś?"
32. Gdy weszli do łodzi, wiatr się uspokoił.
33. Ci zaś, którzy byli w łodzi, oddali Mu hołd, mówiąc: "Ty naprawdę jesteś Synem Bożym."

Uzdrowienia w Genezaret [Mt 14, 34-36]

34. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.
35. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας,
36. καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

34. Gdy przeprawili się na drugi brzeg, przybyli do Genezaret,
35. a ludzie, którzy tam mieszkali, rozpoznali Go, porozsyłali wieści na całą ową okolicę, skąd poprzynosili wszystkich schorowanych.
36. I prosili Go, by mogli dotknąć choćby skraju Jego szaty, a kto się jej dotknął, został uzdrowiony.

Spór o tradycje i zwyczaje [Mt 15, 1-9]

1. Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες,
2. Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.
3. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
4. ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν, Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω·
5. ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς,
6. οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
7. ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων,
8. Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ,
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ·
9. μάτην δὲ σέβονταί με,
διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

1. Wtedy z Jerozolimy przybyli do Jezusa faryzeusze i uczeni w Piśmie z [prowokacyjnym] pytaniem:
2. "Dlaczego Twoi uczniowie nie przestrzegają tradycji starszych? Nie obmywają bowiem [rytualnie] swoich rąk przed spożywaniem chleba?"
3. Jezus zaś im odpowiedział: "Dlaczego zaś wy, powołując się na waszą tradycję, nie przestrzegacie przykazania Bożego?
4. Bóg bowiem powiedział: >Czcij ojca i matkę<, a także: >Kto złorzeczy ojcu lub matce, powinien ponieść śmierć<,
5. wy zaś twierdzicie: >Kto by powiedział ojcu lub matce: *'Złożyłem w darze Bogu to, co miało być ode mnie dla ciebie na utrzymanie'*,
6. to już nie musi okazywać [niby] szacunku wobec swojego ojca - w ten sposób unieważniliście przykazanie Boże przez waszą tradycję.
7. Obłudnicy! Słusznie o was prorokował Izajasz:
8. Lud ten czci mnie [tylko] wargami,
ale serce ich jest daleko ode Mnie.
Na darmo jednak cześć Mi oddają,
bo zamieniają Boskie na ludzkie nakazy.

Źródło nieczystości [Mt 15, 10-20]

10. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε·
11. οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
12. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;
13. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.
14. ἄφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὁδηγοί· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.
15. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν.
16. ὁ δὲ εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
17. οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18. τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ

10. Przywołał Jezus do siebie tłum i powiedział im: "Słuchajcie i zrozumcie!
11. Nie to, co wchodzi do ust, czyni człowieka nieczystym, ale to czyni człowieka nieczystym, co z ust jego wychodzi."
12. Wtedy przybliżyli się uczniowie i powiadomili Go: "Czy wiesz, że faryzeusze, gdy usłyszeli Twoje słowa, zgorszeni oburzyli się?"
13. On im na to odpowiedział: "Każda roślina, której nie posadził Ojciec Mój Niebieski, zostanie wykorzeniona.
14. Porzućcie ich, są bowiem ślepymi przewodnikami, a ślepy, jeśli w drodze prowadzi ślepego, to oboje wpadną do dziury."
15. Wtedy poprosił Go Piotr: "Wyjaśnij nam tę przypowieść."
16. Na to rzekł Jezus: "Czyżbyście i wy tego nie zrozumieli?
17. Czy nie pojmujecie, że wszystko, co wchodzi do ust, kieruje się do żołądka i brzucha, a stamtąd jest wydalane na zewnątrz?
18. Natomiast to, co wychodzi z ust, wyszło najpierw z serca i to właśnie prawdziwie czyni człowieka nieczystym.

τὸν ἄνθρωπον.
19. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
20. ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

19. Z serca bowiem wychodzą podstępne zamysły, morderstwa, zdrady, rozpusta, kradzieże, krzywoprzysięstwa czy bluźnierstwa.
20. To wszystko czyni człowieka nieczystym, natomiast jedzenie nie umytymi rękami nie czyni człowieka nieczystym.

Wiara kobiety kananejskiej [Mt 15, 21-28]

21. Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.
22. καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραζεν λέγουσα, Ἐλέησόν με, κύριε, υἱὸς Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
23. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
24. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
25. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι.
26. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
27. ἡ δὲ εἶπεν, Ναί, κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
28. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

21. Jezus odszedł stamtąd [z Genezaret] i skierował się w okolice Tyru i Sydonu.
22. I oto kobieta kananejska, która pochodziła z tamtych stron, wyszła Mu na spotkanie i zawołała: "Panie, synu Dawida, ulituj się nade mną, córkę bowiem moją ciężko dręczy demon."
23. On na to jej nic nie powiedział, uczniowie zaś Jego Mu doradzali: "Każ jej odejść, bo krzyczy za nami."
24. Na co rzekł Jezus: "Zostałem posłany tylko do zagubionych owiec z domu Izraela."
25. Ona jednak podeszła, pokłoniła się głęboko i poprosiła: "Panie, pomóż mi."
26. Jezus jej odpowiedział: "Nie godzi się zabierać chleb dzieciom i rzucać szczeniakom."
27. Ona zaś na to: "Wiem, Panie, ale i szczenięta zjadają resztki, które spadają ze stołów swych panów."
28. Wtedy Jezus jej odpowiedział: "O kobieto wielkiej wiary! Niechaj ci się stanie według twojej woli." I w tym momencie jej córka wyzdrowiała.

Nowe uzdrowienia nad Jeziorem Galilejskim [Mt 15, 29-31]

29. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.
30. καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κυλλούς, κωφούς, καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς·
31. ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

29. Jezus powrócił stamtąd [z okolic Tyru i Sydonu] w okolice morza Galilejskiego, wszedł na górę i tam się zatrzymał.
30. Wtedy przybyły do Niego wielkie tłumy ze swoimi paralitykami, niewidomymi, kalekami, głuchoniemymi oraz z wieloma innymi schorowanymi, których ustawili u Jego stóp, a On ich uzdrowił.
31. Tłum zaś na to się zdumiał, bo widzieli, że głuchoniemi mówią, kalecy zdrowieją, sparaliżowani chodzą, niewidomi widzą i oddali chwałę Bogu Izraela.

Drugie rozmnożenie chleba [Mt 15, 32-39]

32. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
33. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν, Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
35. καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν
36. ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
37. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.
38. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
39. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

32. Jezus przywołał do siebie swoich uczniów i rzekł: "Bardzo mi żal tego tłumu, ponieważ już trzy dni przebywają ze Mną, a nie mają co jeść. Nie chcę ich rozsyłać głodnych, bo w drodze mogli by paść."
33. Uczniowie Mu na to: "Skąd tu na pustkowiu mamy wziąć tyle chlebów, by nakarmić tak wielki tłum?"
34. Jezus im na to: "Ile macie chlebów?" Oni odpowiedzieli: "Siedem i parę rybek."
35. Wtedy Jezus polecił tłumowi usiąść na ziemi.
36. Wziął siedem chlebów i rybki, pomodlił się, połamał i dał uczniom, uczniowie zaś tłumom.
37. Wszyscy zjedli i nasycili się, a pozostałymi resztkami napełnili do pełna siedem koszy.
38. Tych zaś, którzy jedli, było cztery tysiące mężczyzn, nie licząc kobiet i dzieci.
39. Gdy zaś rozesłał tłumy, wsiadł do łodzi i popłynął w okolice Magadanu.

Ponowne żądanie znaku [Mt 16, 1-4]

1. Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
2. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, [Ὀψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός·
3. καὶ πρωΐ, Σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.]
4. Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

1. Przybyli do Jezusa faryzeusze i saduceusze z prowokującym żądaniem, by im pokazał znak z nieba [jako dowód Bożego posłannictwa].
2. Jezus zaś im odpowiedział: "Gdy nastaje wieczór, a niebo czerwienieje, mówicie: >Będzie pogoda<,
3. gdy zaś rankiem czerwienieje i chmurzy się posępnie, mówicie: >Będzie dzisiaj wichura<. A zatem po wyglądzie nieba umiecie rozpoznać pogodę, ale znaków czasu rozpoznać nie potraficie.
4. Plemię podłe i wiarołomne domaga się znaku i dostanie ten znak, ale będzie to jedynie znak Jonasza. Potem pozostawił ich i odszedł stamtąd.

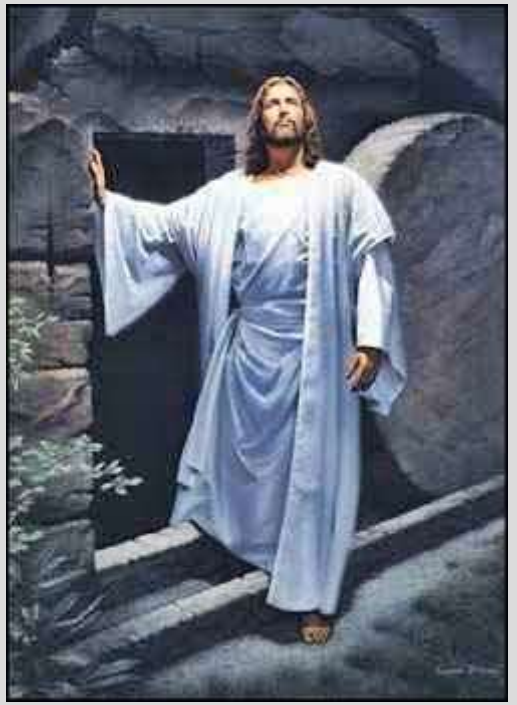

Kwas faryzeuszy i saduceuszy [Mt 16, 5-12]

5. Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.
6. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
7. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.
8. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε;
9. οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;
10. οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;
11. πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
12. τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης [τῶν ἄρτων] ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

5. Uczniowie zaś przeprawili się na drugi brzeg [jeziora], ale zapomnieli zabrać chleba.
6. Jezus rzekł do niech: "Bądźcie czujni i strzeżcie się kwasu faryzeuszy i saduceuszy!",
7. ale oni tymczasem rozprawiali między sobą na temat właśnie braku chleba.
8. Jezus zaś przerwał pytaniem: "Dlaczegóż to rozprawiacie między sobą, że chleba nie macie?
9. Czy dalej nie pojmujecie? Czy nie pamiętacie pięciu chlebów dla pięciu tysięcy mężczyzn? I ile jeszcze koszy zebraliście?
10. Ani siedmiu chlebów dla czterech tysięcy mężczyzn i ile koszy zebraliście?
11. Dlaczego nie pojmujecie, że nie o chlebach do was mówiłem? Strzeżcie się natomiast kwasu faryzeuszy i saduceuszy."
12. Wtedy zrozumieli, że mówił im nie o wystrzeganiu się kwasu chlebowego, ale nauki faryzeuszy i saduceuszy.

Wyznanie Piotra [Mt 16, 13-20]

13. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων, Τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
14. οἱ δὲ εἶπαν, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν.
15. λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16. ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
18. κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.
19. δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
20. τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.

13. Jezus przybył w okolice Cezarei Filipowej i spytał swoich uczniów: "Kim według ludzi jest Syn Człowieczy?"
14. Oni odpowiedzieli: "Jedni uważają, że jest nim Jan Chrzciciel, inni, że Eliasz, jeszcze inni, że Jeremiasz albo jakiś inny prorok."
15. Na to pyta Jezus: "A wy, za kogo mnie uważacie, kim jestem?"
16. Odpowiedział Mu na to Szymon Piotr: "Ty jesteś Chrystus, Syn Boga Żywego."
17. W odpowiedzi rzekł mu Jezus: "Szczęśliwym jesteś, Szymonie, synu Jony, ponieważ ani ciało, ani krew nie objawiło ci tego, ale Ojciec mój, który jest w Niebiosach.
18. Także i ja tobie mówię, że ty jesteś Piotr [Skała] i na tej Skale zbuduję Mój Kościół, a bramy piekielne nie pokonają go.
19. Tobie dam klucze Królestwa Niebieskiego i co zwiążesz na ziemi, zostanie związane w Niebiosach, a co rozwiążesz na ziemi, zostanie rozwiązane w Niebiosach."
20. Następnie przykazał uczniom, aby nikomu nie mówili o tym, że On jest Chrystusem.

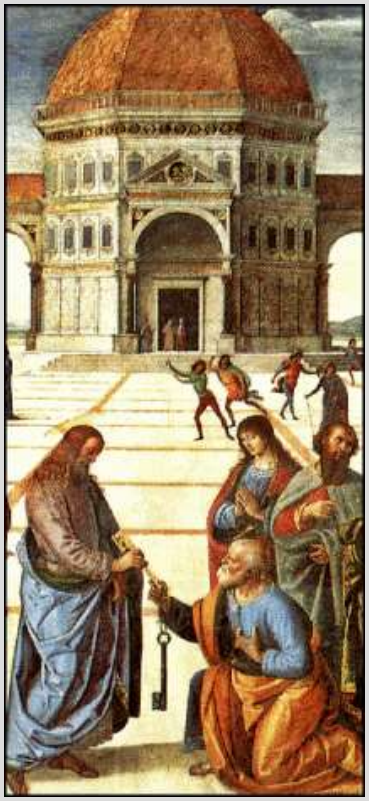

Pierwsza zapowiedź Męki i Zmartwychwstania [Mt 16, 21-23]

21. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
22. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.
23. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

21. Od tego momentu [wyznanie, że jest Chrystusem] zaczął Jezus wyjawiać uczniom swoim, że musi iść do Jerozolimy, musi dużo wycierpieć od starszych ludu, arcykapłanów i uczonych w Piśmie, że musi umrzeć, ale po trzech dniach zmartwychwstanie.
22. Piotr wtedy wziął Go na bok i zaczął Mu robić wyrzuty: "Panie, na miły Bóg! Nigdy to tego nie dojdzie!"
23. On zaś zwrócił się do Piotra: "Odejdź ode Mnie precz, szatanie! Jesteś dla Mnie przeszkodą w działaniu, ponieważ nie myślisz według planów Boga, ale [przyziemnych] ludzi.

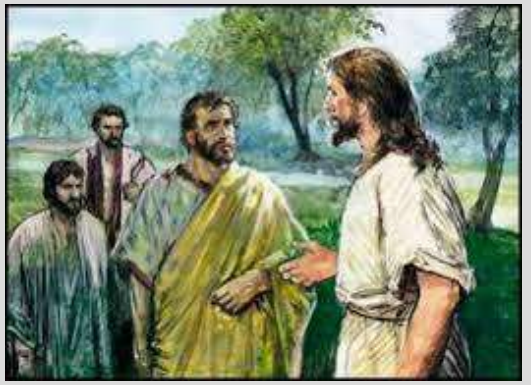

Warunki pójścia za Jezusem [Mt 16, 24-28]

24. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 26. τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27. μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.	24. Wtedy Jezus powiedział swoim uczniom: "Jeżeli ktoś chce iść za Mną, niech się wyprze samego siebie i niech weźmie swój krzyż i niech Mnie naśladuje. 25. Kto bowiem chce ocalić swoje życie, straci je, kto by zaś stracił swoje życie z Mojego powodu, znajdzie je. 26. Cóż bowiem zyskałby człowiek, gdyby nawet cały świat posiadł, ale duszę swoją zatracił? Albo cóż może dać człowiek w zamian za swoje życie [wieczne]? 27. Kiedy bowiem przyjdzie Syn Człowieczy wraz ze swoim aniołami w Chwale Ojca swojego, wtedy też odda każdemu według jego postępowania. 28. Zapewniam was, że niektórzy spośród tych, którzy tutaj stoją, nie zakosztują śmierci, póki nie zobaczą Syna Człowieczego przychodzącego w chwale swojego Królestwa.	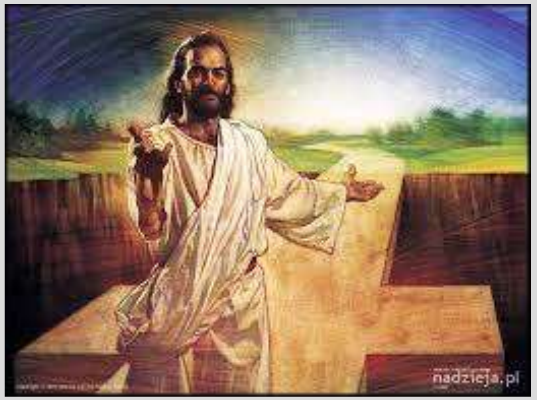

Przemienienie Jezusa [Mt 17, 1-9]

1. Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ᾽ ἰδίαν.
2. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
3. καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας συλλαλοῦντες μετ᾽ αὐτοῦ.
4. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν.
5. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ.
6. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

1. Po sześciu dniach [od wyznania Piotra w Cezarei Filipowej] wziął Jezus ze sobą Piotra, Jakuba oraz jego brata Jana i poprowadził ich na wysoką górę [Tabor] z dala od ludzi;
2. i przemienił się w ich obecności: Jego oblicze zajaśniało niby słońce, a Jego ubranie stało się białe jak światło;
3. a oto ukazał im się także Mojżesz i Eliasz, którzy rozmawiali z Nim.
4. Piotr powiedział do Jezusa: "Panie, miło nam tutaj przebywać. Jeżeli chcesz, zbuduję tu trzy namioty: jeden dla Ciebie, drugi dla Mojżesza i trzeci dla Eliasza."
5. Gdy on jeszcze to mówił, oto chmura świetlista zasłoniła ich [Jezusa] i dał się słyszeć głos z obłoku: "Tenże jest Moim Synem ukochanym, którego sobie upodobałem, Jego słuchajcie."
6. Gdy to uczniowie usłyszeli, padli na twarze, a przestraszyli się bardzo.

7. καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.
8. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ αὐτὸν Ἰησοῦν μόνον.
9. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ.

7. Po chwili Jezus podszedł do nich i dotknąwszy ich, powiedział: "Powstańcie i nie lękajcie się."
8. Oni podnieśli swe oczy i zobaczyli jedynie Jezusa, nikogo innego już nie było.
9. Gdy schodzili z góry, przykazał im Jezus, by nikomu nie opowiadali o widzeniu, aż do czasu, kiedy Syn Człowieczy zmartwychwstanie.

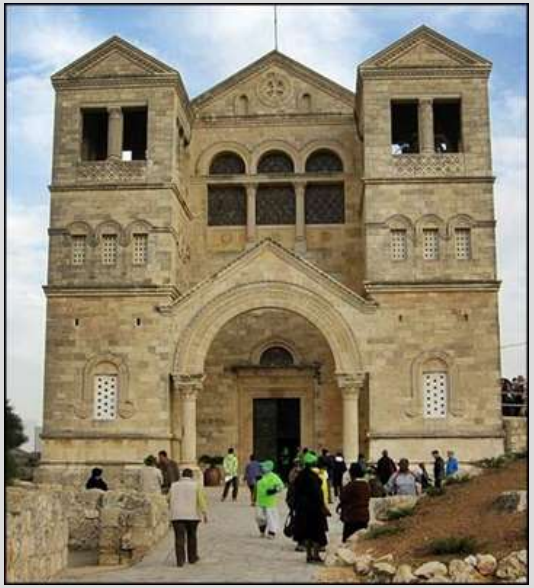

Przyjście Eliasza [Mt 17, 10-13]

10. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
11. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἠλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα·
12. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ᾽ αὐτῶν.
13. τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

10. Uczniowie zadali Jezusowi pytanie: "Dlaczego uczeni w Piśmie twierdzą, że najpierw musi przyjść Eliasz?"
11. On zaś odpowiedział: " >Eliasz nadejdzie i wszystko naprawi< [tak twierdzą],
12. Ja zaś wam mówię, że Eliasz już przyszedł i nie rozpoznali go, ale uczynili z nim według swojej samowoli. Także i Syn Człowieczy dozna z ich strony cierpienia.
13. Wtedy uczniowie zrozumieli, że mówił im o Janie Chrzcicielu.

Uzdrowienie opętanego chłopca [Mt 17, 14-20]

14. Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν
15. καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.
16. καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.
17. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ᾽ ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.
18. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
19. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ᾽ ἰδίαν εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;
20. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.
21. [ ]

14. Gdy podeszli do tłumu, zbliżył się do Niego pewien człowiek, padł przed Nim na kolana
15. i rzekł: "Panie, ulituj się nad moim synem, ponieważ jest epileptykiem i bardzo cierpi, często bowiem wpada do ognia, także często do wody.
16. Przyprowadziłem go już do Twoich uczniów, ale nie potrafili go uzdrowić.
17. Jezus zaś na to rzekł: "O plemię przewrotne niedowiarków! Jak długo będę z wami przebywał? Jak długo was będę znosił? Przyprowadźcie go tutaj do Mnie."
18. Wtedy Jezus dał rozkaz demonowi i wyszedł z chorego; w tym też momencie chłopiec wyzdrowiał.
19. Na osobności uczniowie podeszli do Jezusa i zapytali: "Dlaczego my nie potrafiliśmy wypędzić tego demona?"
20. On zaś odpowiedział: "Ze względu małą waszą wiarę. Zapewniam was bowiem, że gdybyście mieli wiarę jak [choćby maleńkie] ziarenko gorczycy i powiedzielibyście tej górze >Przesuń się stąd na tamto miejsce<, to by się przesunęła. I nie byłoby dla was nic niemożliwego.

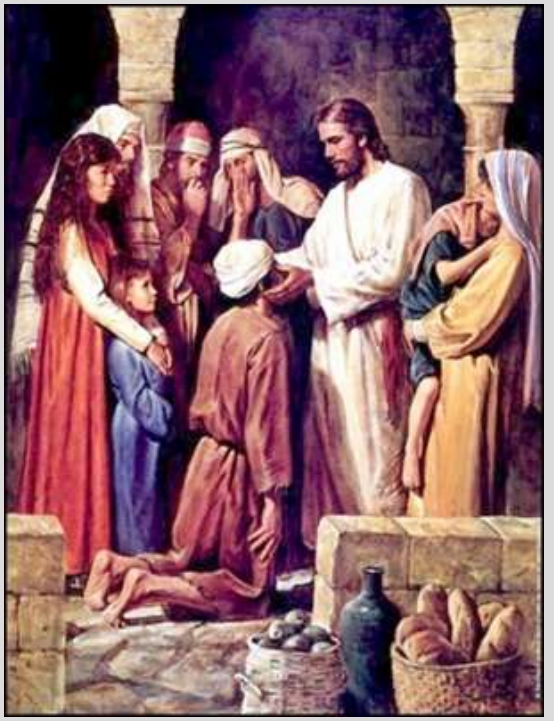

Druga zapowiedź Męki i Zmartwychwstania [Mt 17, 22-23]

22. Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
23. καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

22. Podczas ich pobytu w Galilei Jezus powiedział do nich: "Syn Człowieczy z pewnością zostanie wydany w ręce ludzi,
23. a ci Go zabiją, ale trzeciego dnia zmartwychwstanie." Oni zaś na to bardzo się zasmucili.

Podatek na świątynię [Mt 17, 24-27]

24. Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;
25. λέγει, Ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
26. εἰπόντος δέ, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
27. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

24. Gdy przybyli do Kafarnaum [Jezus z uczniami], zbliżyli się do Piotra poborcy podatku świątynnego z pytaniem: "Czy wasz Nauczyciel nie chce zapłacić podatku [dwudrachmowego] ?"
25. Odpowiedział Piotr: "Ależ chce." Gdy w tej sprawie wszedł do domu, Jezus go wyprzedził pytaniem: "Cóż się tobie, Szymonie, wydaje? Królowie na ziemi od kogo pobierają daniny i opłaty? Od swoich synów, czy od obcych?"
26. Odpowiedział: "Od obcych", na co rzekł Jezus: "A zatem synowie są wolni [od opłat],
27. ale, by jednak nie dawać im powodu do oburzenia, zatem idź nad morze, zarzuć wędkę i wyciągnij pierwszą złowioną rybę. Następnie otwórz jej pyszczek, a znajdziesz w nim statera; wyjmij go i zapłać im za mnie i za siebie.

Przykład srebrnej dwudrachmy

Przykład złotego statera

Spór o pierwszeństwo [Mt 18, 1-5]

1. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;
2. καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν
3. καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
4. ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
5. καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

1. W owym czasie zbliżyli się uczniowie do Jezusa i spytali: "Kogo zaliczamy do ważniejszych w Królestwie Niebieskim?"
2. Wtedy Jezus przywołał do siebie dziecko, ustawił je pośrodku nich
3. i powiedział: "Zapewniam was, że jeśli się nie nawrócicie i nie staniecie jako dzieci, nie wejdziecie do Królestwa Niebieskiego.
4. Kto więc się stanie pokorny jak to dziecko, to będzie w gronie ważniejszych w Królestwie Niebieskim.
5. Kto by zaś wziął takie dziecko w imię Moje, to Mnie przyjmuje.

Gorszenie i lekceważenie maluczkich [Mt 18, 6-11]

6. Ὃς δ᾽ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.
7. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι᾽ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.
8. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

6. Kto by zaś zgorszył kogoś z tych małych [dzieci] ufnie wierzących we Mnie, to byłoby dla niego lepiej, aby mu uwiązano kamień młyński na szyi i utopiono w głębinie morskiej.
7. Bieda światu z powodu gorszenia innych. Wprawdzie na pewno zgorszenia zaistnieją, ale biada ludziom, którzy są tymi gorszycielami.
8. Jeżeli więc twoja ręka albo twa noga prowadzi cię do grzechu, odetnij ją i odrzuć od siebie. Lepiej jest bowiem dla ciebie, byś wszedł do życia [wiecznego] z jedną ręką czy jedną nogą, niż mając dwie ręce i dwie nogi, zostać wrzuconym w ogień wieczny.
9. Jeżeli oko twoje także prowadzi cię do grzechu, wyłup je i odrzuć od siebie. Lepiej jest bowiem dla ciebie, byś wszedł do życia [wiecznego] jako jednooki, niż mając dwoje oczu, zostać wrzuconym w ogień nieugaszony.

10. Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [11.]

10. Zważajcie zaś na to, by nie gardzić żadnym z tych małych [dzieci], powiadam wam bowiem, że ich aniołowie w niebie nieustannie wpatrują się w oblicze Ojca Mojego w Niebiosach.

Zabłąkana owca [Mt 18, 12-14]

12. Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;
13. καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.
14. οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.

12. Jak wam się wydaje? Jeżeli jakiś człowiek miałby sto owiec i jedna z nich by się gdzieś zagubiła, to czy nie zostawiłby dziewięćdziesiąt dziewięć owiec na górskich pastwiskach i czy nie poszedłby szukać zagubionej?
13. A jeżeli ją odnajdzie, to zapewniam was, że cieszy się nią bardziej, niż z dziewięćdziesięciu dziewięciu, które nie zginęły.
14. Wolą Ojca waszego, który jest w Niebiosach jest to, by żadne z tych małych dzieci nie zginęło.

Upomnienie braterskie [Mt 18, 15-20]

15. Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ [εἰς σὲ] ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου·
16. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα·
17. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.
18. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ.
19. Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
20. οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

15. Jeżeli zaś zgrzeszy [przeciwko tobie] brat twój, idź, upomnij go, ale tylko w cztery oczy. Jeżeli cię usłucha, to pozyskasz swojego brata.
16. Jeżeli jednak cię nie usłucha, weźmij ze sobą jedną lub dwie osoby, aby cała rozmowa toczyła się w obecności dwóch lub trzech świadków.
17. Jeżeli jednak i ich nie usłucha, przekaż sprawę całemu Zgromadzeniu. Jeśli nie usłucha także całego Zgromadzenia, to wtedy niech będzie dla ciebie jako poganin i celnik.
18. Zapewniam was, że co zwiążecie na ziemi, zostanie związane w Niebie, a co rozwiążecie na ziemi, zostanie też rozwiązane w Niebie.
19. Zapewniam was ponadto, że jeżeli na ziemi dwaj z spośród was zgodnie o cokolwiek poproszą, to otrzymają wszystko od Ojca Mojego, który jest w Niebie.
20. Gdzie bowiem zgromadzi się dwóch albo trzech w imię Moje, tam Ja jestem pośród nich.

Obowiązek przebaczania [Mt 18, 21-35]

21. Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
22. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.
23. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
24. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
25. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι.
26. πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.
27. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.
28. ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν

21. Wtedy podszedł do Jezusa Piotr i zapytał: "Panie, ile razy mam wybaczyć mojemu bratu, który zgrzeszy przeciwko mnie? Czy aż siedem razy?"
22. Odpowiedział mu Jezus: "Nie mówię ci, że siedem razy, ale aż siedemdziesiąt siedem.
23. Dlatego podobne jest Królestwo Niebieskie do króla, który postanowił się rozliczyć ze swoimi sługami.
24. Gdy rozpoczął rozliczanie, przyprowadzono mu jednego z dłużników, który mu był winien dziesięć tysięcy talentów.
25. Gdy ten nie miał z czego zwrócić, nakazał król sprzedać go, jego żonę, dzieci i wszystko, co posiadał, i w ten sposób odzyskać dług.
26. Padł wtedy sługa przed nim na twarz, błagając: > Bądź cierpliwy wobec mnie, a wszystko oddam tobie <.
27. Ulitował się pan nad swoim sługą i uwolnił go, darując mu dług.

ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων, Ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις.
29. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων, Μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι.
30. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
31. ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.
32. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·
33. οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα;
34. καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον.
35. Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

28. Gdy sługa ów wyszedł od pana, spotkał jednego innego sługę swego pana, który był mu winien sto denarów. Pochwycił go, przydusił i zawołał: >Oddaj mi, coś winien<.
29. On padł na ziemię i go poprosił: > Bądź cierpliwy wobec mnie, a wszystko oddam tobie <.
30. Ten jednak nie chciał się ubłagać, ale odszedł i wtrącił go do więzienia, póki nie odda mu długu.
31. Gdy o tym się dowiedzieli inni słudzy, bardzo się zasmucili; przyszli do swojego pana i wszystko mu opowiedzieli.
32. Wtedy pan przywołał do siebie tego [nielitościwego] i mu rzekł: > Podły sługo! Jakże wielki dług podarowałem tobie, bo mnie błagałeś.
33. Czy nie mogłeś i ty nad nim się ulitować, jak ja ulitowałem się nad tobą? <
34. Wzburzył się w złości pan jego i przekazał go więziennym oprawcom, póki nie odda mu całego długu.
35. Podobnie uczyni Ojciec Mój Niebieski wam wszystkim, jeżeli nie odpuścicie, i to w sercach waszych, bratu swojemu.

Nierozerwalność małżeństwa [Mt 19, 1-9]

1. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.
2. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
3. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;
4. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ κτίσας ἀπ᾽ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;
5. καὶ εἶπεν, Ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
6. ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
7. λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον

1. Gdy Jezus zakończył swoje nauczanie, odszedł z Galilei i udał się przez okolice za Jordanem do Judei.
2. Wielkie zaś tłumy podążyły za Nim, a On ich tam uzdrowił.
3. Przybyli też tam do Niego faryzeusze, zadając podstępne pytanie: "Czy wolno mężowi pozostawić swoją żonę z jakiegokolwiek powodu?"
4. On zaś im odpowiedział: "Czy nie czytaliście, że: > Stwórca już na początku utworzył ich jako mężczyznę i kobietę <?"
5. a także: > Dlatego też mąż pozostawi ojca i matkę, a połączy się ze swoją żoną, i będą dwoje tworzyć jedno ciało. <
6. Nie są już odtąd 'dwoje', ale jedno ciało. A zatem, co Bóg złączył, człowiek niech nie rozdziela!"
7. Oni Mu na to rzekli: "Dlaczego więc Mojżesz nakazał dać dokument rozwodowy i odesłać [żonę]?

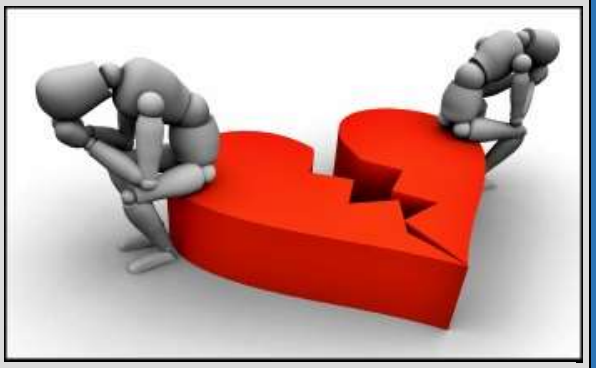

ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι [αὐτήν];
8. λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ᾽ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως.
9. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται.

8. Odpowiedział im Jezus: "Mojżesz pozwolił wam na odsyłanie waszych żon z powodu hardości waszych serc, ale nie tak było na początku,
9. dlatego wam mówię, że kto pozostawia swoją żonę, chyba że z powodu [jej] nierządu, a żeni się z inną, to popełnia cudzołóstwo.

Dobrowolna bezżenność [Mt 19, 10-12]

10. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ], Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.
11. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον [τοῦτον], ἀλλ᾽ οἷς δέδοται.
12. εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

10. Rzekli Mu na to uczniowie Jego: "Jeżeli tak się ma sprawa między mężem i żoną, to lepiej jest wcale nie zawierać małżeństwa."
11. On zaś im odpowiedział: "Nie wszyscy dochodzą do zrozumienia prawdy [o bezżeństwie], a jedynie ci, którym to jest dane.
12. Niektórzy bowiem są niezdolni do życia małżeńskiego, ponieważ takimi już byli w łonie swej matki; inni stali się kastratami, ponieważ wykastrowali ich inni ludzie, ale istnieją również [duchowi] kastraci, którzy [duchowo] wykastrowali samych siebie ze względu na Królestwo Niebieskie. Kto potrafi dojść do zrozumienia tego, niechaj do tego dojdzie."

Jezus błogosławi dzieci [Mt 19, 13-15]

13. Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
14. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
15. καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

13. Wtedy ludzie przynosili do Jezusa dzieci, aby położył na nie ręce i za nich się pomodlił, ale uczniowie strofowali ich.
14. Jezus im na to powiedział: "Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie i nie zabraniajcie im, albowiem do nich należy Królestwo Niebieskie."
15. Po czym kładł na nie ręce, a potem stamtąd odszedł.

Bogaty młodzieniec [Mt 19, 16-22]

16. Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν, Διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον;
17. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς.
18. λέγει αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Τὸ Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις,
19. Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καί, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
20. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;
21. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
22. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

16. Pewnego razu ktoś podszedł do Jezusa i zapytał: "Nauczycielu, jakie mam czynić dobro, aby osiągnąć życie wieczne.
17. Jezus mu odpowiedział: "Dlaczego mnie pytasz o dobro? Dobrym jest tylko Jeden, ale jeśli chcesz wejść do żywota wiecznego, przestrzegaj przykazań."
18. Zapytał Go: "Jakich?" Jezus mu na to: "Nie zabijaj! Nie cudzołóż! Nie kradnij! Nie mów fałszywego świadectwa!
19. Czcij ojca i matkę! a także: "Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego."
20. Na to Mu rzekł młodzieniec: "Wszystkiego tego przestrzegałem, czego mi jeszcze brakuje?"
21. Odpowiedział mu Jezus: "Jeżeli chcesz być doskonały, to idź, sprzedaj swój majątek i rozdaj ubogim, a [w zamian] będziesz miał skarb w Niebie; potem pójdź za Mną."
22. Gdy młodzieniec to usłyszał, odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości.

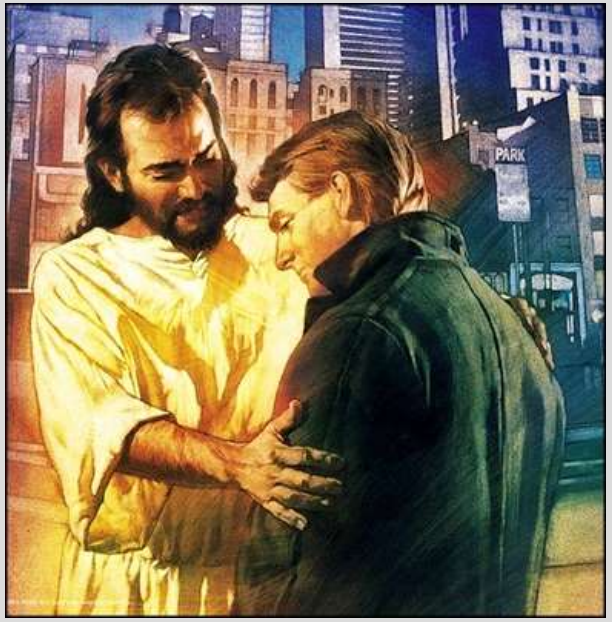

Niebezpieczeństwo bogactw [Mt 19, 23-26]

23. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
25. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;
26. ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.

23. Jezus powiedział do uczniów swoich: "Zapewniam was, że bogaty z trudnością wejdzie do Królestwa Niebieskiego.
24. Powiem wam powtórnie, że łatwiej jest wielbłądowi przejść przez ucho igielne niż bogatemu wejść do Bożego Królestwa."
25. Gdy usłyszeli to uczniowie, zdumieli się bardzo i zapytali: "Któż więc może osiągnąć zbawienie?"
26. Spojrzał na nich Jezus i powiedział: "Dla ludzi jest to niemożliwe, ale Bóg może wszystko."

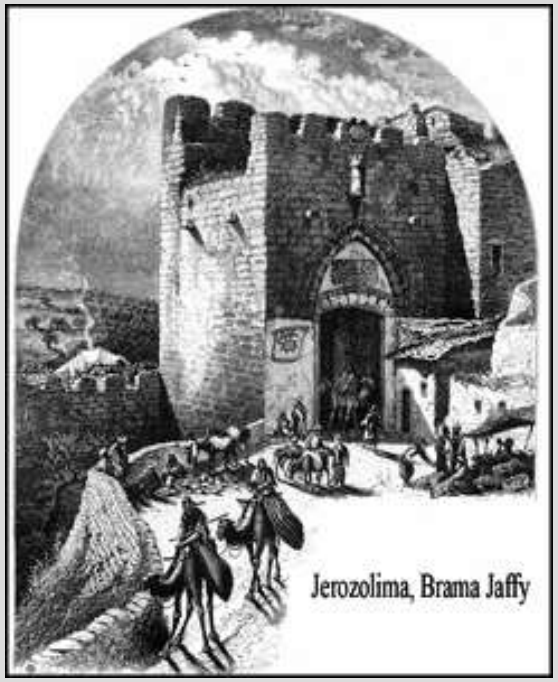

Nagroda za wyrzeczenie [Mt 19, 27-30]

27. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;
28. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
29. καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου ἑκατονταπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.
30. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

27. Wtedy powiedział Mu Piotr: "Oto my pozostawiliśmy wszystko i poszliśmy za Tobą. Co za to uzyskamy?"
28. Jezus im odpowiedział: "Zapewniam was, że wy, którzy poszliście za Mną, po odnowieniu świata, kiedy to Syn Człowieczy zasiądzie na tronie chwały swojej, także i wy zasiądziecie na dwunastu tronach, by decydować o dwunastu pokoleniach Izraela.
29. Ponadto każdy, kto pozostawi dom, braci i siostry, ojca, matkę, dzieci i pola ze względu na imię Moje, stokroć tyle otrzyma i odziedziczy życie wieczne.
30. Wielu zaś pierwszych będzie ostatnimi, a ostatni – pierwszymi.

Przypowieść o robotnikach w winnicy [Mt 20, 1-16]

1. Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ·
2. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3. καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·
4. καὶ ἐκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν.
5. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν [δὲ] ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.
6. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
7. λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα.
8. ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν

1. Podobne jest bowiem Królestwo Niebieskie do gospodarza, który wyszedł o świcie wynająć robotników do swojej winnicy.
2. Uzgodnił z robotnikami stawkę jednego denara za dniówkę i wysłał ich do swojej winnicy.
3. Około godziny dziewiątej wyszedł i zobaczył innych, bezczynnie stojących na placu.
4. Powiedział im: "Idźcie i wy do winnicy, a dam wam godziwą zapłatę."
5. I oni poszli. Wyszedł jeszcze około godziny dwunastej i piętnastej, i zrobił podobnie.
6. Około godziny piątej po południu spotkał jeszcze innych stojących i zapytał ich: "Dlaczegóż to stoicie bezczynnie przez cały dzień?"
7. Odpowiedzieli mu: "Ponieważ nikt nas nie zatrudnił." Rzekł do nich: "Idźcie i wy do winnicy."
8. Gdy nastał wieczór, zwrócił się właściciel winnicy do swego zarządcy: "Przywołaj robotników i wypłać im należność, zaczynając od ostatnich, a kończąc na pierwszych.

ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων.
9. καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10. καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμψονται· καὶ ἔλαβον [τὸ] ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί.
11. λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12. λέγοντες, Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.
13. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν, Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;
14. ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί.
15. [ἢ] οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
16. Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

9. Przyszli ci, którzy podjęli pracę o godzinie siedemnastej i otrzymali po denarze.
10. Ci, którzy pracowali od początku, sądzili, że otrzymają więcej, ale i oni otrzymali po denarze.
11. Wzięli zapłatę, ale z oburzeniem wypowiadali przeciw gospodarzowi:
12. "Ci ostatni pracowali zaledwie jedną godzinę, a zrównałeś ich z nami, którzy trudziliśmy się ciężko przez cały upalny dzień."
13. Gospodarz zaś odpowiedział jednemu z nich: "Przyjacielu! Przecież cię nie skrzywdziłem. Czyż nie umówiliśmy się o denara?
14. Weź, co twoje i idź. Ja zaś też chcę dać temu ostatniemu tyle, ile tobie.
15. Czyż nie mogę czynić z tym, co moje, co chcę? Czyżby oko twoje stało się złe, ponieważ ja jestem dobry?"
16. I tak ostatni będą pierwszymi, a pierwsi ostatnimi.

Trzecia zapowiedź Męki i Zmartwychwstania [Mt 20, 17-19]

17. Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἰεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα [μαθητὰς] κατ᾽ ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς,
18. Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ,
19. καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

17. Gdy Jezus zbliżał się do Jerozolimy, wziął ze sobą jedynie Dwunastu Uczniów. W drodze powiedział do nich:
18. "Oto zbliżamy się do Jerozolimy, a tam Syn Człowieczy zostanie wydany arcykapłanom i uczonym w Piśmie, którzy skażą Go na śmierć.
19. I wydadzą Go poganom na pośmiewisko, na biczowanie i na ukrzyżowanie, ale trzeciego dnia zmartwychwstanie.

Prośba matki Jakuba i Jana [Mt 20, 20-23]

20. Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ᾽ αὐτοῦ.
21. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
22. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα.
23. λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.

20. Wtedy podeszła do Niego matka synów Zebedeusza wraz ze swoimi synami, pokłoniła Mu się i o coś poprosiła.
21. On ją zapytał: "Czego chcesz?" Ona na to: "Orzeknij, aby ci dwaj synowie moi zasiedli w Twoim Królestwie: jeden po Twojej prawicy, a drugi – po lewicy."
22. W odpowiedzi rzekł Jezus: "Nie wiecie, o co prosicie. Czy potraficie też wypić kielich, który ja wypiję?" Oni na to: "Potrafimy".
23. Jezus im rzekł: "Kielich mój wprawdzie pić będziecie, ale sadzanie po Mojej prawicy czy lewicy nie należy do Mnie; te miejsca zajmą ci, którym je przygotował Ojciec Mój.

O prawdziwej wielkości [Mt 20, 24-28]

24. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.
25. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
26. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ἔσται ὑμῶν διάκονος,
27. καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος ἔσται ὑμῶν δοῦλος·
28. ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

24. Gdy dziesięciu [uczniów] usłyszało [prośbę matki Jakuba i Jana], oburzyli się na owych dwóch braci.
25. Jezus wtedy przywołał ich do siebie i rzekł: "Wiecie, że rządzący u pogan tyranizują ich, a wielcy dają im odczuć swą władzę.
26. Między wami jednak nie tak będzie, ale kto by chciał stać się między wami wielkim, będzie waszym sługą,
27. a kto by chciał być pierwszym, stanie się waszym niewolnikiem.
28. Podobnie Syn Człowieczy nie przyszedł, aby Mu usługiwano, ale by służył i dał życie swoje jako okup za wielu.

Niewidomi pod Jerychem [Mt 20, 29-34]

29. Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
30. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες, [Κύριε,] ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυίδ.
31. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντες, Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυίδ.
32. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;
33. λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
34. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

29. Kiedy wychodzili z Jerycha, szedł za Nim wielki tłum.
30. A oto dwaj niewidomi siedzący przy drodze, gdy usłyszeli, że Jezus przechodzi obok, zawołali: "Panie, Synu Dawida, ulituj się nad nami!"
31. Tłum zaś z oburzeniem ich uciszał, ale oni tym głośniej wołali: "Panie, ulituj się nad nami, Synu Dawida!"
32. Wtedy Jezus przystanął i zawołał ich, pytając: "Czego chcecie, bym wam uczynił?"
33. A oni na to: "Panie, by otwarły się oczy nasze."
34. Ulitował się Jezus i dotknął ich oczu, a oni natychmiast przejrzeli i poszli za Nim.

Uroczysty wjazd do Jerozolimy [Mt 21, 1-11]

1. Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς
2. λέγων αὐτοῖς, Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.
3. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.
4. Τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,
5. Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι,
πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον,
καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6. πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
7. ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.
8. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.

1. Kiedy zbliżyli się do Jerozolimy i weszli do Betfage na Górze Oliwnej, Jezus wysłał dwóch uczniów
2. z poleceniem: "Idźcie do wsi, która jest przed wami i tam zaraz znajdziecie uwiązaną oślicę i oślę z nią. Odwiążcie ją i przyprowadźcie do Mnie,
3. a jeśliby ktoś wam coś mówił, to powiedzcie, że wasz Pan jej potrzebuje, ale zaraz je odeśle."
4. Tak to się wydarzyło, aby się wypełniło słowo wypowiedziane przez proroka:
5. "Powiedzcie córce Syjonu:
Oto idzie do ciebie twój król,
pokornie siedzi na oślicy,
a obok oślę zdatne do jarzma."
6. Poszli tam uczniowie i uczynili, jak im polecił Jezus.
7. Przyprowadzili oślicę i oślę, i położyli na nie swoje płaszcze, a On usiadł na nich.
8. Bardzo wielu ludzi słało swoje płaszcze na drodze, inni ścinali gałązki z drzew i rzucali je na drodze.

9. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
10. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος;
11. οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.

9. Tłumy zaś idące przed Nim i za Nim wykrzykiwały:
"Hosanna Synowi Dawida,
Błogosławiony, który przychodzi w imię Pańskie.
Hosanna na wysokościach."
10. Gdy zaś wszedł Jezus do Jerozolimy, poruszyło się całe miasto i pytano: "Kimże on jest?"
11. A tłumy odpowiadały: "To jest Jezus, prorok z Nazaretu w Galilei"

Oczyszczenie świątyni [Mt 21, 12-17]

12. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς,
13. καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν.
14. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
15. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, ἠγανάκτησαν
16. καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

12. Wszedł Jezus do świątyni i wypędził stamtąd wszystkich sprzedawców i kupujących, powywracał stoły bankierskie i stragany handlarzy gołębi.
13. Zwrócił się do niech: Napisano, że "Dom Mój będzie nazywał się domem modlitwy", a wy czynicie z niego spelunę bandziorów.
14. Przyszli tam także do Niego niewidomi i kulawi, a On ich uleczył.
15. Kiedy arcykapłani i uczeni w Piśmie zobaczyli cuda, które uczynił, oraz dzieci wykrzykujące w świątyni "Hosanna Synowi Dawida!", oburzyli się
16. i zwrócili się do Jezusa: "Czy słyszysz, co one wykrzykują?" On zaś im odpowiedział: "Oczywiście, ale czy nie czytaliście, że > Z ust dzieci i niemowląt będę odbierał chwałę. <"

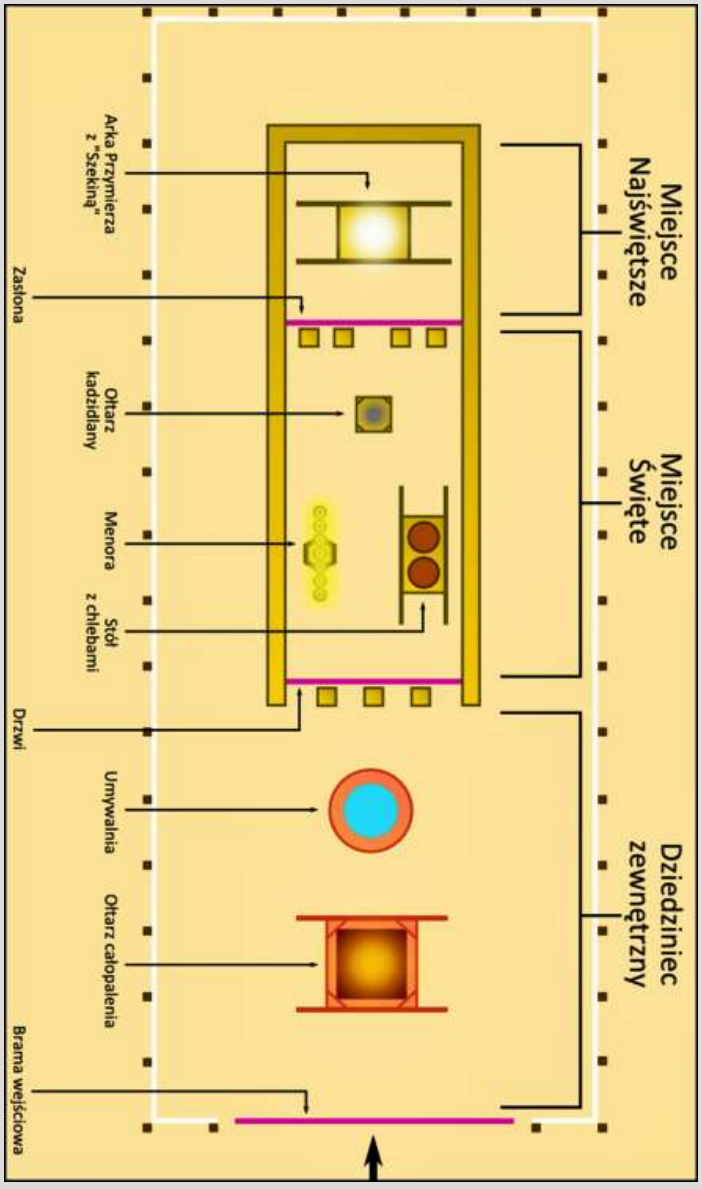

17. Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.	17. Z tym ich zostawił, a sam wyszedł z miasta [Jerozolimy] do Betanii i tam przenocował.	Świątynia Jerozolimska w czasach Jezusa (rekonstrukcja współczesna w Jerozolimie)

Nieurodzajne drzewo figowe [Mt 21, 18-22]

18. Πρωῒ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν.
19. καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.
20. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
21. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·
22. καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

18. Wczesnym zaś rankiem, gdy Jezus wracał do miast [Jerozolimy] poczuł głód.
19. Zobaczył drzewo figowe przy drodze, podszedł do niego, ale znalazł na nim jedynie liście, więc zwrócił się do niego: "Nigdy już nie zrodzisz owocu", a figa natychmiast uschła.
20. Gdy to zobaczyli uczniowie, wpadli w zdumienie i zapytali: "Jak to możliwe, że figa natychmiast uschła?"
21. Jezus im na to odpowiedział: "Zapewniam was, że gdybyście mieli wiarę, a nie wątpliwości, to nie tylko uczynilibyście [uschnięcie] figi, ale jeśli powiedzielibyście tej górze >Podnieś się i rzuć się w morze<, to tak się stanie.
22. Dlatego wszystko otrzymacie, o co prosicie, jeżeli będzie to modlitwa z wiarą.

Pytanie kapłanów o władzę Jezusa [Mt 21, 23-27]

23. Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
24. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·
25. τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
26. ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον, πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην.
27. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν, Οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

23. Gdy Jezus przyszedł do świątyni i zaczął nauczać, podeszli do Niego arcykapłani i starsi ludu, i zapytali: "Jakim prawem to czynisz? Kto Ci dał tę władzę?"
24. Jezus im na to odpowiedział: "I Ja was zapytam w pewnej sprawie. Jeżeli Mi na to odpowiecie, to i Ja wam odpowiem, jakim prawem to czynię.
25. Skąd pochodził chrzest Jana? Z nieba czy od ludzi?" Oni zaś zaczęli dyskutować między sobą: "Jeżeli powiemy >Z nieba<, to powie nam: >Dlaczego więc nie uwierzyliśmy mu?<,
26. a jeżeli powiemy >Od ludzi<, o to strach, boimy się bowiem tłumu, wszyscy bowiem uważają Jana za proroka."
27. I odpowiedzieli Jezusowi: "Nie wiemy". Wtedy i Jezus im odpowiedział: "A zatem i Ja wam nie powiem, jakim prawem to czynię."

Przypowieść o dwóch synach [Mt 21, 28-32]

28. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο. καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν, Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι.
29. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω, ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν.
30. προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.
31. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν, Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
32. ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

28. [Jezus zapytał arcykapłanów i nauczycieli ludu:] "Jakie jest wasze zdanie? Pewien mężczyzna miał dwóch synów. Zwrócił się do pierwszego: >Synu! Idź dzisiaj i popracuj w winnicy.<
29. On odpowiedział ojcu: >Nie chce mi się<, ale potem zmienił zdanie i poszedł.
30. Ojciec zaś zwrócił się z tą samą prośbą do drugiego, a on odpowiedział: >Oczywiście, panie<, ale nie poszedł.
31. Który z tych dwóch wypełnił wolę ojca?" Odpowiedzieli: "Ten pierwszy". Rzekł na to im Jezus: "Zapewniam was, że celnicy i nierządnice wyprzedzą was w drodze do Królestwa Bożego,
32. przybył bowiem do was Jan, idąc drogą sprawiedliwości, a wyście mu nie uwierzyli, celnicy natomiast i nierządnice uwierzyli mu. Wy zaś, chociaż to widzieliście, to ani nie odczuliście potem żalu nawrócenia, ani mu nie uwierzyliście.

Przypowieść o zbuntowanych dzierżawcach [Mt 21, 33-46]

33. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
34. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
35. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
36. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
37. ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
38. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.
39. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον

33. [Jezus zwrócił się do arcykapłanów i nauczycieli ludu:] "Posłuchajcie innej przypowieści. Pewien bogaty gospodarz założył winnicę, otoczył ją murem, wykopał w niej tłocznię i zbudował wieżę. Potem wydzierżawił ją rolnikom i odjechał.
34. Kiedy zaś zbliżył się czas winobrania, posłał do rolników swoje sługi, aby odebrali należne mu plony.
35. Rolnicy jednak pochwycili ich i jednego pobili, drugiego zabili, a jeszcze innego obrzucili kamieniami.
36. Ponownie posłał inne sługi, więcej niż za pierwszym razem, ale i ich spotkało to samo.
37. W końcu wysłał do nich swojego syna, myśląc, że >Uszanują mojego syna.<
38. Rolnicy zaś, skoro zobaczyli syna, powiedzieli sobie: >To jest dziedzic, nuże, zabijmy go, a jego dziedzictwo będzie już wtedy nasze.<

ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
40. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;
41. λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
42. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
43. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.
44. [Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν.]
45. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει·
46. καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

39. Pochwycili go, wyprowadzili na zewnątrz winnicy i zabili.
40. Kiedy więc przyjdzie sam właściciel winnicy, to co uczyni owym rolnikom?"
41. Odpowiedzieli Mu: "Wytraci do cna tych złoczyńców, a winnicę przekaże w dzierżawę innym rolnikom, którzy oddadzą mu w odpowiednim czasie należne mu plony."
42. Na to rzekł im Jezus: "Czy nie czytaliście w Pismach. że: >Kamień, który odrzucili budowniczowie, stał się głównym kamieniem narożnym. Uczynił to Pan, a jest to przedziwne dla oczu naszych.<?
43. Dlatego zapowiadam wam, że Królestwo Boże zostanie wam zabrane, a przekazane narodowi, który wyda plony owego Królestwa.
44. Kto zaś upadnie na ów kamień, roztrzaska się, a na kogo on spadnie, ten zostanie zmiażdżony."
45. Gdy arcykapłani i faryzeusze wysłuchali tych Jego przypowieści, zrozumieli, że odnosi je do nich.
46. Szukali sposobu, by Go pojmać, ale bali się tłumów, ponieważ uważały Go za proroka.

Przypowieść o weselnej uczcie królewskiej [Mt 22, 1-14]

1. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων,
2. Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
3. καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
4. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.
5. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·
6. οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.
7. ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν.
8. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι

1. Jezus odpowiadając, znowu rzekł do nich [arcykapłanów i faryzeuszy] w przypowieściach:
2. "Królestwo Niebieskie podobne jest do króla, który wyprawił synowi ucztę weselną.
3. Posłał więc swoje sługi, żeby zwołali zaproszonych na ucztę, ale ci nie chcieli przyjść.
4. Posłał więc ponownie inne sługi z poleceniem: Powiedzcie zaproszonym: >Przygotowałem już ucztę moją, woły i tuczne zwierzęta ubite, wszystko przygotowałem, przyjdźcie więc na wesele.<
5. Ale oni zlekceważyli to i odeszli: jeden na swoje pole, drugi do swoich handlowych interesów,
6. pozostali pochwycili jego sługi, naubliżali im i pomordowali.
7. Wtedy król rozzłościł się i posłał swoje wojsko, by pozabijało owych morderców, a miasto ich spaliło.
8. Następnie powiedział do swoich sług: >Uczta weselna wprawdzie przygotowana, ale zaproszeni goście okazali się jej niegodni,

οὐκ ἦσαν ἄξιοι·
9. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.
10. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.
11. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου·
12. καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
13. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
14. πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

9. dlatego idźcie na rozstaje dróg i zawołajcie wszystkich, których tam spotkacie.<
10. Słudzy owi wyszli na drogi i sprowadzili wszystkich, których napotkali, zarówno dobrych jak i złych. Sala weselna zapełniła się gośćmi.
11. Wtedy wszedł król, spojrzał na gości i zobaczył człowieka, który nie miał odświętnej szaty weselnej
12. i rzekł do niego: >Przyjacielu! Dlaczego przyszedłeś na wesele, a nie ubrałeś się odświętnie?< On na to nie rzekł nic.
13. Wtedy król powiedział swym sługom: >Związcie jego ręce i nogi, i wyrzućcie w ciemności zewnętrzne. Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.<
14. Wielu bowiem zostało zaproszonych, ale mało wybranych."

Sprawa podatku [Mt 22, 15-22]

15. Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.
16. καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
17. εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὔ;
18. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;
19. ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.
20. καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;
21. λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
22. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

15. Wtedy faryzeusze wyszli na naradę, by wymyśleć, jak przyłapać Go na słowie.
16. Wysłali do Niego swoich uczniów oraz zwolenników Heroda z [podchwytliwym] pytaniem: "Nauczycielu, wiemy, że jesteś prawdomówny i zgodnie z prawdą nauczasz drogi Bożej, że nie zależy Ci na niczyjej opinii, ani Ty nie oceniasz osoby po jego wyglądzie,
17. a zatem, jak Ci się wydaje, czy należy płacić cesarzowi podatek, czy też nie?"
18. Jezus zaś poznał ich przewrotność i odpowiedział: "Obłudnicy! Dlaczego stosujecie wobec Mnie prowokację?
19. Pokażcie Mi monetę, którą płaci się podatek!" Oni podali Mu denara.
20. Wtedy On ich zapytał: "Czyja jest na niej podobizna i napis?"
21. Odpowiedzieli Mu: "Cesarza". Wtedy im rzekł: "Oddajcie więc cesarzowi, co cesarskie, a co Boskie – Bogu!"
22. Gdy to usłyszeli, zmieszali się i odeszli od Niego.

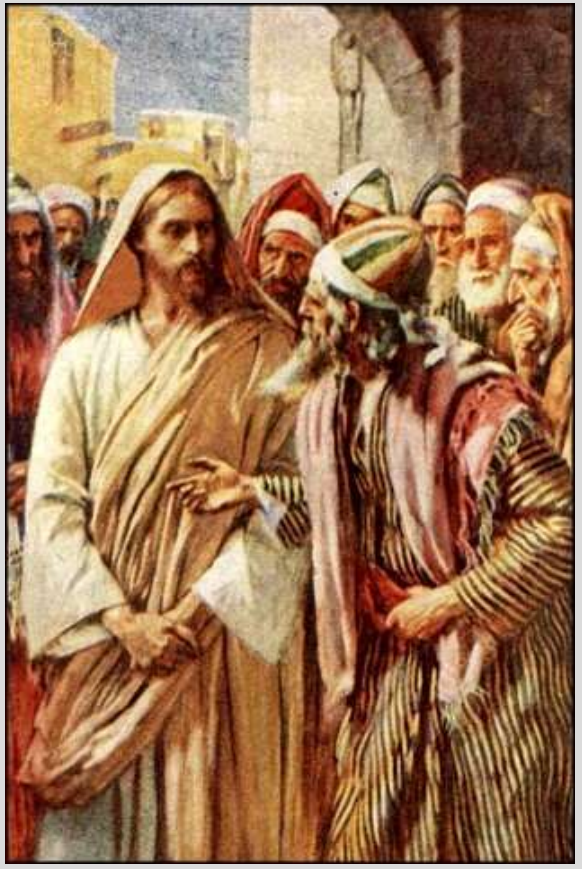

Sprawa zmartwychwstania [Mt 22, 23-33]

23. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
24. λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
25. ἦσαν δὲ παρ᾽ ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ·
26. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.
27. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή.
28. ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.
29. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ·

23. Tego samego dnia przyszli do Niego saduceusze, którzy twierdzą, że nie ma zmartwychwstania i zapytali Go:
24. "Nauczycielu! Mojżesz powiedział, że >Jeżeli ktoś umrze bezdzietnie, wtedy brat jego niech poślubi wdowę po nim i niech da mu potomka.<
25. Żyło wśród nas siedmiu braci. Pierwszy z nich ożenił się i umarł bezpotomnie, pozostawiając swą żonę swojemu bratu.
26. Podobnie było z drugim bratem, trzecim i aż do siódmego.
27. Na koniec zaś umarła także kobieta.
28. A zatem po zmartwychwstaniu, czyją będzie żoną spośród siedmiu braci? Wszyscy przecież byli jej mężami."
29. W odpowiedzi rzekł im Jezus: "Błądzicie, ponieważ nie znacie ani Pism, ani mocy Bożej.

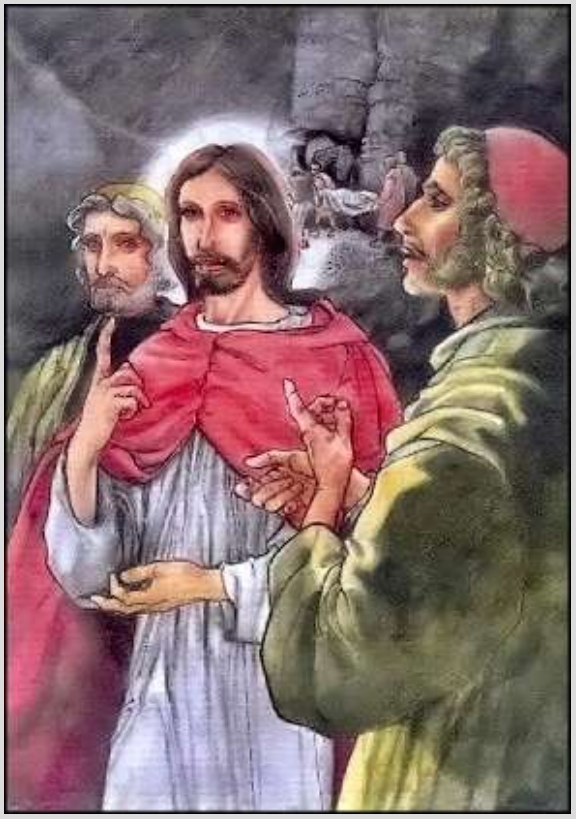

30. ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσιν.
31. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος,
32. Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν [ὁ] θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.
33. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

30. Po zmartwychwstaniu bowiem nie będą się żenić, ani wychodzić za mąż, ale będą żyli jak aniołowie w niebie.
31. A czy nie czytaliście słowa Bożego skierowanego do was na temat zmartwychwstania:
32. >Ja jestem Bogiem Abrahama, Bogiem Izaaka i Bogiem Jakuba<? Bóg nie jest Bogiem zmarłych, ale żywych."
33. Gdy to tłumy usłyszały, zdumiewały się Jego nauką.

Największe przykazanie [Mt 22, 34-40]

34. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.
35. καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν [νομικὸς] πειράζων αὐτόν,
36. Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;
37. ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου·
38. αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.
39. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
40. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

34. Faryzeusze zaś, gdy dowiedzieli się, że Jezus zamknął usta saduceuszom (w sprawie zmartwychwstania), zgromadzili się wokół Niego,
35. a jeden z nich, biegły w Prawie, zadał Mu podchwytliwe pytanie:
36. "Nauczycielu, które przykazanie jest najważniejsze w Prawie?"
37. Jezus zaś mu rzekł: " >Będziesz miłował Boga, pana twego, z całego serca twego, z całej duszy twojej i całym swoim umysłem.<
38. To jest pierwsze i najważniejsze przykazanie.
39. Drugie podobne jest do pierwszego: >Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego.<
40. Na tych dwóch przykazaniach opiera się całe Prawo i Prorocy."

Chrystus Synem Bożym [Mt 22, 41-46]

41. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων
ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς
42. λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ;
τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαυίδ.
43. λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι
καλεῖ αὐτὸν κύριον λέγων,
44. Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου;
45. εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς
υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;
46. καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ
λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς
ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

41. Gdy zebrali się faryzeusze, spytał ich Jezus:
42. "Co myślicie na temat Chrystusa? Czyim jest synem?" odpowiedzieli Mu: "Jest synem [potomkiem] Dawida."
43. Wtedy im rzekł: "Jakże więc Dawid, natchniony Duchem, nazywa Go Panem, mówiąc:
44. >Rzekł Pan do Pana mego,
Usiądź po mojej prawicy,
aż rzucę Twoich wrogów
pod nogi Twoje.<?
45. Jeżeli więc Dawid nazywa Go Panem, to jak może On być jego synem?"
46. I nikt nie potrafił Mu na to odpowiedzieć, a od tego dnia nikt też nie miał odwagi zadawać Mu pytań.

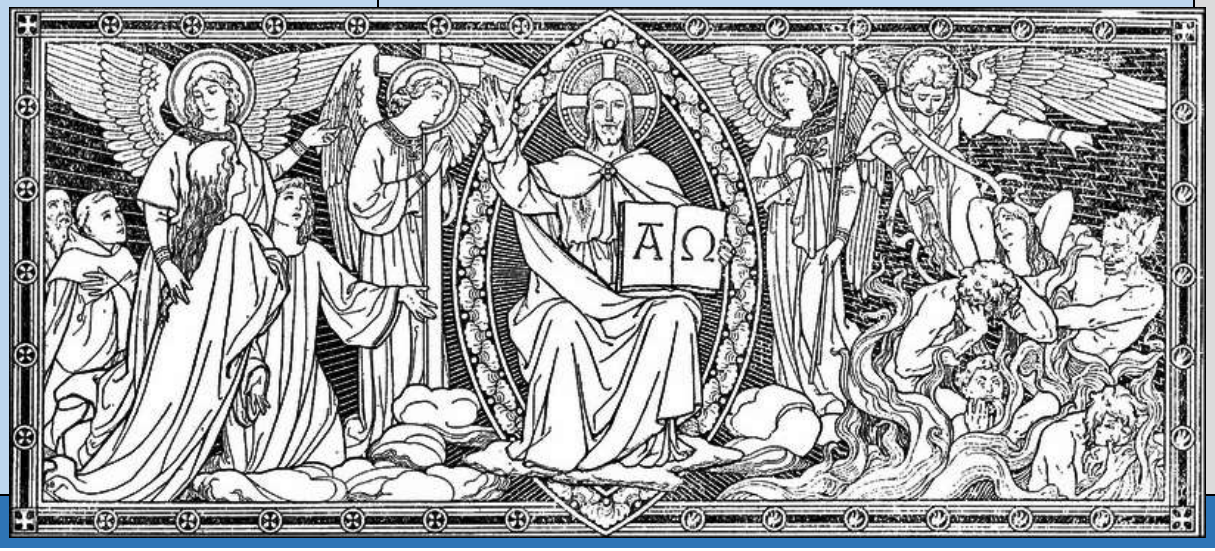

Przeciwko hipokryzji i próżności [Mt 23, 1-12]

1. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
2. λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.
3. πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.
4. δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά.
5. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα,
6. φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς
7. καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, Ῥαββί.
8. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε, Ῥαββί, εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
9. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς, εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος.

1. Wtedy Jezus zwrócił się do tłumów i swoich uczniów słowami:
2. "Na katedrze, skąd nauczał Mojżesz, zasiedli uczeni w Piśmie i faryzeusze,
3. dlatego wszystko wykonujcie i przestrzegajcie, czego nauczają, ale czynów ich nie naśladujcie, albowiem mówią, ale nie realizują.
4. Pakują bowiem wielkie ciężary i nakładają je na ludzkie bary, a sami nawet palcem swoim nie chcą ich tknąć.
5. Wszystkie zaś swoje czyny wykonują na pokaz, dla oczu bowiem ludzkich powiększają swoje filakterie i wydłużają frędzle u swoich płaszczy;
6. lubią pierwsze miejsca na ucztach oraz najważniejsze miejsca w synagogach;
7. oczekują pozdrowień na rynkach oraz łechce ich słowo 'Profesorze', którym zwracają się do nich ludzie.
8. Wy zaś nie dajcie się nazywać 'Profesorami', ponieważ jeden jest wasz Nauczyciel, a wy wszyscy jesteście braćmi.
9. I nikogo na ziemi nie nazywajcie 'ojcem waszym', albowiem jeden jest wasz Ojciec, ten w Niebie;

10. μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς ὁ Χριστός.
11. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος.
12. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

10. ani nie dajcie się nazywać 'duchowymi przewodnikami', ponieważ jedynym waszym Przewodnikiem jest Chrystus.
11. Ten, kto jest ważniejszy między wami, będzie waszym sługą;
12. kto się zaś wywyższa, będzie poniżony, a kto się poniża, będzie wywyższony.

Biada obłudnikom! [Mt 23, 13-36]

13. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. [14.]
15. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
16. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀφείλει.
17. μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν;
18. καί, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ ὀφείλει.
19. τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20. ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·

13. Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze! Obłudnicy!, ponieważ zamykacie Królestwo Niebieskie przed ludźmi; ani sami do niego nie wchodzicie, ani nie pozwalacie tam wejść tym, którzy do niego dążą.
15. Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze! Obłudnicy!, ponieważ przemierzacie morza i lądy, aby pozyskać choćby jednego na waszą wiarę, a kiedy takim się staje, tworzycie z niego dwakroć więcej, niż wy sami jesteście, syna zatracenia.
16. Biada wam, ślepi przewodnicy!, ponieważ twierdzicie, że >Kto by przysięgał na świątynię, to nie ma to znaczenia, a kto by przysiągł na złoto świątynne, to dopiero wtedy przysięga jest ważna.<
17. Głupi i ślepi! Co jest bardziej ważne? Złoto czy świątynia, która uświęca to złoto?
18. Twierdzicie, że >Kto by przysięgał na ołtarz, to nie ma to znaczenia, a kto by przysiągł na dar ofiarny złożony na tym ołtarzu, to dopiero wtedy przysięga jest ważna.<
19. Ślepi! Co jest bardziej ważne? Ofiara czy ołtarz, który uświęca tę ofiarę?
20. Kto więc przysięga na ołtarz, to przysięga na niego, ale również na wszystko, co na nim jest złożone.

21. καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν·
22. καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
23. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα [δὲ] ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
24. ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.
25. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.
26. Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.
27. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.
28. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

21. Kto przysięga na świątynię, to przysięga na nią, ale również na Tego, który w niej mieszka.
22. Kto przysięga na Niebo, to przysięga na tron Boga, ale również na Tego, który na nim zasiada.
23. Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze! Obłudnicy!, ponieważ dajecie dziesięcinę z mięty, kopru i kminku, a odrzucacie to, co ważniejsze w Prawie: sprawiedliwy sąd, miłosierdzie i wiarę. Owszem, tamto też trzeba spełniać, ale tego nie można odrzucać.
24. Ślepi przewodnicy! Przecedzacie bowiem komara, a połykacie wielbłąda.
25. Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze! Obłudnicy!, ponieważ obmywacie jedynie zewnętrzną stronę kielicha i misy, a wewnątrz pełna jest zdzierstwa i chciwości.
26. Ślepy faryzeuszu! Oczyść najpierw wnętrze kielicha, by dopiero wtedy jego zewnętrzna strona mogła stać się czysta.
27. Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze! Obłudnicy!, ponieważ przypominacie groby pobielone, które na zewnątrz wyglądają pięknie, ale wewnątrz są pełne trupich kości i rozkładającej się zgnilizny.
28. Wy także na zewnątrz wyglądacie na ludzi sprawiedliwych, ale wewnątrz jesteście pełni obłudy i nieprawości.

29. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,
30. καὶ λέγετε, Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
31. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.
32. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
33. ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
34. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·
35. ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἅβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
36. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

29. Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze! Obłudnicy!, ponieważ budujecie groby proroków i zdobicie grobowce sprawiedliwych
30. i mówicie: >Gdybyśmy żyli w czasach naszych przodków, nie bylibyśmy wspólnikami przelanej prorockiej krwi,<
31. ale w ten sposób dajecie dowód, że to właśnie wy jesteście potomkami tych, którzy mordowali proroków
32. i to właśnie wy dopasowaliście się do miary waszych przodków.
33. Żmije! Wężowy pomiocie! Jakże możecie uciec przed sądem potępienia?
34. Dlatego [dla ratunku] wysyłam do was proroków, mędrców i biegłych w Prawie, a wy jednych z nich zabijacie i krzyżujecie, innych biczujecie na waszych placach albo ścigacie od miasta do miasta.
35. Oby spłynęła na was krew sprawiedliwych, która wylewała się na ziemię od czasu krwi sprawiedliwego Abla aż do krwi Zachariasza, syna Barachiasza, którego zamordowaliście pomiędzy wejściem do świątyni a ołtarzem całopalenia.
36. Zapewniam was, że za to wszystko odpowie wasze plemię.

Upomnienie Jerozolimy [Mt 23, 37-39]

37. Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
38. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
39. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ᾽ ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

37. Jeruzalem, Jeruzalem! Ty zabijasz proroków i kamienujesz posłanych do ciebie. Ileż to razy chciałem zgromadzić dzieci twoje, jak ptak gromadzi swe pisklęta pod skrzydłami, ale nie chcieliście,
38. dlatego dom wasz opustoszeje.
39. Powiadam wam bowiem, że już mnie więcej nie zobaczycie, dopóki nie uznacie, że >Naprawdę szczęśliwy jest ten, który przychodzi w imię Pańskie.<

Znaki końca czasów [Mt 24, 1-14]

1. Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ·
2. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.
3. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος.
4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ·
5. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.
6. μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος.
7. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·
8. πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.
9. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

1. Gdy Jezus wyszedł ze świątyni, uczniowie Jego dołączyli do Niego i pokazywali Mu przylegające do świątyni zabudowania.
2. Wtedy Jezus im powiedział: "Czy widzicie to wszystko? Zapewniam was, że nie pozostanie tutaj kamień na kamieniu, który nie stałby się gruzem.
3. Gdy zaś Jezus usiadł na Górze Oliwnej, podeszli do Niego uczniowie i zapytali bez świadków: "Powiedz nam, kiedy to się stanie i jaki będzie znak Twojego ponownego przyjścia oraz końca świata."
4. Jezus im odpowiedział: "Baczcie, by was ktoś nie zwiódł.
5. Przyjdzie bowiem wielu w moim imieniu, głosząc: >Ja jestem Chrystusem< i wielu oszukają.
6. Gdy usłyszycie o wojnach i bitewnych okropnościach, nie lękajcie się. Wszystko to bowiem musi się stać, ale nie jest to jeszcze koniec.
7. Powstanie bowiem naród przeciwko narodowi, królestwo przeciw królestwu, miejscami będzie głód i trzęsienia ziemi,
8. a wszystko to jest początkiem udręki.
9. Będą wydawać was na męczeńską śmierć, a za względu na Moje imię nienawidzić was będą we wszystkich narodach.

10. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους·
11. καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς·
12. καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
13. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.
14. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

10. Wielu się wtedy załamie, jeden na drugiego będzie donosić, jeden drugiego będzie nienawidzić.
11. Pojawi się wielu fałszywych proroków i wielu uwiodą.
12. Ponieważ zaś zapanuje bezprawie, to i miłość wielu ostygnie.
13. Kto jednak wytrwa do końca, ten osiągnie zbawienie.
14. Dobra Nowina o Królestwie na sposób dowodu będzie głoszona wszystkim narodom na całym świecie i wtedy nastąpi koniec.

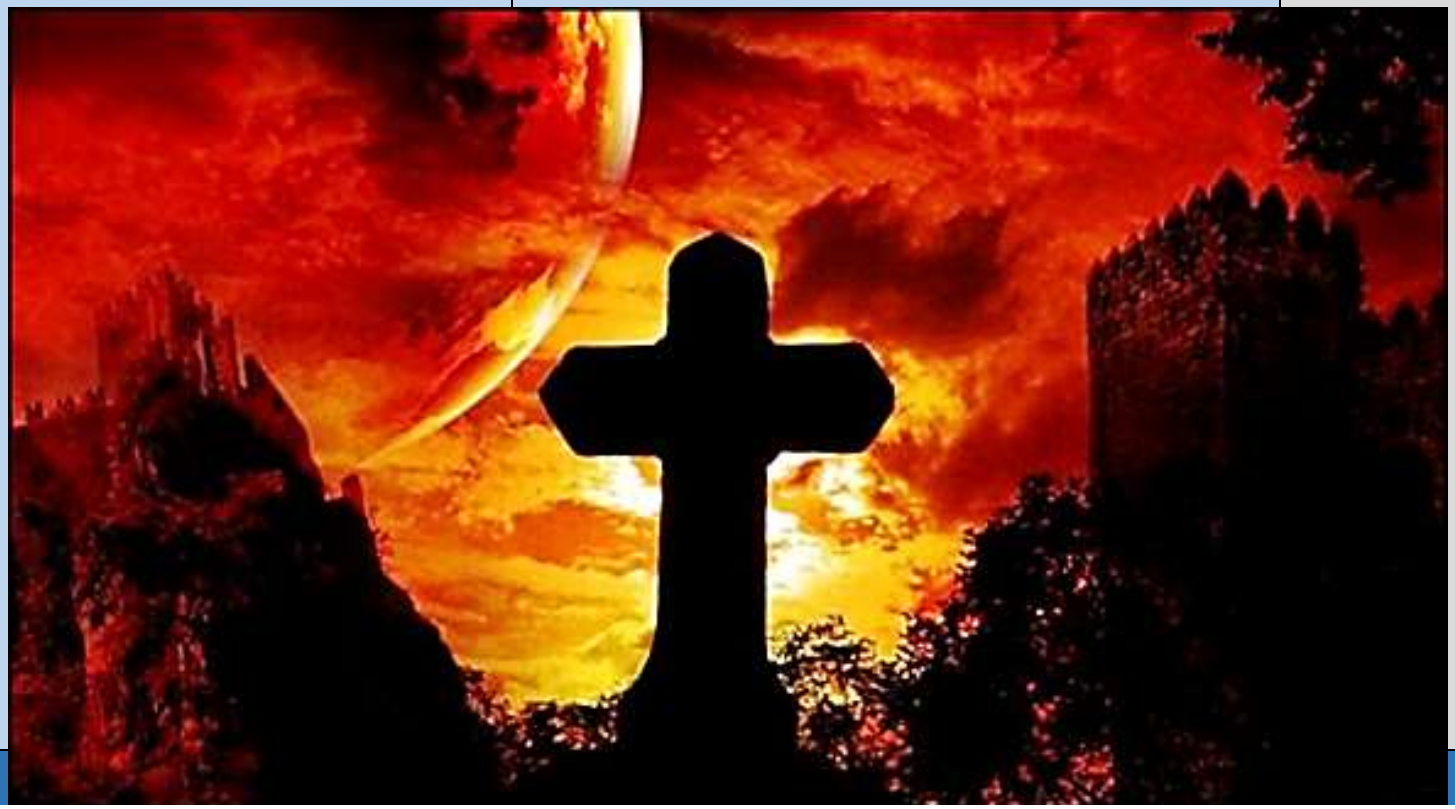

Wielki ucisk [Mt 24, 15-25]

15. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω,
16. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
17. ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
18. καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
19. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ·
21. ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη οἵα οὐ γέγονεν ἀπ᾽ ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται.
22. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
23. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἤ, Ὧδε, μὴ πιστεύσητε·
24. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς·
25. ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν.

15. Kiedy więc zobaczycie bluźnierczą ohydę w Miejscu Świętym, o której pisze prorok Daniel – kto czyta, niech pojmuje –
16. wtedy ci, którzy znajdują się w Judei, niech uciekają w góry,
17. kto na tarasie, niech nie wchodzi do domu swojego, by z niego coś zabrać,
18. kto będzie na polu, niech nie wraca za siebie, by zabrać płaszcz swój.
19. A biada kobietom ciężarnym i karmiącym w owych dniach.
20. Módlcie się też, aby wasza ucieczka nie trafiła w zimę czy też w szabat.
21. Tak wielki wtedy nastąpi ucisk, jakiego nie było od początku świata aż do teraz, ani nie będzie już nigdy.
22. Gdyby zaś nie skrócono owych dni, nikt by się nie uratował. Ze względu jednak na wybranych dni te zostaną skrócone.
23. Jeśli by wtedy ktoś was zapewniał: >Oto tu jest Chrystus, oto tam<, nie wierzcie.
24. Pojawią się bowiem fałszywe chrystusy i fałszywi prorocy, i czynić będą wielkie znaki i przedziwne 'cuda', którymi będą chcieli uwieść, jeśli to możliwe, nawet wybranych.
25. I to wam już teraz przepowiadam.

Przyjście Syna Człowieczego [Mt 24, 26-35]

26. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε·
27. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
28. ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.
29. Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
30. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς·
31. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.
32. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·

26. Gdy wam będą mówili: >On jest na pustyni<, nie idźcie tam; >On przebywa w klasztorze<, nie wierzcie!
27. Jak bowiem błyskawica pojawia się na wschodzie i widać ją aż po zachód, takie też będzie Przyjście Syna Człowieczego.
28. >Jeżeli gdzieś leży padlina, tam też gromadzą się sępy.< *[sentencja do w. 26]*
29. Natychmiast po ucisku owych dni słońce się zaćmi, a księżyc utraci swój blask, ciała niebieskie spadać będą z nieba, a moce niebieskie zostaną wstrząśnięte.
30. Wtedy też pojawi się na niebie znak Syna Człowieczego, wtedy też wszystkie narody na ziemi lamentować będą i wtedy to zobaczą Syna Człowieczego przychodzącego na obłokach nieba z mocą i chwałą wielką,
31. I roześle wtedy aniołów swoich z trąbą wielką i zgromadzą Jego wybranych z czterech stron świata, od jednego krańca nieba do drugiego.
32. A uczcie się na przykładzie drzewa figowego: kiedy jej gałązka staje się miękka i wypuszcza liście, to wiecie, że lato już blisko.

33. οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
34. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
35. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.

33. Podobnie i wy, gdy zobaczycie to wszystko, wiedzcie, że już jest blisko, przy drzwiach.
34. Zapewniam was, że nie przeminie to pokolenia, aż wszystko to się stanie.
35. Niebo i ziemia przeminą, ale słowa Moje nie przeminą.

Nieznany dokładny dzień przyjścia Syna Człowieczego [Mt 24, 36-44]

36. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος.
37. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38. ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν,
39. καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται [καὶ] ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
40. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται·
41. δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται.
42. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.
43. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.
44. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

36. A nikt nie zna dokładnego dnia i godziny, ani aniołowie w Niebie, ani nawet Syn, a jedynie Ojciec.
37. A jak było w dniach Noego, podobnie będzie z Przyjściem Syna Człowieczego.
38. Jak bowiem było w dniach przed potopem, kiedy to jedli i pili, żenili się i za mąż wychodziły aż do dnia wejścia Noego do arki,
39. a nie dostrzegali nadchodzącego potopu, aż pochłonął wszystkich, tak samo będzie z Przyjściem Syna Człowieczego.
40. Wtedy to dwóch będzie na polu: jeden zostanie wzięty, drugi pozostanie;
41. Dwie będą mieliły na żarnach: jedna zostanie wzięta, druga zaś pozostanie.
42. Czuwajcie więc, bo nie znacie dnia, kiedy Pan wasz nadejdzie.
43. Wiedzcie też to, że gdyby pan domu znał porę nocy, kiedy to miałby pojawić się złodziej, to czuwałby i nie pozwoliłby ograbić swojego domu.
44. Dlatego też i wy bądźcie [zawsze] gotowi, ponieważ Syn Człowieczy przyjdzie w chwili, której się nie spodziewacie.

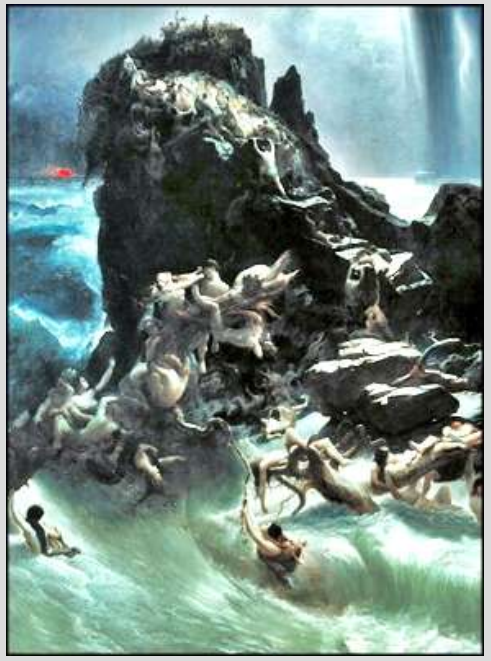

Wierny i niewierny sługa [Mt 24, 45-51]

45. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ;
46. μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα·
47. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
48. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει μου ὁ κύριος,
49. καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων,
50. ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,
51. καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

45. Kto zaiste jest owym sługą wiernym i rozumnym, którego pan postawił nad swoim domem, by rozdzielał domownikom pokarm w odpowiednim czasie?
46. Szczęśliwy ów sługa, którego pan jego, gdy powróci, znajdzie przy tej czynności.
47. Zapewniam was, że uczyni go zarządcą nad całym swoim majątkiem.
48. Jeżeli zaś zły sługa powiedziałby do siebie samego: >Opóźnia się mój pan<
49. i zacząłby bić pozostałych służących ich wspólnego pana oraz jeść i pić z pijakami,
50. a pan owego sługi przybyłby w dniu nieoczekiwanym i o godzinie mu nieznanej,
51. wtedy skaże go na tortury wśród obłudników, a tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.

Przypowieść o dziesięciu pannach [Mt 25, 1-13]

1. Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου.
2. πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.
3. αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον·
4. αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν.
5. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.
6. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν.
8. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.
9. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι, Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς

1. Wtedy [w czasie Powtórnego Przyjścia Chrystusa] Królestwo Niebieskie będzie podobne do dziesięciu panien, które wzięły swoje lampki [oliwne] i wyszły na spotkanie pana młodego.
2. Pięć z nich było lekkomyślnymi i pięć roztropnych.
3. Lekkomyślne wzięły bowiem swoje lampki, ale nie zabrały ze sobą oliwy,
4. roztropne zaś wraz z lampkami wzięły też oliwę w naczyniach.
5. Gdy zaś opóźniał się pan młody, ogarnęło je znużenie i wszystkie posnęły.
6. O północy rozległo się wołanie: "Pan młody nadchodzi! Wyjdźcie mu na spotkanie."
7. Wtedy pobudziły się wszystkie owe panny i zaczęły oporządzać swoje lampki.
8. Lekkomyślne zaś poprosiły roztropne: "Użyczcie nam trochę waszej oliwy, ponieważ nasze lampki gasną."
9. Roztropne zaś im odpowiedziały: "Żadną miarą, ponieważ wtedy mogłoby nie starczyć ani nam, ani wam. Idźcie raczej do sprzedawców i kupcie sobie.

πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.
10. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
11. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι, Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.
12. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.
13. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

10. Gdy one poszły kupić sobie oliwę, nadszedł pan młody. Te, które były przygotowane, weszły wraz z nim na wesele i wtedy zamknięto drzwi.
11. Później nadeszły również pozostałe panny, wołając: "Panie, panie, otwórz nam!"
12. On zaś im odpowiedział: "Ależ ja was wcale nie znam."
13. Dlatego czuwajcie, ponieważ nie znacie dnia ani godziny.

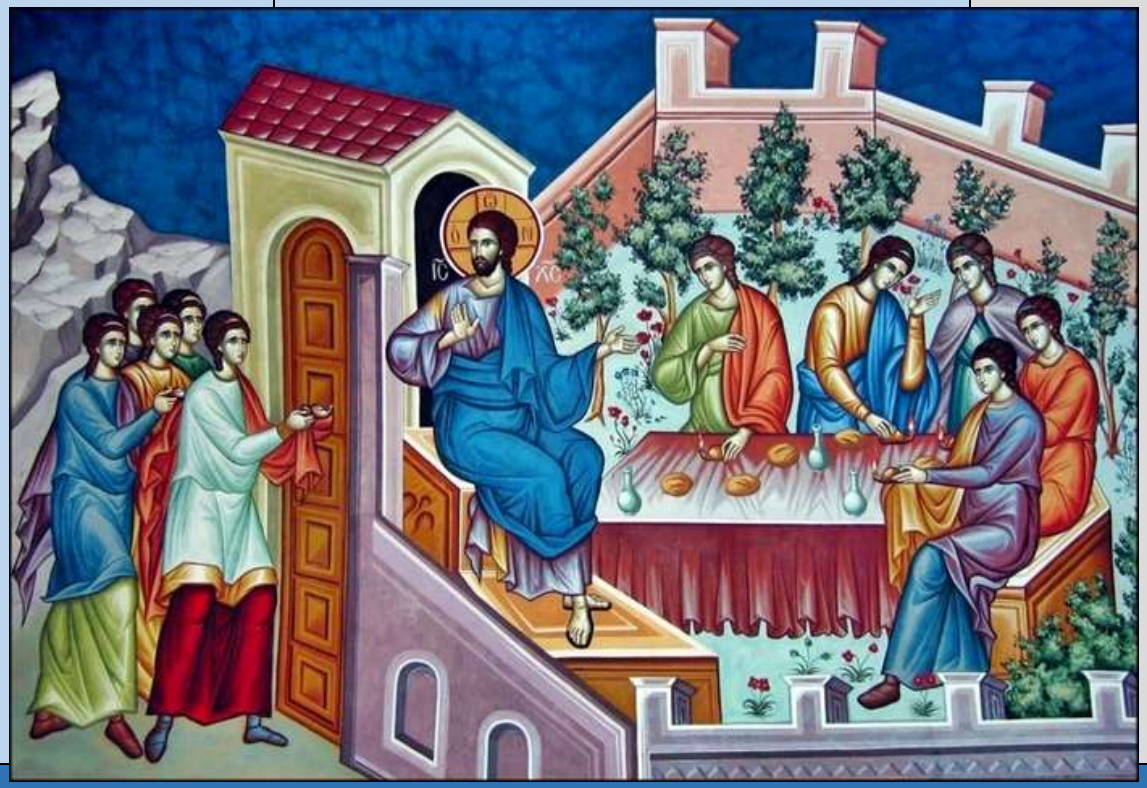

Przypowieść o talentach [Mt 25, 14-30]

14. Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,
15. καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως
16. πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε·
17. ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο.
18. ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
19. μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ᾽ αὐτῶν.
20. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα.
21. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
22. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα

14. [Królestwo Niebieskie w czasie Przyjścia Chrystusa] będzie podobne do człowieka, który wybierając się w podróż, przywołał swoich służących i powierzył im swój majątek.
15. Jednemu dał pięć talentów, drugiemu dwa, trzeciemu jeden – każdemu według do jego zdolności i odjechał.
16. Ten, który otrzymał pięć talentów, natychmiast zaczął na nich zarabiać i osiągnął zysk kolejnych pięciu talentów.
17. Podobnie ten, który otrzymał dwa talenty, osiągnął zysk kolejnych dwóch.
18. Ten zaś, który otrzymał jeden, poszedł, wykopał dół w ziemi i schował pieniądze swojego pana.
19. Po długim czasie powrócił ich pan i zaczął rozliczać się ze sługami.
20. Ten, który otrzymał pięć talentów, przyniósł też dodatkowych pięć, mówiąc: "Panie, powierzyłeś mi pięć talentów, oto pięć kolejnych, które pozyskałem."
21. Rzekł mu pan jego: "Dobrze, sługo dobry i wierny! Byłeś wierny w sprawach drobnych, dlatego postawię cię nad wieloma. Wejdź i raduj się razem z panem swoim."

εἶπεν, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα.
23. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
24. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·
25. καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.
26. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
27. ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
28. ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα·
29. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
30. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

22. Przyszedł kolejno ten, który otrzymał dwa talenty i powiedział: "Panie, powierzyłeś mi dwa talenty, oto kolejne dwa, które pozyskałem."
23. Rzekł mu na to pan jego: "Dobrze, sługo dobry i wierny! Byłeś wierny w sprawach drobnych, dlatego postawię cię nad wieloma. Wejdź i raduj się razem z panem swoim."
24. Przyszedł wreszcie ten, który otrzymał jeden talent i powiedział: "Panie, wiem, że jesteś człowiekiem wymagającym, który >żniwujesz, gdzie nie posiałeś, zbierasz, czego nie rozsypałeś<,
25. dlatego bałem się ciebie i schowałem twój talent w ziemi. Oto ci go oddaję."
26. Pan zaś mu odpowiedział: "Sługo zły i leniwy, a zatem wiedziałeś, że >żniwuję, gdzie nie posiałem i zbieram, czego nie rozsypałem<
27. dlatego trzeba było powierzyć moje pieniądze bankierom, a ja odzyskałbym moje pieniadze wraz z zyskiem.
28. Odbierzcie mu więc ten talent i dajcie temu, który ma dziesięć talentów.
29. Każdemu bowiem, kto ma, będzie dodane i będzie miał w obfitości; temu natomiast kto nie ma [zysku], zostanie odebrane nawet to, co miał.
30. Tego zaś bezużytecznego sługę wyrzućcie w ciemność zewnętrzną, a tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.

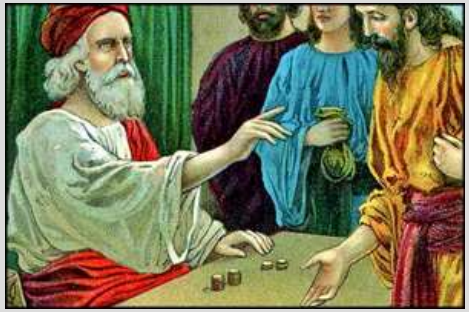

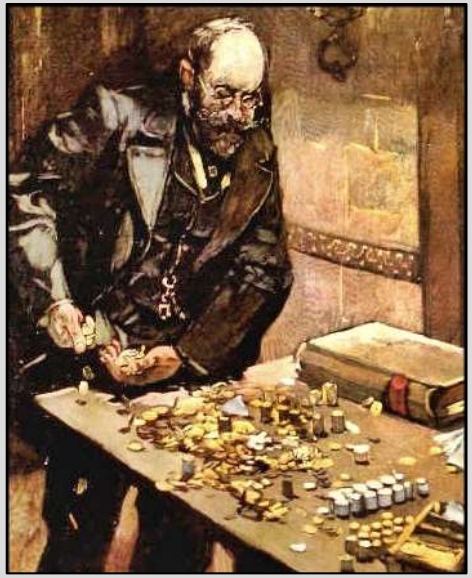

Sąd Ostateczny [Mt 25, 31-46]

31. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ·
32. καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,
33. καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.
34. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου·
35. ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν,
ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με,
ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με,
36. γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με,
ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με,
ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με.
37. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;
38. πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;
39. πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε;
40. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ

31. Kiedy zaś przyjdzie Syn Człowieczy w swojej Chwale wraz ze wszystkim aniołami, wtedy zasiądzie na tronie swej chwały.
32. Przed Nim zgromadzą się wszystkie narody, a On rozdzieli jednych od drugich podobnie jak pasterz oddziela owce od kozłów.
33. Owce ustawi po swojej prawicy, kozły zaś po lewicy.
34. Wtedy król zwróci się do tych po swojej prawicy: "Zbliżcie się, błogosławieni Ojca Mojego! Stańcie się dziedzicami Królestwa przygotowanego dla was od początku świata,
35. **byłem bowiem głodny, a daliście Mi jeść,**
byłem spragniony, a daliście Mi pić,
byłem tułaczem, a przygarnęliście Mnie,
36. **byłem nagi, a przyodzialiście Mnie,**
byłem chory, a zatroszczyliście się o Mnie,
byłem więźniem, a odwiedziliście Mnie.
37. A wtedy zapytają Go sprawiedliwi: "Panie, kiedy Cię widzieliśmy głodnym i Cię nakarmiliśmy; spragnionym i napoiliśmy?
38. Kiedy Cię widzieliśmy tułaczem i przygarnęliśmy Cię; nagim i przyodzialiśmy?
39. Kiedy widzieliśmy Cię chorym albo więźniem i odwiedziliśmy Cię?"
40. Wtedy Król im odpowie: "Zapewniam was, że cokolwiek uczyniliście jednemu z

τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
41. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ [οἱ] κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ·
42. ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν,
ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,
43. ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με,
γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με,
ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ
καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
44. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι;
45. τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.
46. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

tych braci moich najmniejszych, to Mnie uczyniliście."
41. Następnie zwróci się do tych po lewicy: "Odejdźcie ode Mnie, przeklęci, w ogień wieczny, który został przygotowany diabłu i jego poplecznikom,
42. **byłem bowiem głodny, a nie daliście Mi jeść,**
byłem spragniony, a nie daliście Mi pić,
byłem tułaczem, a nie przygarnęliście Mnie,
43 **byłem nagi, a nie przyodzialiście Mnie,**
byłem chory albo w więzieniu,
a nie zatroszczyliście się o Mnie."
44. A Wtedy zapytają Go: "Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym, spragnionym, tułającym się, nagim, chorym, więźniem i nie pomogliśmy Tobie?"
45. On im odpowie: "Zapewniam was, że czegokolwiek nie uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, to i Mnie nie uczyniliście."
46. I pójdą ci na wieczną mękę, natomiast sprawiedliwi - do życia wiecznego.

Ostatnia zapowiedź Męki. Postanowienie Wysokiej Rady [Mt 26, 1-5]

1. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
2. Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.
3. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα,
4. καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν·
5. ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

1. Gdy Jezus zakończył swoje nauczanie, zwrócił się do swoich uczniów:
2. "Wiedzcie, że za dwa dni obchodzona będzie Pascha i wtedy to Syn Człowieczy zostanie wydany na ukrzyżowanie."
3. W tym też czasie zebrali się w pałacu arcykapłana imieniem Kajfasz wyżsi kapłani i starsi ludu
4. i uradzili, by pojmać podstępem Jezusa i zabić Go,
5. proponowali jednak: "Byleby nie w Święto, bo mogłoby to wywołać rozruchy wśród ludu."

Namaszczenie w Betanii [Mt 26, 6-13]

6. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
7. προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου.
8. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
9. ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.
10. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ·
11. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε·
12. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
13. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

6. Gdy Jezus przebywał w Betanii, w domu Szymona Trędowatego,
7. podeszła do Niego kobieta, która w alabastrowym flakoniku miała drogocenny olejek zapachowy i wylała go na głowę spoczywającego Jezusa.
8. Gdy to zobaczyli uczniowie, oburzyli się: "Po co to marnotrawstwo?
9. można go było przecież sprzedać za duże pieniądze i rozdać ubogim."
10. Jezus zaś na to im rzekł: "Dlaczego sprawiacie przykrość tej kobiecie? Przecież spełniła wobec Mnie dobry uczynek.
11. Ubogich bowiem zawsze mieć będziecie u siebie, Mnie jednak nie zawsze.
12. Ona bowiem wylała ten olejek, by namaścić ciało Moje; uczyniła to na mój pochówek.
13. Zapewniam was, że gdziekolwiek na całym świecie będzie głoszona Moja Dobra Nowina, to będą też wspominali o tym, co uczyniła ta kobieta.

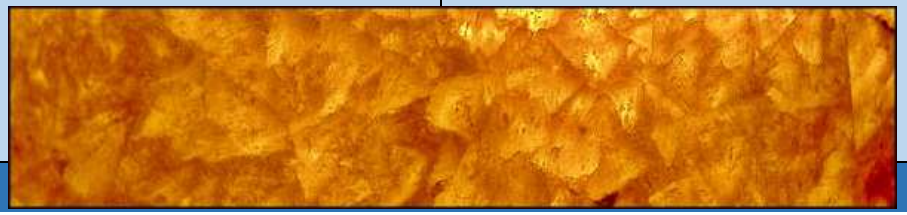

Zdrada Judasza [Mt 26, 14-16]

14. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
15. εἶπεν, Τί θέλετέ μοι δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.
16. καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

14. Wtedy jeden z Dwunastu imieniem Judasz Iskariota poszedł do wyższych kapłanów
15. z propozycją: "Ile mi dacie, jeśli ja wam Go wydam?" Oni postanowili mu dać trzydzieści srebrników.
16. Od tego momentu szukał dogodnej okazji, aby Go wydać.

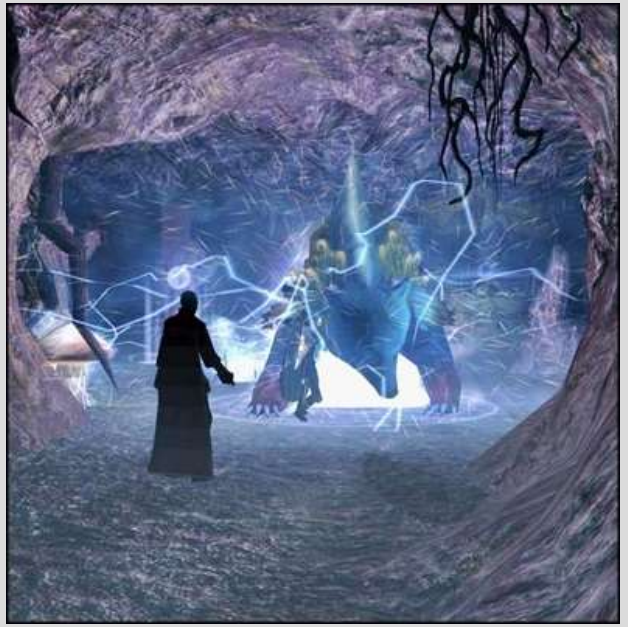

Przygotowanie wieczerzy paschalnej [Mt 26, 17-19]

17. Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες, Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;
18. ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
19. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17. W pierwszy dzień Przaśników podeszli uczniowie do Jezusa z pytaniem: "Gdzie chcesz, byśmy przygotowali Ci wieczerzę paschalną?"
18. On odpowiedział: "Idźcie do miasta do znanego nam człowieka i powiedzcie mu: >Nauczyciel mówi, że czas Jego jest już bliski i u ciebie chce spożyć baranka paschalnego ze swoimi uczniami.<"
19. Uczniowie dokładnie wykonali, co im Jezus polecił i przygotowali Paschę.

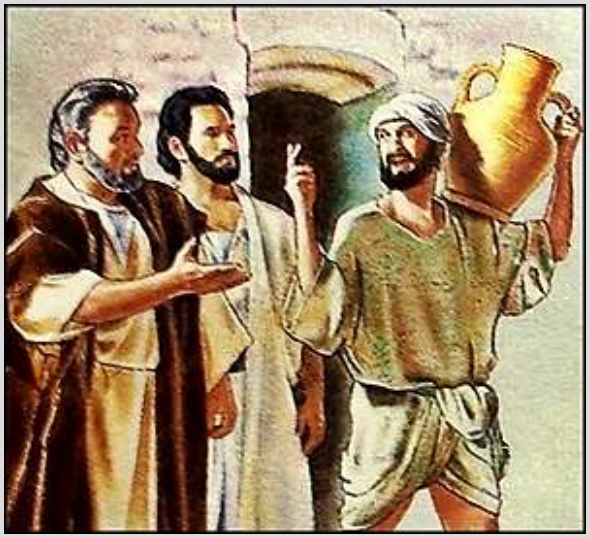

Ujawnienie zdrajcy [Mt 26, 20-25]

20. Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.
21. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
22. καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος, Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε;
23. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ᾽ ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ οὗτός με παραδώσει.
24. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
25. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν, Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.

20. Gdy zaś nastał wieczór, Jezus z Dwunastoma zasiadł do uczty paschalnej,
21. a gdy jedli, powiedział: "Bądźcie pewni, że jeden z was Mnie wyda."
22. Oni tym przygnębieni zaczęli Go wypytywać jeden po drugim: "Chyba nie ja, Panie?"
23. On zaś im rzekł: "Wyda Mnie ten, który zanurzył w misie wraz ze Mną swą rękę.
24. Wprawdzie Syn Człowieczy odchodzi zgodnie z tym, co o Nim napisano, ale biada owemu człowiekowi, który wyda Syna Człowieczego. Lepiej byłoby dla niego, gdyby się nie narodził."
25. Wtedy Judasz, który zamierzał Go wydać, zapytał: "Czyżby to ja, Mistrzu?" A on odpowiedział: "Sam to stwierdziłeś."

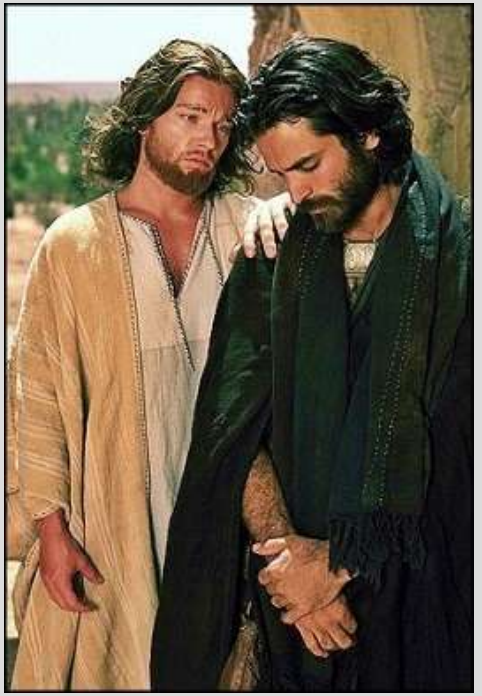

Ustanowienie Eucharystii [Mt 26, 26-30]

26. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν, Λάβετε φάγετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.
27. καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες,
28. τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
29. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ᾽ ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

26. A gdy jedli, Jezus wziął chleb, odmówił modlitwę chwały, połamał i dał uczniom swoim, mówiąc: "Bierzcie i jedzcie, to jest ciało Moje."
27. Wziął także kielich, odmówił modlitwę dziękczynną, podał go uczniom, mówiąc: "Pijcie z niego wszyscy,
28. to jest bowiem krew Moja [Nowego] Przymierza, która za wielu jest wylewana na odpuszczenie grzechów.
29. A zapewniam was, że już więcej nie będę pił [wina] z krzewu winnej latorośli, aż dopiero w owym czasie, kiedy z wami pić je będę nowe, w Królestwie Ojca Mojego.
30. I gdy odśpiewali hymn, udali się na Górę Oliwną.

Zapowiedź zaparcia się Piotra [Mt 26, 31-35]

31. Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης·
32. μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
33. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.
34. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με.
35. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν.

31. Wtedy [gdy szli na Górę Oliwną] powiedział im Jezus: "Tej nocy wy wszyscy zwątpicie we Mnie, napisano bowiem >Uderzę w pasterza, a rozpierzchnie się jego stado owiec,<
32. ale po Moim Zmartwychwstaniu wyprzedzę was w drodze do Galilei."
33. Na to rzekł Mu Piotr: "Choćby wszyscy zwątpili w Ciebie, ja nigdy nie zwątpię."
34. Powiedział mu Jezus: "Zapewniam cię, że tej nocy, zanim kogut zapieje, ty się trzykrotnie Mnie wyprzesz."
35. Piotr Mu odpowiedział: "Choćbym miał z Tobą umrzeć, nie zaprę się Ciebie." Podobnie zapewniali wszyscy uczniowie.

Modlitwa Jezusa w Getsemani [Mt 26, 36-46]

36. Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ ἕως ἂν ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι.
37. καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38. τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ.
39. καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ᾽ ὡς σύ.
40. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽ ἐμοῦ;
41. γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
42. πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ

36. Jezus poszedł wówczas ze swoimi uczniami do posiadłości zwanej Getsemani i zwrócił się do nich: "Siądźcie tutaj, a ja pójdę tam, by się pomodlić.
37. Wziął ze sobą Piotra i dwóch synów Zebedeusza. Sam zaczął się smucić i trwożyć
38. i wtedy rzekł do nich: "Duszę moją ogarnął aż do śmierci wielki smutek. Pozostańcie tutaj i czuwajcie ze Mną."
39. Odszedł nieco dalej, padł na twarz i modlił się słowami: "Ojcze Mój! Jeśli to możliwe, niech odejdzie ode Mnie ten kielich, ale nie Moja, ale Twoja wola niech się spełni."
40. Wrócił do uczniów i zastał ich śpiących. Zwrócił się do Piotra: "Czy nie mieliście siły, by jedną godzinę czuwać ze Mną?
41. Czuwajcie i módlcie się, byście nie ulegli pokusie, duch bowiem ochoczy, ale ciało słabe."
42. Po raz drugi odszedł i modlił się słowami: "Ojcze Mój! Jeżeli nie mogę tego uniknąć i muszę go wypić, to niechaj się spełni Twoja wola."

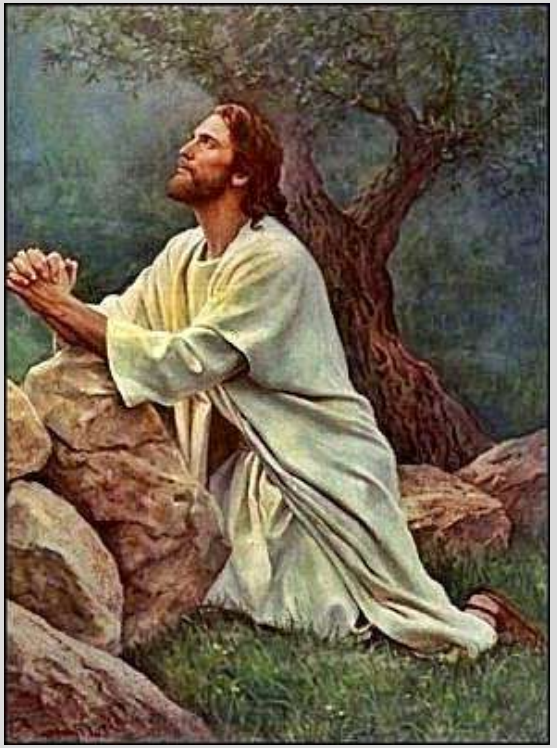

πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
43. καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.
44. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν.
45. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε; ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.
46. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

43. I znów powrócił, i znów zastał ich śpiących, oczy im bowiem zamknęły się same.
44. Wtedy już nie budził ich, ale poszedł po raz trzeci i modlił się tymi samymi słowami.
45. Wreszcie powrócił do uczniów i rzekł im: "Wciąż jeszcze śpicie i odpoczywacie? Oto zbliża się godzina, kiedy Syn Człowieczy zostanie wydany w ręce grzeszników.
46. Powstańcie więc, chodźmy! Oto zbliża się ten, który Mnie wydał.

Pojmanie Jezusa [Mt 26, 47-56]

47. Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.
48. ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν.
49. καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν, Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
50. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
51. καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
52. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.
53. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων;

47. Gdy Jezus jeszcze mówił [o zdradzie] oto Judasz, jeden z Dwunastu, przyszedł, a wraz z nim wielka zgraja z mieczami i pałkami, posłana przez arcykapłanów i starszych ludu.
48. Zdrajca zaś dał im taki znak: "Kogo pocałuję, to jest On, Jego pochwyćcie."
49. Natychmiast też podszedł do Jezusa i Mu powiedział: "Witaj, Mistrzu!" i ucałował Go.
50. Jezus zaś mu odrzekł: "Przyjacielu! Po co przychodzisz?" Jednocześnie zgraja rzuciła się na Jezusa i pojmała Go.
51. A jeden tych, którzy byli z Jezusem, wydobył swój miecz, rzucił się na sługę arcykapłana i odciął mu ucho.
52. Wtedy Jezus rzekł do niego: "Schowaj swój miecz do pochwy, wszyscy bowiem, którzy chwytają za miecz, od miecza giną.
53. Czy sądzisz więc, że nie mógłbym poprosić Ojca Mojego, a On by Mi posłał natychmiast więcej niż dwanaście legionów aniołów?

54. πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;
55. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.
56. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

54. Jakże by wtedy wypełniły się Pisma, że tak powinno się stać?"
55. Następnie zwrócił się do zgrai: "Wyszliście po mnie z mieczami i pałami, by Mnie pojmać jakoby mordercę? Codziennie przebywałem w świątyni, gdzie nauczałem, a nie pochwyciliście Mnie.
56. To wszystko się jednak zdarzyło, aby wypełniły się słowa Proroków." Wtedy wszyscy uczniowie pozostawili Go i uciekli.

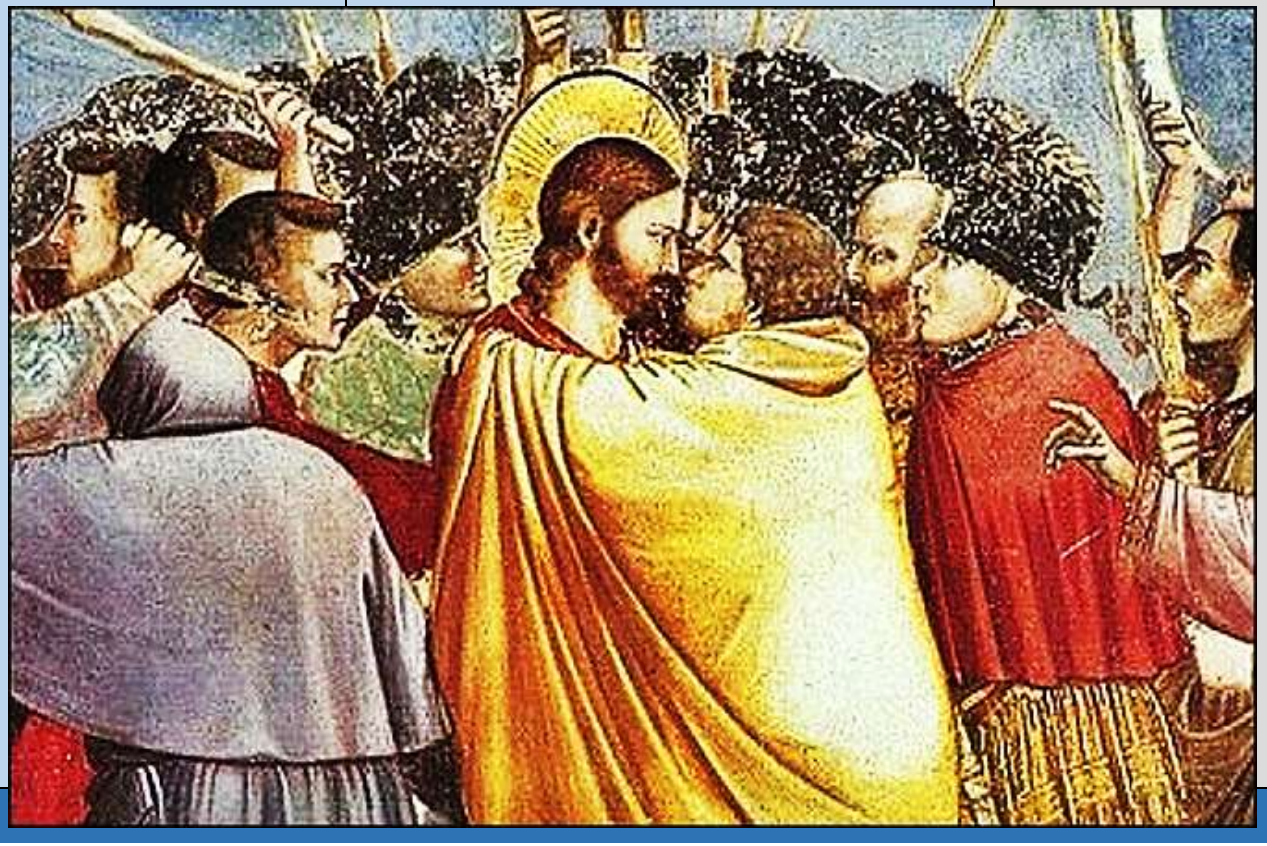

Przesłuchanie przed Wysoką Radą – Sanhedrynem [Mt 26, 57-68]

57. Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
58. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.
59. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν,
60. καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο
61. εἶπαν, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι.
62. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
63. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
64. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ᾽ ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ

57. Ci, którzy pojmali Jezusa, zaprowadzili Go do arcykapłana Kajfasza, u którego zgromadzili się uczeni w Piśmie i starsi ludu.
58. Piotr zaś w oddali szedł za Nim aż do pałacu arcykapłana i usiadł na dziedzińcu, gdzie ze służbą arcykapłana oczekiwał wyniku sprawy.
59. Tymczasem wyżsi kapłani i cała Wysoka Rada szukali fałszywych dowodów przeciwko Jezusowi, aby Go skazać na śmierć,
60. ale nie znaleźli, mimo że wystąpiło wielu fałszywych świadków. W końcu stawiło się dwóch,
61. którzy zeznali: "Ten tutaj powiedział: >Mogę zburzyć świątynię Bożą, a w ciągu trzech dni potrafię ją odbudować."
62. Wtedy wstał arcykapłan i zapytał Jezusa: "A Ty nic na to, o co Cię oni oskarżają?"
63. Jezus jednak milczał. Wtedy arcykapłan zażądał: "Zaklinam Cię na Boga żywego! Powiedz nam, czy Ty jesteś Chrystusem, Synem Bożym."
64. Jezus mu odrzekł: "Ty to stwierdzasz, ale powiadam wam, że

ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
65. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων, Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν·
66. τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν, Ἔνοχος θανάτου ἐστίν.
67. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν
68. λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

zobaczycie Syna Człowieczego dopiero, gdy przyjdzie na obłokach Nieba, zasiadającego po prawicy Mocy."
65. Wtedy arcykapłan rozdarł swoje szaty i zawołał: "Zbluźnił! Po cóż nam trzeba jeszcze świadków? Przecież usłyszeliście bluźnierstwo!
66. Jakie jest wasze zdanie?" Oni odpowiedzieli: "Winien jest śmierci!"
67. Wtedy napluli Mu w twarz i spoliczkowali, inni zaś uderzali Go [od tyłu] i [szyderczo] pytali: "Prorokuj nam, Chryste, powiedz, kto Cię uderzył?"

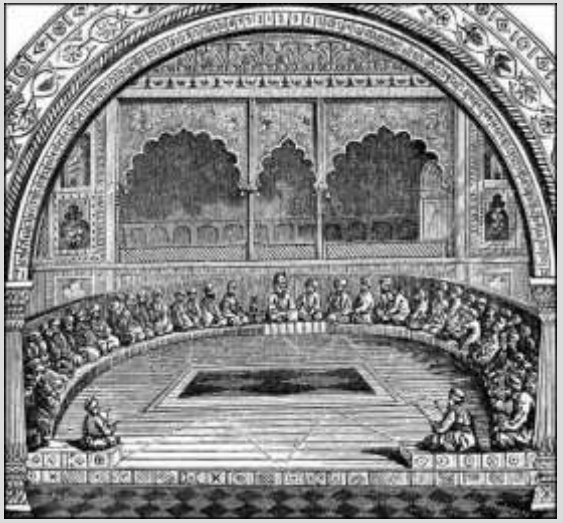

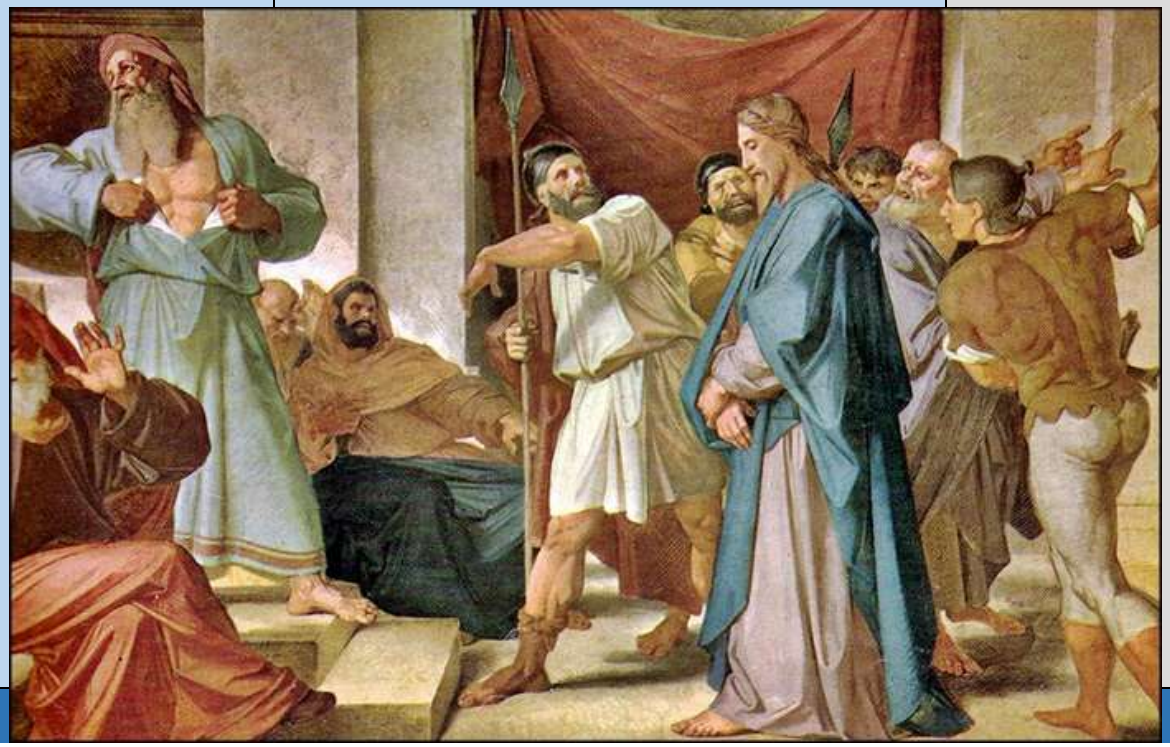

Zaparcie się Piotra [Mt 26, 69-75]

69. Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
70. ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις.
71. ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, Οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
72. καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74. τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
75. καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

69. Gdy Piotr siedział na dziedzińcu pałacu [arcykapłana], podeszła do niego jedna ze służących, twierdząc: "Ty także byłeś z Jezusem Galilejczykiem."
70. On zaś wobec wszystkich zaprzeczył temu: "Nie wiem, o czym mówisz."
71. Gdy usuwał się w kierunku bramy, dostrzegła go inna służąca i rzekła tam obecnym: "Ależ ten był z Jezusem Nazarejczykiem."
72. A on znowu zaprzeczył i to pod przysięgą: "Nie znam tego człowieka."
73. Chwilę potem podeszli stojący tam i zwrócili się do Piotra: "Ależ to prawda, ty także jesteś jednym z nich, nawet twoja wymowa o tym świadczy."
74. Wtedy zaczął się zaklinać i przysięgać: "Nie znam tego człowieka!" i zaraz potem zapiał kogut.
75. I wtedy wspomniał Piotr na słowa Jezusa: "Zanim kogut zapieje, ty się trzykrotnie Mnie zaprzesz". Wyszedł na zewnątrz i gorzko zapłakał.

Jezus przed Piłatem [Mt 27, 1-2; 11-26]

1. Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν·
2. καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

1. A o świcie wszyscy wyżsi kapłani i starsi ludu wspólnie wydali wyrok śmierci na Jezusa.
2. Związali Go, wyprowadzili i przekazali namiestnikowi Piłatowi.

11. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη, Σὺ λέγεις.
12. καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;
14. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον.
16. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον [Ἰησοῦν] Βαραββᾶν.
17. συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τίνα θέλετε

11. Jezus stanął przed namiestnikiem, a on postawił Mu pytanie: "Czy Ty jesteś królem żydowskim? Jezus zaś odpowiedział: "Ty to stwierdzasz",
12. a gdy wyżsi kapłani i starsi ludu oskarżali Go, On na to nic nie powiedział.
13. Wtedy Piłat zwrócił się do Niego: "Czy nie słyszysz tych wielu oskarżeń?"
14. Jezus nie odezwał się do niego ani jednym słowem, co bardzo zdziwiło namiestnika.
15. Był zwyczaj, że namiestnik ze względu na Święto [Paschy] uwalniał jednego więźnia, którego lud wskazał.
16. Mieli wtedy wyjątkowo groźnego więźnia o imieniu Barabasz.
17. Gdy więc ludzie się zgromadzili, zwrócił się Piłat do nich: "Kogo chcecie, bym wam wypuścił, Barabasza czy Jezusa zwanego Chrystusem?"

ἀπολύσω ὑμῖν, [Ἰησοῦν τὸν] Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
18. ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.
19. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα, Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ, πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.
20. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
21. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν, Τὸν Βαραββᾶν.
22. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες, Σταυρωθήτω.
23. ὁ δὲ ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες, Σταυρωθήτω.
24. ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.

18. Wiedział bowiem, że przekazali Go [nie za zbrodnię], ale ze złej woli.
19. A gdy on zasiadł na sędziowskiej trybunie, by rozpatrzyć sprawę, żona przekazała mu prośbę: "Nie zajmuj się Tym Sprawiedliwym, wiele bowiem dzisiaj we śnie wycierpiałam przez Niego."
20. Tymczasem wyżsi kapłani i starsi ludu podburzyli tłum, by zażądał wypuszczenia Barabasza, natomiast by skazał na śmierć Jezusa.
21. Namiestnik tymczasem zapytał ich powtórnie: "Kogo zatem chcecie, bym wam z tych dwóch uwolnił?" Oni zaś odkrzyknęli: "Barabasza!"
22. Spytał ich Piłat: "A cóż mam uczynić z Jezusem, zwanym Chrystusem?" Wszyscy zawołali: "Ukrzyżować Go!"
23. Spytał więc: "Cóż więc takiego złego uczynił?" Na co oni tym głośniej wrzasnęli: "Ukrzyżować Go!"
24. Gdy Piłat zobaczył, że na nic jego wysiłki, a wrzaskliwy tumult się zwiększa, wziął wodę, obmył ręce na oczach tłumu i rzekł: "Nie jestem winien Jego krwi. Wy jesteście tego świadkami."

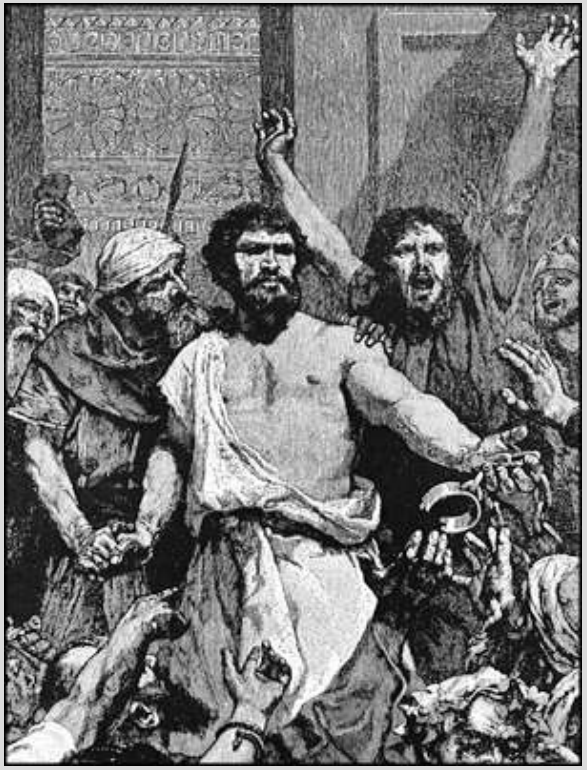

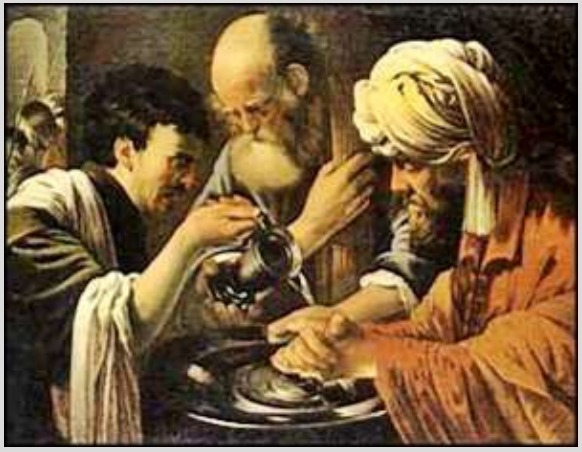

25. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
26. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

25. Na co cały motłoch zawołał: "Krew Jego na nas i na dzieci nasze!"
26. Wtedy uwolnił im Barabasza, natomiast Jezusa najpierw kazał ubiczować, a potem przekazał na ukrzyżowanie.

Śmierć Judasza [Mt 27, 3-10]

3. Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις
4. λέγων, Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπαν, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.
5. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.
6. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν, Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.
7. συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν Ἀγρὸν τοῦ Κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
8. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς Αἵματος ἕως τῆς σήμερον.
9. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ,
10. καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

3. Kiedy zdrajca Judasz dowiedział się, że skazano Jezusa na śmierć, odczuł wyrzuty sumienia, odniósł z powrotem trzydzieści srebrników arcykapłanom i starszym ludu
4. i rzekł: "Zgrzeszyłem, wydając wam niewinną krew." A oni na to: "A cóż nas to obchodzi? To twoja sprawa."
5. Rzucił srebrnikami w kierunku świątyni, odszedł stamtąd i powiesił się.
6. Kapłani zaś podnieśli srebrniki i powiedzieli: "Nie godzi się wrzucać tych pieniędzy do skarbony, skoro jest zapłatą za krew."
7. Postanowili kupić za nie Pole Garncarza [z przeznaczeniem] na cmentarz dla cudzoziemców.
8. Dlatego owo pole do dzisiaj nazywa się Polem Krwi.
9. I tak wypełniło się słowo proroka Jeremiasza: "Wzięli trzydzieści srebrników, a była to zapłata za Tego, którego na tyle wycenili synowie Izraela
10. i, tak jak przykazał Pan, przeznaczyli je [na kupno] Pola Garncarza."

Wyszydzony Król Żydowski [Mt 27, 27-31]

27. Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28. καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
29. καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες, Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων,
30. καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
31. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

27. Wtedy żołnierze namiestnika poprowadzili Jezusa do pretorium, gdzie zgromadził się cały oddział.
28. Ściągnęli z Jezusa Jego ubranie, a przyodziali w szkarłatny płaszcz.
29. Upletli koronę z cierni i włożyli na Jego głowę, trzcinę wsadzili w Jego prawą rękę i klękali przed Nim, szydząc z Niego: "Bądź pozdrowiony, królu Żydowski!"
30. przy tym pluli na Niego i bili po głowie trzcinowym patykiem.
31. A gdy Go już wyszydzili, ściągnęli z Niego płaszcz i przyodziali w Jego własne ubranie, i wyprowadzili na ukrzyżowanie.

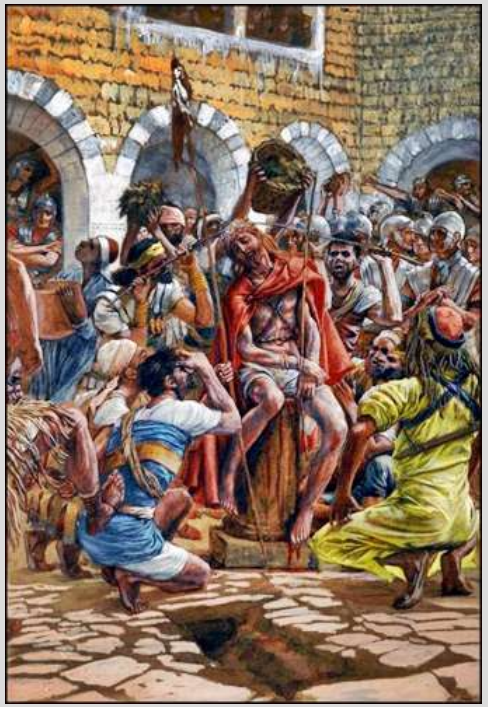

Ukrzyżowanie Jezusa [Mt 27, 32-44]

32. Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
33. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν Κρανίου Τόπος λεγόμενος,
34. ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν.
35. σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον,
36. καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
38. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
39. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
40. καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, [καὶ] κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

32. Gdy wychodzili, spotkali człowieka z Cyreny imieniem Szymon. Przymusili go, by niósł Jego krzyż.
33. Kiedy przybyli na miejsce zwane Golgota, co się tłumaczy jaki Miejsce Czaszki,
34. dali Mu napić się wina zmieszanego z żółcią; On go spróbował, ale nie chciał wypić.
35. Gdy Go ukrzyżowali, rozdzielili Jego szaty, rzucając o nie losy,
36. po czym usiedli i pilnowali Go.
37. Powyżej Jego głowy umieścili tabliczkę z wypisaną na niej Jego winą: "To jest Jezus, król Żydowski"
38. Razem z Nim ukrzyżowali także dwóch przestępców, jednego po prawicy, drugiego po lewicy.
39. Ci zaś, którzy przechodzili obok, naśmiewali się z Niego, a potrząsając głowami szydzili:
40. "Ej, Ty, który burzysz świątynię i w ciągu trzech dni ją odbudowujesz, uratuj samego siebie - przecież jesteś Synem Bożym - i zejdź z krzyża!"

41. ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον,
42. Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ᾽ αὐτόν.
43. πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.
44. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

41. Podobnie wyżsi kapłani razem z uczonymi w Piśmie i starszymi ludu naigrawali się słowami:
42. "Innych ratował, a samego siebie nie potrafi ocalić! Jest królem Izraela! Niech więc teraz zejdzie z krzyża, a uwierzymy Mu.
43. Zaufał Bogu, niechaj Go teraz ocali, jeżeli tego chce, przecież mówił: >Jestem Synem Bożym.<"
44. Również Mu ubliżali ukrzyżowani z Nim bandyci.

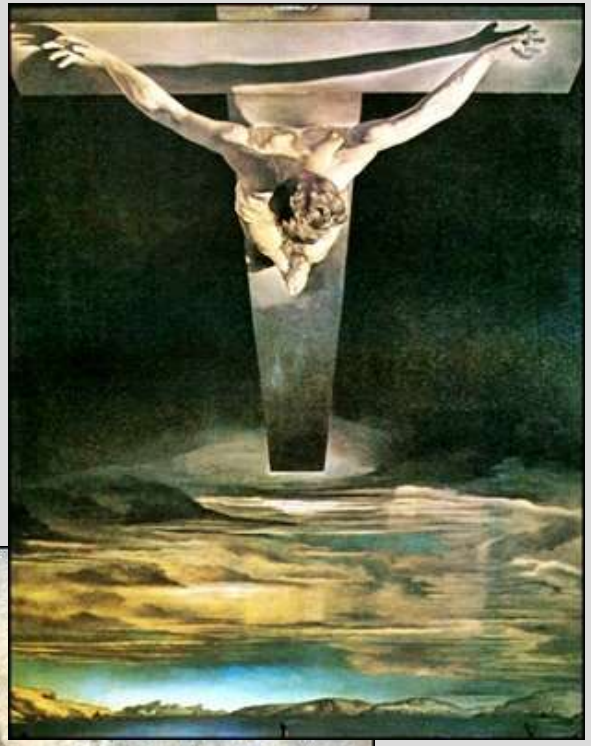

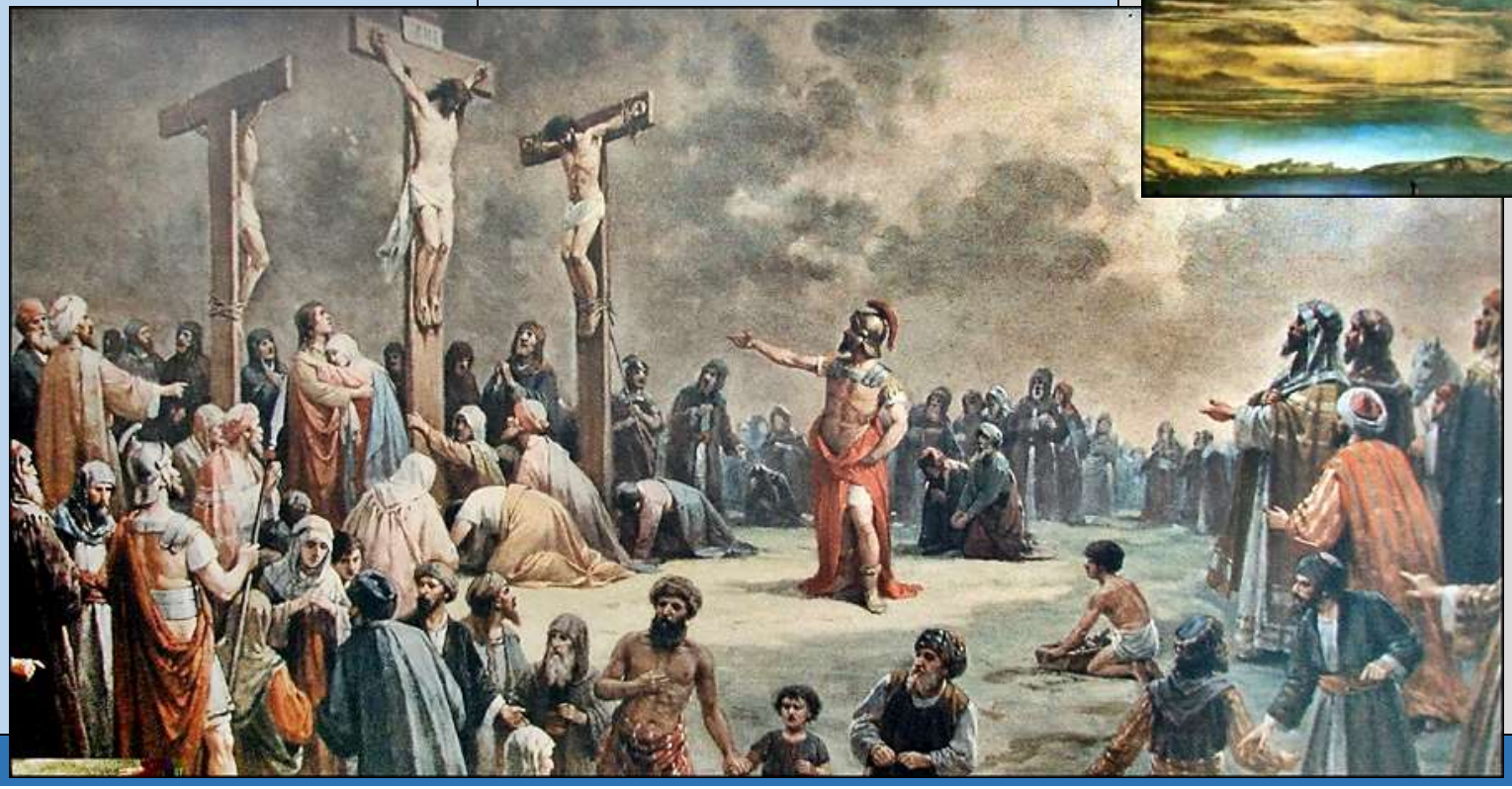

Śmierć Jezusa [Mt 27, 45-54]

45. Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.
46. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων, Ηλι ηλι λεμα σαβαχθανι; τοῦτ᾽ ἔστιν, Θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;
47. τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
48. καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν.
49. οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν.
50. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.
51. Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ᾽ ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52. καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν,
53. καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων

45. A od samego południa aż do godziny trzeciej po południu ciemność ogarnęła całą ziemię.
46. Około zaś godziny trzeciej Jezus zawołał donośnym głosem: "Eli, Eli, lema sabachthani", co znaczy, 'Boże Mój, Boże Mój, dlaczego Mnie opuściłeś!?'
47. Niektórzy zaś spośród tam stojących, gdy to usłyszeli, mówili: "On wzywa Eliasza".
48. Natychmiast też jeden z nich podbiegł, wziął gąbkę, nasączył ją octem, nasadził na trzcinę i dał Mu pić.
49. Pozostali jednak wtrącili: "Przestań, zobaczymy, czy przyjdzie Mu Eliasz z ratunkiem."
50. Jezus zaś ponownie zawołał donośnym głosem i wyzionął ducha.
51. I w tym momencie rozdarła się zasłona w świątyni z góry na dół na dwie części, ziemia zadrżała, a skały popękały.
52. Grobowce się pootwierały i wielu pogrzebanych świętych powstało w swoich ciałach.

μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
54. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

53. Wyszli z grobowców, a po Jego Zmartwychwstaniu weszli do Świętego Miasta i ukazali się wielu ludziom.
54. Setnik zaś oraz ci, którzy strzegli Jezusa, gdy zobaczyli trzęsienie ziemi i wszystko, co się wydarzyło, bardzo się wystraszyli i stwierdzili: "Rzeczywiście, był On Synem Boga."

Pogrzeb Jezusa [Mt 27, 55-61]

55. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ·
56. ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
57. Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἁριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ·
58. οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι.
59. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ,
60. καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.
61. ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

55. Było tam też [przy ukrzyżowaniu] wiele kobiet, które patrzyły z daleka; one to szły za Jezusem z Galilei i usługiwały Mu.
56. Wśród nich była Maria Magdalena, Maria, matka Jakuba i Józefa, oraz matka synów Zebedeusza.
57. Wieczorem zaś przyszedł Józef [pochodzący] z Arymatei, człowiek bogaty, który również był uczniem Jezusa.
58. Udał się do Piłata i poprosił o ciało Jezusa. Piłat polecił je wydać.
59. Wtedy wziął Józef ciało, owinął je w czyste lniane płótno,
60. i złożył je w nowym swoim grobowcu wykutym w skale, potem zatoczył wielki kamień przed wejściem do grobowa i odszedł.
61. Maria zaś Magdalena oraz ta druga Maria pozostały tam naprzeciwko grobu.

Straż przy grobie [Mt 27, 62-66]

62. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον
63. λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.
64. κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.
65. ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.
66. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

62. Nazajutrz zaś, a było to po dniu przygotowania [a przed szabatem] udali się wyżsi kapłani oraz faryzeusze do Piłata
63. ze sprawą: "Panie, przypomnieliśmy sobie, że ten zwodziciel powiedział jeszcze za życia: >Po trzech dniach zmartwychwstanę.<
64. Daj więc rozkaz, by pilnować grobu aż do trzeciego dnia. Mogliby bowiem przyjść Jego uczniowie, porwać Go, a potem mówiliby ludziom, że zmartwychwstał, a wtedy ostatnie oszustwo byłoby gorsze niż pierwsze."
65. Odpowiedział im Piłat: "Bierzcie straż i idźcie zabezpieczyć grób, jak potraficie."
66. Oni poszli, zabezpieczyli grób, ustawiając straże i pieczętując kamień.

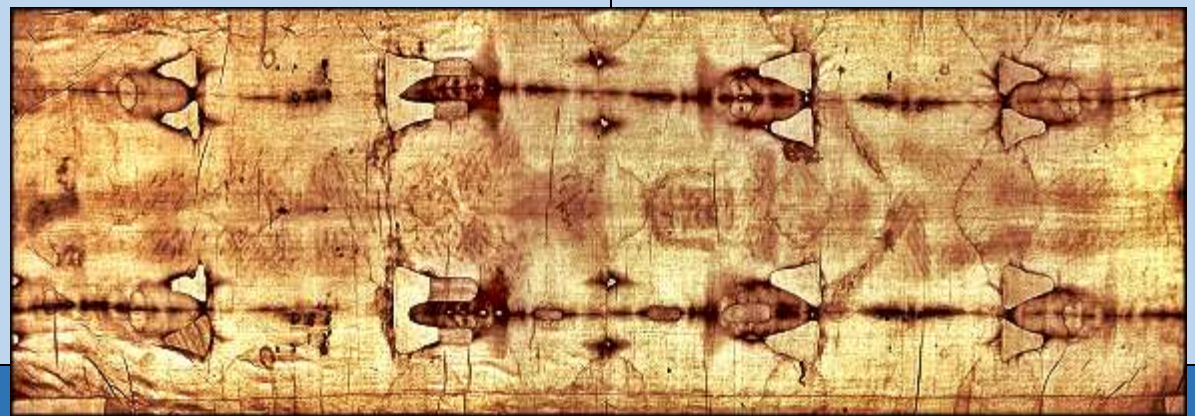

Pusty grobowiec [Mt 28, 1-8]

1. Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον.
2. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.
3. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών.
4. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί.
5. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς, οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε·
6. οὐκ ἔστιν ὧδε, ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο.
7. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.
8. καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

1. A gdy zakończyły się święta Paschy i sabat, o świcie w pierwszy dzień tygodnia przybyła Maria Magdalena z drugą Marią zobaczyć grobowiec.
2. a oto ziemia mocno się zatrzęsła, anioł bowiem Pański zstąpił z nieba, odsunął kamień grobowcowy i usiadł na nim.
3. Twarz jego jaśniała jak błyskawica, a odzież jego była biała jak śnieg.
4. Strażnicy zadrżeli i zamarli ze strachu.
5. Anioł odezwał się do kobiet: "Nie bójcie się! Wiem, że szukacie Jezusa ukrzyżowanego.
6. Nie ma Go tutaj, bowiem zmartwychwstał, jak zapowiedział. Zobaczcie zresztą miejsce, gdzie Go położono,
7. a potem szybko idźcie i przekażcie Jego uczniom, że zmartwychwstał i podąża przed wami w drodze do Galilei. Tam Go zobaczycie. I to wam miałem powiedzieć."
8. One szybko oddaliły się od grobowca i ze strachem, ale i radością wielką pobiegły ogłosić to uczniom Jego.

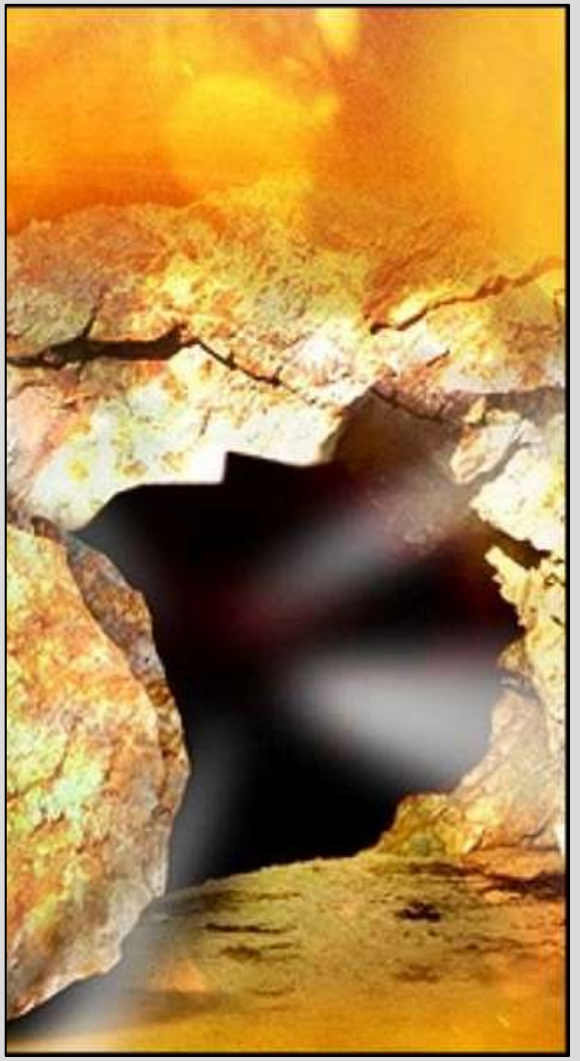

Jezus ukazuje się kobietom [Mt 28, 9-10]

9. καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων, Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
10. τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.

9. I oto Jezus wyszedł im [Marii Magdalenie i drugiej Marii, które były przy grobie] naprzeciw i pozdrowił je: "Witajcie!" One zaś podeszły do Niego i objęły Go za nogi.
10. Wtedy im rzekł Jezus: "Nie lękajcie się! Idźcie i przekażcie braciom moim, aby udali się do Galilei, a tam Mnie zobaczą."

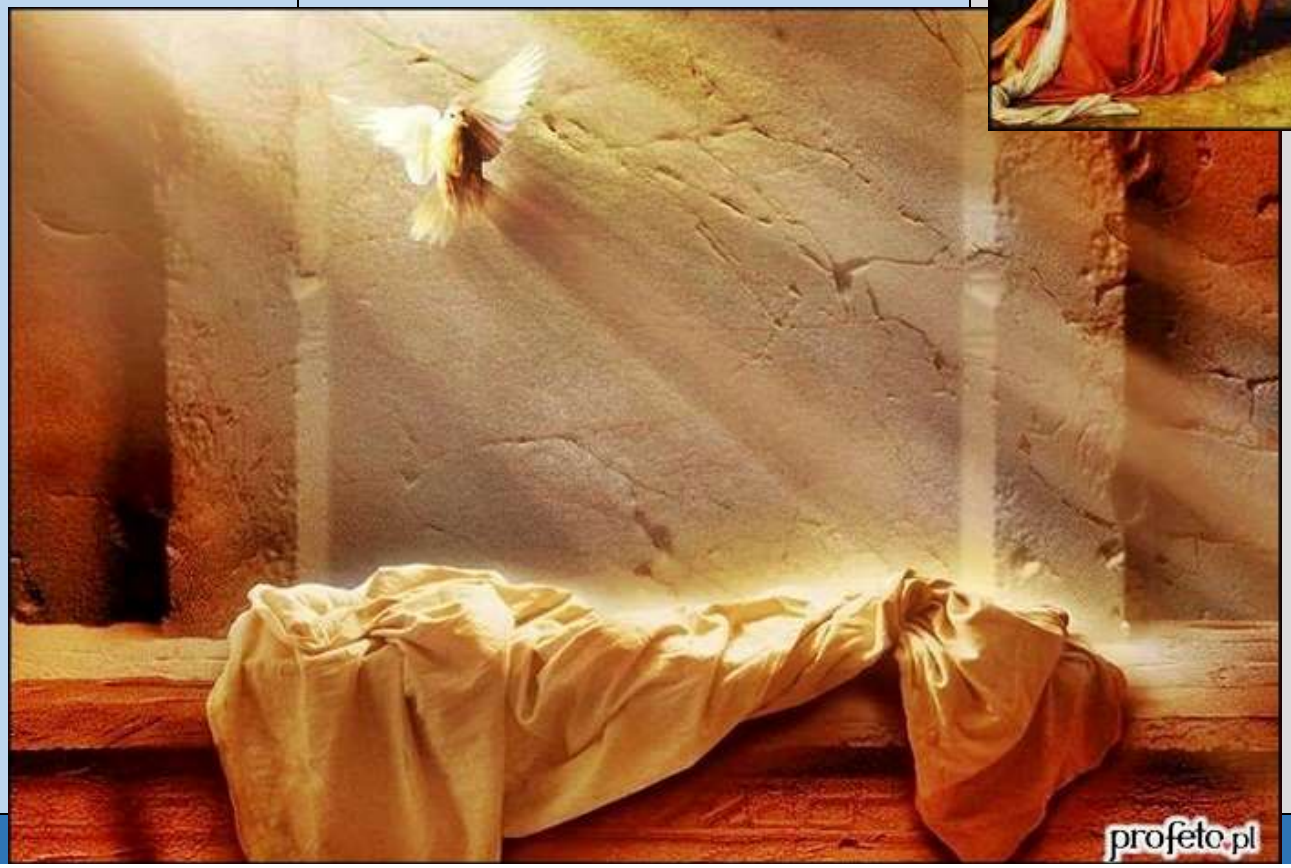

Przekupienie straży [Mt 28, 11-15]

11. Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις
13. λέγοντες, Εἴπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.
14. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
15. οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον [ἡμέρας].

11. Gdy kobiety szły [od grobu], niektórzy ze strażników pospieszyli do miasta, by przekazać wyższym kapłanom o wszystkich wydarzeniach,
12. a ci zebrali się ze starszymi ludu i uradzili, by przekazać odpowiednio dużą sumę pieniędzy żołnierzom, co uczynili
13. z poleceniem: "Rozgłaszajcie, że Jego uczniowie przyszli w nocy, gdy myśmy spali, i wykradli Go
14. a jeśliby to dotarło do uszu namiestnika, to my mu wszystko wyjaśnimy po waszej myśli. Wy bądźcie spokojni."
15. Oni wzięli pieniądze i uczynili, jak ich pouczono i dlatego taka wieść rozeszła się wśród Żydów i tak uważają do dzisiaj.

Rozesłanie uczniów [Mt 28, 16-20]

16. Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
17. καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν.
18. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19. πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος,
20. διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ᾽ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

16. Jedenastu zaś uczniów poszło do Galilei na górę, którą im wskazał Jezus
17. i zobaczyli Go. Oddali Mu hołd, niektórzy jednak mieli wątpliwości.
18. Jezus zbliżył do nich i im powiedział: "Dana mi została pełnia władzy w niebie i na ziemi.
19. Idźcie więc i pozyskujcie uczniów we wszystkich narodach, chrzcząc ich w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.
20. Nauczajcie ich przestrzegać wszystkiego, co wam poleciłem, a Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata.